

GELIJKHEID

In België

ACTIVITEITENVERSLAG 2010

DISCRIMINATIE

VROUWEN EN MANNEN

INSTITUUT VOOR
DE GELIJKHEID
VAN VROUWEN
EN MANNEN

.be

INHOUDSTAFEL

DEEL 1: HET INSTITUUT VOOR DE GELIJKHEID VAN VROUWEN EN MANNEN	14
I. VOORSTELLING VAN HET INSTITUUT	16
1.1. Opdrachten	16
1.2. Waarden	17
1.3. Structuur van het Instituut	18
1.4. Interne werking	27
1.5. Budget	33
2. COMMUNICATIE	39
2.1. Het Instituut in de media	39
2.2. Website van het Instituut	41
2.3. Beurzen	43
2.4. Werkgroep intellectuele eigendom	46
3. PARTNERS	47
3.1. Burgers	47
3.2. Institutionele gesprekspartners	48
3.3. Samenwerking met de sleutelactoren op het vlak van de gelijke behandeling op federaal niveau	55
3.4. Federale en parastatale overheidsdiensten	57
3.5. Organen met betrekking tot reclame en media	58
3.6. Verenigingen	61
3.7. Het Europees Instituut voor de gelijkheid van mannen en vrouwen	62
3.8. Equinet	63
DEEL 2: VERWEZENLIJINGEN VAN HET INSTITUUT	66
1. JURIDISCHE DIENSTVERLENING	68
1.1. Eerstelijnsdienst	68
1.2. Systeem voor voortdurende verbetering	68
1.3. Genderclaim	69
1.4. Enkele cijfers	71
1.5. Diversen	79

2. GENDER MAINSTREAMING	80
2.1. De context	80
2.2. De activiteiten van het Instituut in het kader van de tenuitvoerlegging van de wet van 12 januari 2007	80
3. TEWERKSTELLING	86
3.1. Jaarrapport over de loonkloof	86
3.2. Europees rapport over de loonkloof	88
3.3. How to close the gender pay gap?	89
3.4. Checklist sekseneutraliteit bij functiewaardering en -classificatie	89
4. DE STRIJD TEGEN PARTNERGEWELD	90
4.1. Toneelstuk partnergeweld	90
4.2. Samenwerking met de Vlaamse werkgroep rond eengerelateerd geweld	90
4.3. Verzamelen van tools rond geweld tegen asielaanvraagsters	91
4.4. Lopend onderzoek	91
4.5. Het Nationaal Actieplan ter bestrijding van partnergeweld (NAP)	94
4.6. Website rond partnergeweld	96
4.7. Europees en internationaal perspectief	97
5. NETWERKEN EN MENTORAAT	100
5.1. Inleiding	100
5.2. Felink	101
5.3. VEGA	102
5.4. Netwerken van federale overheidsdiensten	103
6. BESLUITVORMING	105
6.1. Op politiek niveau: analyse van de resultaten van de federale verkiezingen van 13 juni 2010	105
6.2. Quota in bestuursraden en in openbare en privébedrijven	105
7. ONDERZOEK	106
7.1. Context	106
7.2. Afgerond onderzoek 2010	107
7.3. Lopend onderzoek 2010-2011	109
7.4. Publicaties	112
7.5. Partnership met externe actoren	115

8. ONDERSTEUNING VAN ACTOREN OP HET TERREIN	118
8.1. Structurele subsidies	118
8.2. Eenmalige subsidies of 'kleine subsidies'	119
8.3. Het lokaal beleid voor de gelijkheid van vrouwen en mannen	123
9. VOORBEREIDING EN TOEPASSING VAN REGERINGSBESLUITEN EN DE OPVOLGING VAN HET EUROPESE EN INTERNATIONALE BELEID	128
9.1 Voorbereiding en toepassing van regeringsbesluiten	128
9.2. Opvolging van het Europese en internationale beleid	131
9.3. Adviezen en aanbevelingen	142
9.4. Vrouwen, vrede en veiligheid	146
9.5. Asia-Europe meeting (ASEM)	148
BESLUIT	149
DEEL 3: BIJLAGEN	152
1. Leden van de Raad van Bestuur van het Instituut	154
2. Overzicht van de verschillende projecten per provincie in het kader van het lokaal beleid inzake de gelijkheid van vrouwen en mannen	156
3. Tussenkomsten van het Instituut	167
4. Lijst van de publicaties van het Instituut	172

VOORWOORD

2010 was een sterk Europees getint jaar voor België, dat gedurende 6 maanden instond voor het voorzitterschap van de Europese Unie. Dit was ook een belangrijk moment voor het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen, dat, naast zijn 'gewone' opdrachten, een belangrijke rol kon spelen bij de bepaling van het Europees gelijkekansenbeleid. De debatten draaiden dan ook rond de vrouwelijke burgers, de voornaamste slachtoffers van discriminatie, vooral in het kader van de loonkloof. Het Instituut heeft alles in het werk gesteld om hierin een echte vooruitgang te boeken en tot concrete beslissingen te komen, waarvan we hopen dat ze, door zijn expertise, een impact zullen hebben op de gelijkheid van vrouwen en mannen in heel Europa.

EEN BETROKKEN GELIJKHEIDSORGAAN¹

Als gelijkheidsorgaan heeft het Instituut een wettelijk mandaat gekregen om de gelijkheid te bevorderen, de strijd aan te gaan tegen discriminaties, slachtoffers van discriminatie te helpen en in te staan voor de opvolging van en de rapporten over discriminatiekwesies.

De gelijkheidsorganen (Equality bodies in de EU) hebben geen duidelijk bepaalde richtsnoeren gekregen van de lidstaten, ze hebben zelfbestuur en werken dus compleet onafhankelijk. Om hun opdrachten te kunnen vervullen is het absoluut noodzakelijk dat deze onafhankelijkheid, zowel ten overstaan van de regering als andere organisaties, ook gerespecteerd wordt op financieel vlak en wat betreft de handelingsvrijheid van het personeel.

¹ Equality body

VOORTZETTING VAN HET ONDERZOEK...

Het Instituut heeft het in 2009 opgestarte onderzoekswerk voortgezet en nieuwe onderzoeksthema's aangeboord. Het onderzoek in het domein van de gelijkheid van vrouwen en mannen is enerzijds een specifieke opdracht van het Instituut en anderzijds één van de basisvoorwaarden voor de uitvoering van zijn andere opdrachten. Kunnen beschikken over kwalitatieve informatie en correcte en bijgewerkte cijfergegevens over de maatschappelijke tendensen aangaande gendergelijkheid draagt immers bij tot betere aanbevelingen voor de verschillende actoren, en de politieke besluitvormers in het bijzonder. Bovendien helpt het onderzoek in het domein van de gelijkheid van vrouwen en mannen bij het doen evolueren van de mentaliteit rond gelijkheid en het sensibiliseren van de publieke opinie en wakkert het de nieuwsgierigheid van de media aan.

Net als elk jaar heeft het Instituut zijn deskundigheid verder verdiept in een aantal sleuteldomeinen zoals partnergeweld en heeft het zijn genderstatistieken geactualiseerd, in het bijzonder met betrekking tot de loonkloof. Twee thema's die in de eerste plaats de vrouwen raken, want zij zijn er veruit het vaakst het slachtoffer van. Er werden echter ook nieuwe dossiers aangepakt, zoals het vaderschapsverlof, de genderdimensie in de asiel- en migratieproblematiek en de haalbaarheid van het creëren van een interuniversitaire master in genderstudies in België.

HET INSTITUUT ALS KATALYSATOR...

Het Instituut waakt erover dat het goede relaties onderhoudt met de sociale en institutionele partners, het verenigingsleven en de bedrijfswereld, in het bijzonder via samenwerkingsprotocollen.

De rol waar het bijzondere aandacht aan besteedt is die van katalysator. Door subsidies te verlenen aan het verenigingsleven, en in het bijzonder aan de provinciale coördinaties, voor de realisatie van diverse projecten voor de gelijkheid van vrouwen en mannen, oefent het een lichte druk uit die bijdraagt

tot de circulatie van informatie. De katalyserende werking van het Instituut in de verschillende provincies maakt het mogelijk om het grote publiek te sensibiliseren, rechtstreeks en op bevoorrechte wijze informatie te verzamelen, en goede praktijken door te geven naar andere provincies.

LUISTEREN NAAR DE NODEN...

De burger – de eerste doelgroep van het Instituut – is bijzonder belangrijk voor het Instituut, of hij of zij nu slachtoffer is van discriminatie, dader of gewoon op zoek is naar informatie over de thema's en de wetgeving aangaande de gelijkheid van mannen en vrouwen. Om beter te kunnen beantwoorden aan hun behoeften en haar of hem doeltreffend te helpen werd in 2010 een eerstelijnsdienst opgestart, die zich momenteel in een inwerkperiode bevindt en regelmatig gecontroleerd wordt door de leden van het Instituut, die zich bewust zijn van het belang ervan en deze dienst zo snel mogelijk optimaal en productief willen maken.

Het Instituut heeft ook zijn samenwerkingsprotocollen met de deelstaten voortgezet om de burgers door te verwijzen naar de bevoegde diensten. Het Instituut wenst dat deze protocollen de voorbode zouden zijn van een echt samenwerkingsakkoord tussen de federale regering en de regeringen van de gefedereerde entiteiten. Dit zou toelaten om zijn bevoegdheid uit te breiden door het de mogelijkheid te bieden om in rechte op te treden in geslachtsdiscriminatie dossiers in de bevoegdheidsdomeinen van de gewesten en de gemeenschappen. Momenteel en in afwachting van dit akkoord is de juridische bijstand van het Instituut aan slachtoffers van discriminatie in deze bevoegdheidsdomeinen immers beperkt tot een informele bemiddeling.

AANBEVELINGEN

Het Instituut werkt samen met een groot aantal maatschappelijke partners, uit de bedrijfswereld, het verenigingsleven, institutionele partners, de overheid, de deelstaten, enz. Allemaal vragen ze om veranderingen om de discriminaties

en ongelijkheden tussen vrouwen en mannen te kunnen bestrijden. Maar daarvoor is de expertise van het Instituut onmisbaar. Daarom formuleert het aanbevelingen over zijn onderzoeksthema's of wanneer om zijn advies wordt gevraagd. In 2010 waren er zo bijvoorbeeld aanbevelingen over de loonkloof, zwangerschapsdiscriminatie en de belangrijkheid om het maatschappelijk middenveld te sensibiliseren voor deze problematiek en de instrumenten die moeten ontwikkeld worden in het kader van partnergeweld.

Daarnaast ontwikkelt en stelt het Instituut zijn partners hulpmiddelen ter beschikking om hun acties te vergemakkelijken. De publicatie *Sekseneutrale functieclassificatie* en de *Checklist sekseneutraliteit bij functiewaardering en -classificatie* zijn perfecte voorbeelden van nuttige hulpmiddelen voor ondernemingen én vakbonden. Daarom hebben we de checklist in 2010 ook naar het Engels vertaald om deze voor een groter aantal partners toegankelijk te maken.

EEN TOEGANKELIJKE INSTELLING VAN OPENBAAR NUT

Als instelling van openbaar nut heeft het Instituut alles in het werk gesteld voor de verbetering van de aard, de kwaliteit en de toegankelijkheid van zijn diensten voor de burgers en de institutionele partners.

Net als de voorgaande jaren heeft het in 2010, in zijn hoedanigheid als parastatale dienst, de algemene beleidsnota van de minister van Gelijke Kansen ondersteund.

De doelstellingen van de nota zijn identiek aan die van 2009 en getuigen nog steeds van haar engagement in de strijd tegen de ongelijkheden tussen mannen en vrouwen. Ter herinnering, de grote lijnen van de algemene beleidsnota gaven blijk van haar intentie tot:

- het bestrijden van de loonkloof, in het bijzonder via een voorstel tot wijziging van de rubriek 'personeelskosten' van de sociale balans van de ondernemingen met vermelding van het geslacht;

- het sensibiliseren van de paritaire comités rond gelijk loon teneinde dit op systematische wijze op te nemen in de agenda van de sectorale onderhandelingen;
- het bevorderen van analytische functieclassificatiesystemen en de uitbreiding ervan naar een groot aantal sectoren;
- het promoten van de *Checklist seksenneutraliteit bij functiewaardering en -classificatie* door deze op zo ruim mogelijke schaal te verspreiden via de paritaire comités en te strijden tegen de werkloosheidsvallen voor vrouwen, de deeltijds werkende vrouwen te sensibiliseren over wat in de eerste plaats een vrouwenzaak blijft, de toegang tot arbeid voor laaggeschoolde vrouwen te verbeteren, de denkoefening over de individualisering van de rechten voort te zetten, zwangerschaps- en vaderschapsgerelateerde discriminatie op het werk te bestrijden en *gender mainstreaming* in de werkgelegenheid te waarborgen;
- het verzekeren van de doeltreffendheid van *gender mainstreaming* door de oprichting van de interdepartementale coördinatiegroep, de uitwerking van een rapporteringssysteem en de door de *gender-mainstreamingwet* voorziene gendertest;
- het bestrijden van partnergeweld en geweld tegen vrouwen en een beleid uitwerken voor de ondersteuning van eenoudergezinshoofden;
- rekening houden met de genderdimensie in de asielprocedure, een denkoefening over de noodzaak om wetgeving te maken rond seksisme en het bevorderen van een evenwichtige vertegenwoordiging van mannen en vrouwen in de adviesorganen en bestuursraden.

Het Instituut heeft er in 2010 dus een erezaak van gemaakt om deze doelstellingen te realiseren en de minister al zijn deskundigheid en knowhow ter beschikking gesteld.

AANWEZIG ONDANKS DE POLITIEKE CRISIS...

Ondanks een regering in lopende zaken heeft het Instituut voordeel getrokken uit zijn voorbeeldrol en de autoriteit die het ontleent aan zijn missie en de onafhankelijkheid die zijn aanstelling als gelijkheidsbevorderend orgaan vereist. Het door het Instituut gevoerde beleid is dan ook de weerspiegeling van

deze situatie en de respectievelijke opdrachten die voortvloeien uit zijn twee posities.

De leden van het Instituut zijn dus aanwezig op alle fronten. Hun flexibiliteit en veelzijdige expertise weerspiegelen hoezeer zij achter de waarden staan die zij elke dag verdedigen en hun wens om elke dag klaar te staan om tegemoet te komen aan de vragen en verwachtingen van al onze stakeholders.

EEN ACTIVITEITENVERSLAG DAT HET ENGAGEMENT WEERSPIEGELT...

De werkzaamheden van het Instituut en zijn medewerk(st)ers waren in 2010 geconcentreerd rond 3 grote actiedomeinen.

DE STRIJD TEGEN DISCRIMINATIES WORDT OPGEVOERD

Net als de voorgaande jaren was de bestrijding van discriminatie de speerpunt van de activiteiten van het Instituut. Dit bewijst dat de ongelijkheden tussen vrouwen en mannen blijven voortduren en dat de bestaansreden van het Instituut niet in vraag kan worden gesteld, aangezien het perfect geplaatst is om ze zo doeltreffend mogelijk aan te pakken.

Bij het lezen van dit verslag zal men vaststellen dat er in 2010 grootschalige acties gevoerd zijn. Zo werd in juni 2010 een grote affichecampagne gelanceerd om de aandacht te vestigen op vier in het oog springende discriminaties waarmee het Instituut vaak geconfronteerd wordt: zwangerschaps- en moederschapsgerelateerde discriminaties, seksisme, geweld en de loonkloof. De campagne was in de eerste plaats gericht op de vrouwelijke burgers, die ook het voornaamste doelwit zijn van dit soort discriminaties, maar wilde ook de mannen betrekken bij de bewustmaking.

De eerstelijnsdienst die werd opgestart door de juridische dienst van het Instituut heeft als ambitie om beter tegemoet te komen aan de vragen om informatie en de klachten, en dus ook de discriminaties en ongelijkheden beter te bestrijden.

SENSIBILISEREN, DE HOEKSTEEN VAN ONZE WERKING

Om de gelijkheid van vrouwen en mannen te verankeren in de mentaliteit is constant bewustmakingswerk nodig.

De Cel Communicatie heeft de verschillende cellen van het Instituut ondersteund om hun werkzaamheden onder de aandacht te brengen. Daarbij was de bevolking vanzelfsprekend de eerste doelgroep.

Door de verschillende netwerken en samenwerkingsprotocollen die het Instituut onderhoudt en tot stand brengt met zijn partners, zowel op nationaal als internationaal niveau, heeft het ook een ruim publiek kunnen bewustmaken van de problematiek.

Ten slotte heeft het Instituut ook zijn zichtbaarheid in de media versterkt. Men moet immers vaststellen dat de media, als spiegels van onze samenleving en gangmakers van tendensen, de aanzet kunnen geven voor evolutie van de genderstereotypen.

Sensibilisatie maakt een integraal deel uit van alle projecten die in 2010 gevoerd werden door het Instituut. De communicatie over de verwezenlijkingen maakt het ook mogelijk om de zichtbaarheid ervan te vergroten en weerspiegelt de rijke schakering van zijn deskundigheidsdomeinen.

HET BELGISCH VOORZITTERSCHAP VAN DE EUROPESE UNIE, EEN PLICHT MET TROTS VERVULD

Gedurende het tweede semester van 2010 was België na 9 jaar opnieuw voorzitter van de Europese Unie. Een zelden voorkomende en belangrijke taak die een aanzienlijke inspanning van het Instituut verdiende.

Tijdens deze periode waren ook een groot aantal evenementen rond gelijkheid gepland. De leden van het Instituut waren nauw betrokken bij de voorbereiding ervan en zeer bewust van de positieve impact op de gendergelijkheid door het welslagen ervan.

Het eerste semester van 2010 was dus gewijd aan de logistieke organisatie van deze evenementen en aan de deelname en samenwerking op inhoudelijk vlak bij de gendergelijkheidsevents van het Spaanse voorzitterschap.

In de loop van het tweede semester maakten het ongeduld en de koortsige spanning van het team plaats voor actie. Drie evenementen zijn hierbij zeker vermeldenswaard: de conferentie over de loonkloof, de informele vergadering van de ministers van Gelijke Kansen en de Top van vrouwelijke EU-ministers in het kader van de bestrijding van het geweld tegen vrouwen. Deze evenementen en de weerslag en resultaten ervan worden gedetailleerd besproken in dit verslag.

We hopen dat het lezen van dit verslag u zal boeien en een duidelijk beeld kan geven van de werkzaamheden van het Instituut en zijn filosofie.

Michel Pasteel, Directeur

Vera Claes, Voorzitster van de Raad van Bestuur

BESTRIJDEN VAN ELKE VORM VAN DISCRIMINATIE

VROUWEN EN MANNEN IN BELGIË

GARANDEREN EN BEVORDEREN VAN DE GELIJKHEID

DEEL 1: HET INSTITUUT VOOR DE GELIJKHEID VAN VROUWEN EN MANNEN

1. VOORSTELLING VAN HET INSTITUUT	16
2. COMMUNICATIE	39
3. PARTNERS	47

1. VOORSTELLING VAN HET INSTITUUT

1.1. OPDRACHTEN

Het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen is de federale overheidsinstelling (parastatale B) die sinds 16 december 2002 wettelijk bevoegd is voor het garanderen en bevorderen van de gelijkheid van vrouwen en mannen, en voor het bestrijden van elke vorm van discriminatie en ongelijkheid op basis van geslacht. Het Instituut streeft ernaar deze gelijkheid te verankeren in de samenleving, zodat ze zowel in de mentaliteit van de bevolking als in de praktijk een evidentie wordt.

Om deze verandering teweeg te brengen, ontwikkelt, ondersteunt en coördineert het Instituut studies en onderzoek op het vlak van geslacht en gelijkheid van vrouwen en mannen, en evalueert het de impact die de geïmplementeerde beleidsmaatregelen, programma's en maatregelen hebben op gebied van geslacht.

Op basis van de resultaten van dit onderzoek worden er met het oog op een verbeterde wetgeving en reglementering regelmatig aanbevelingen gedaan aan de overheid, aan privé-instellingen en aan de sociale partners.

Het Instituut verleent ook actieve steun aan verenigingen die werkzaam zijn op het vlak van gelijkheid van vrouwen en mannen of aan projecten die de gelijkheid van vrouwen en mannen willen realiseren. Algemeen beschouwd produceert en levert het elke vorm van informatie, documentatie en archieven die nuttig kan zijn voor het bereiken van zijn doel.

Daarnaast moet het Instituut ook een juridische functie vervullen, met name door burgers te helpen die inlichtingen wensen over de draagwijdte van hun

rechten en plichten. Het Instituut is verder bevoegd om in rechte op te treden bij geschillen die mogelijk strafrechtelijke implicaties hebben of waar andere wetten worden ingeroepen die specifiek het waarborgen van de gelijkheid van vrouwen en mannen tot doel hebben.

Zo ook worden systematisch statistische gegevens en rechterlijke beslissingen verzameld en gepubliceerd die nuttig kunnen zijn voor een evaluatie van wetten en reglementeringen die betrekking hebben op de gelijkheid van vrouwen en mannen.

Om al deze taken tot een goed einde te brengen, werkt het Instituut met een netwerkstructuur waarbinnen alle verschillende spelers die streven naar gelijkheid van vrouwen en mannen een plaats hebben.

1.2. WAARDEN

Het Instituut streeft zeven waarden na: engagement, integriteit, openheid, samenwerking, respect, gelijkheid en professionalisme.

SENSIBILISEREN

DAG VAN HET INSTITUUT

Op 17 december 2010 organiseerde de Cel Communicatie naar aanleiding van de verjaardag van de oprichting van het Instituut een evenement voor de personeelsleden. Dit soort occasionele evenementen is essentieel omdat hierbij het hele team wordt samengebracht rond een specifieke activiteit, de waarden van het Instituut opnieuw in herinnering worden gebracht en de samenhang tussen de teamleden wordt versterkt.

De waarden vormen de basis voor de besluitvorming en voor alle acties die worden ondernomen. Ze sluiten aan op de waarden en de visie van het Instituut, en staan daarmee ook in wisselwerking. De personeelsleden wordt gevraagd om de basisprincipes ervan te respecteren en ze uit te dragen.

CAMPAGNE 25 NOVEMBER 2010

Naar aanleiding van de internationale dag van de uitbanning van het geweld op vrouwen werden alle personeelsleden uitgenodigd om het T-shirt te dragen van de campagne die door het Instituut werd gevoerd. Het is belangrijk om het personeel te betrekken bij dit soort acties. Het betekent dat iedereen betrokken is bij de gemeenschappelijke waarden waarvoor dagdagelijks wordt geijverd.

1.3. STRUCTUUR VAN HET INSTITUUT

DIRECTIE

De directie bestaat uit een directeur(trice) en, normaal gezien, een adjunct-directeur(trice). Zij staan samen in voor het dagelijks bestuur van het Instituut; zij leiden het personeel, organiseren de activiteiten en brengen tijdens maandelijkse vergaderingen verslag uit over hun beheer aan de Raad van Bestuur. De directie van het Instituut wordt vandaag waargenomen door Michel Pasteel, die sinds 20 november 2006 voor een periode van zes jaar in deze functie werd benoemd. De functie van adjunct-directeur(trice) blijft nog steeds vacant.

RAAD VAN BESTUUR

De Raad van Bestuur bestaat uit 14 stemgerechtigde leden en 3 leden met een adviserende stem die door de Koning worden benoemd bij een in de ministerraad overlegd Koninklijk Besluit op voorstel van de minister van Gelijke Kansen.

De Raad van Bestuur bepaalt het algemene beleid van het Instituut op voorstel van de directie. De directie legt hiertoe het strategisch plan en het personeelsplan ter goedkeuring voor aan de Raad van Bestuur. De Raad van Bestuur keurt eveneens het activiteitenverslag van het Instituut goed. De lijst van de effectieve leden van de Raad van Bestuur en hun plaatsvervangers, is terug te vinden in de bijlage.

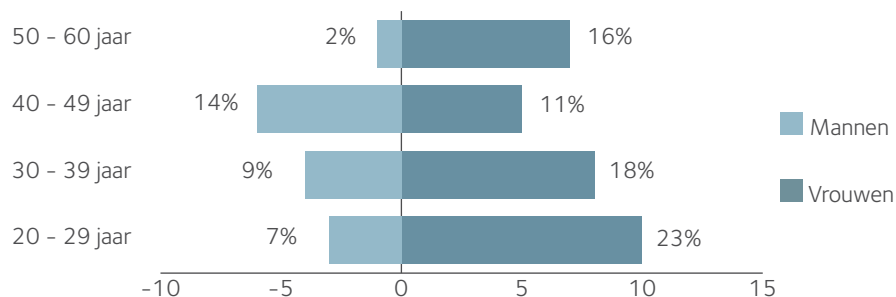
VOOGDIJMINISTER

Sinds 20 maart 2008 is mevrouw Joëlle Milquet minister van Gelijke Kansen. Zij beschikt over een positief injunctierecht tegenover het Instituut. In het kader van zijn wettelijke opdrachten heeft het Instituut bovendien de taak de minister van Gelijke Kansen te ondersteunen bij de volgende opdrachten: de voorbereiding en de uitvoering van de regeringsbeslissingen op het vlak van gelijkheid van vrouwen en mannen, het ondersteunen van derden, op vraag van de regering (bijvoorbeeld: adviesorganen); het secretariaat van de Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen verzekeren; het verstrekken van advies en expertise aan de voogdijminister en aan de permanente vertegenwoordiging van België in het kader van de opvolging van de Europese beleidslijnen, desgevallend met een vertegenwoordigende rol; bijdragen tot de nationale coördinatie van de omzetting van de Europese wetgeving en de toepassing van de internationale wetgeving inzake de gelijkheid van vrouwen en mannen.

PERSONEEL

ALGEMEEN

Leeftijdspiramide van de leden van het Instituut in 2010

In 2010 stelde het Instituut 39 mensen tewerk, samen goed voor iets meer dan 36,8 voltijdse equivalenten. Het Instituut telt dus twee leden meer dan in 2009. Deze twee personen zijn statutair, zoals het interne rekruteringsbeleid voorschrijft. Het Instituut verkiest overigens dit type rekrutering boven contractuele aanwervingen.

De verdeling van de medewerkers per niveau is als volgt: meer dan de helft van de medewerkers (54%) zijn van niveau A, 23% van niveau B, 15 % van niveau C, en tot slot 8% van niveau D. De meerderheid van de personeelsleden is statutair (51%), ofwel 20 personen; 18 zijn contractueel en 1 is gemandateerd. Het personeelsverloop bedraagt 5,13%.

Dit is deels toe te schrijven aan de startbaanovereenkomsten waarmee het Instituut vier mensen in dienst kan nemen. Deze banen zijn 100% gesubsidieerd. Dit komt het Instituut budgettair ten goede, waardoor ze dus niet kunnen worden vervangen door statutair personeel. Deze overeenkomsten verplichten het Instituut wel om de betrokken medewerkers te ontslaan, ten laatste wanneer ze 26 worden. Dit betekent dat de medewerk(st)ers die

deze leeftijd bereiken nadat ze enkele jaren ervaring hebben opgedaan, het Instituut moeten verlaten op het ogenblik waarop ze over voldoende kennis en expertise beschikken om kwaliteitsvol werk te leveren. Door hun vertrek gaat hun netwerk verloren en heel wat gegevens en informatie die verbonden waren aan hun baan.

Het Instituut telt 17 Nederlandstalige en 21 Franstalige medewerkers. De meesten zijn vrouwen (79%) en de gemiddelde leeftijd van het personeel bedraagt 33,65 jaar. Deze jonge leeftijd kan deels worden verklaard door de startbaanovereenkomsten. Dit jonge team verklaart de dynamiek van het Instituut, maar ondergraaft in geen geval de kwaliteit en de ervaring die wordt ontwikkeld en die ten dienste wordt gesteld van alle belanghebbenden.

	FR	NL	Totaal personeel	Man	Vrouw
Niveau A statutair	7	5	12	2	10
Niveau A contractueel	5	4	9	4	5
Totaal niveau A	12	9	21	6	15
Niveau B statutair	1	1	2	1	1
Niveau B contractueel	3	3	6	1	5
Totaal niveau B	4	4	8	2	6
Niveau C statutair	2	3	5	0	5
Niveau C contractueel	1	0	1	0	1
Totaal niveau C	3	3	6	0	6
Niveau D statutair	1	0	1	0	1
Niveau D contractueel	1	1	2	0	2
Totaal niveau D	2	1	3	0	3
Totaal	21	17	38	8	30

GEVOLGDE OPLEIDINGEN IN 2010

Het Instituut hecht veel belang aan de persoonlijke ontwikkeling van zijn medewerkers en spoort hen dan ook aan om regelmatig opleidingen te volgen. Dankzij dit interne beleid kan het Instituut het expertiseniveau van zijn personeel op peil houden.

Personen in stage, die als statutair in dienst werden genomen, moeten een opleidingsprogramma volgen dat is aangepast aan hun functie en hun behoeften.

Van de 39 medewerkers hebben er in 2010 20 opleidingen gevolgd. Het gaat meer bepaald om 12 medewerkers van niveau A, 5 van niveau B en 3 van niveau C die samen 25 opleidingen hebben gevolgd, goed voor 80 opleidingsdagen.

De personeelsleden konden ook gecertificeerde opleidingen volgen. Deze laatste worden altijd afgesloten met een evaluatie van de verworven kennis, knowhow en bekwaamheid. Slagen voor een dergelijke opleiding geeft recht op een jaarlijkse premie. In 2010 hebben vier medewerkers een gecertificeerde opleiding gevolgd.

De meeste opleidingen worden verstrekt bij het OFO, maar sommige worden georganiseerd voor alle personeelsleden. In 2010 bijvoorbeeld, hebben de Nederlandstalige medewerk(st)ers van niveau A een opleiding 'toespraken schrijven' gevolgd. Een gelijkaardige opleiding voor de Franstaligen van niveau A is voorzien voor begin 2011.

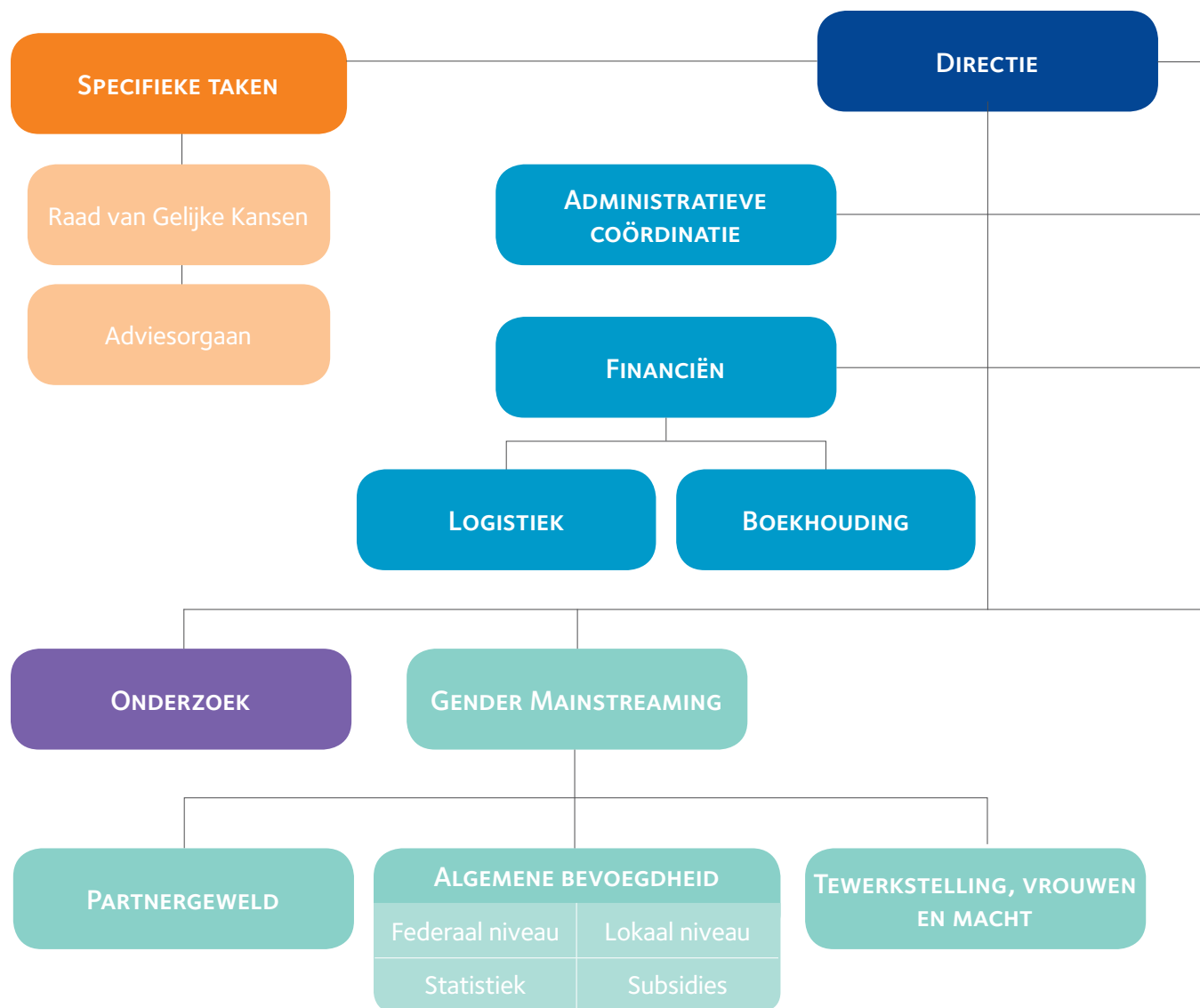
BIJDRAGEN VAN LEDEN VAN HET INSTITUUT AAN EXTERNE ACTIVITEITEN

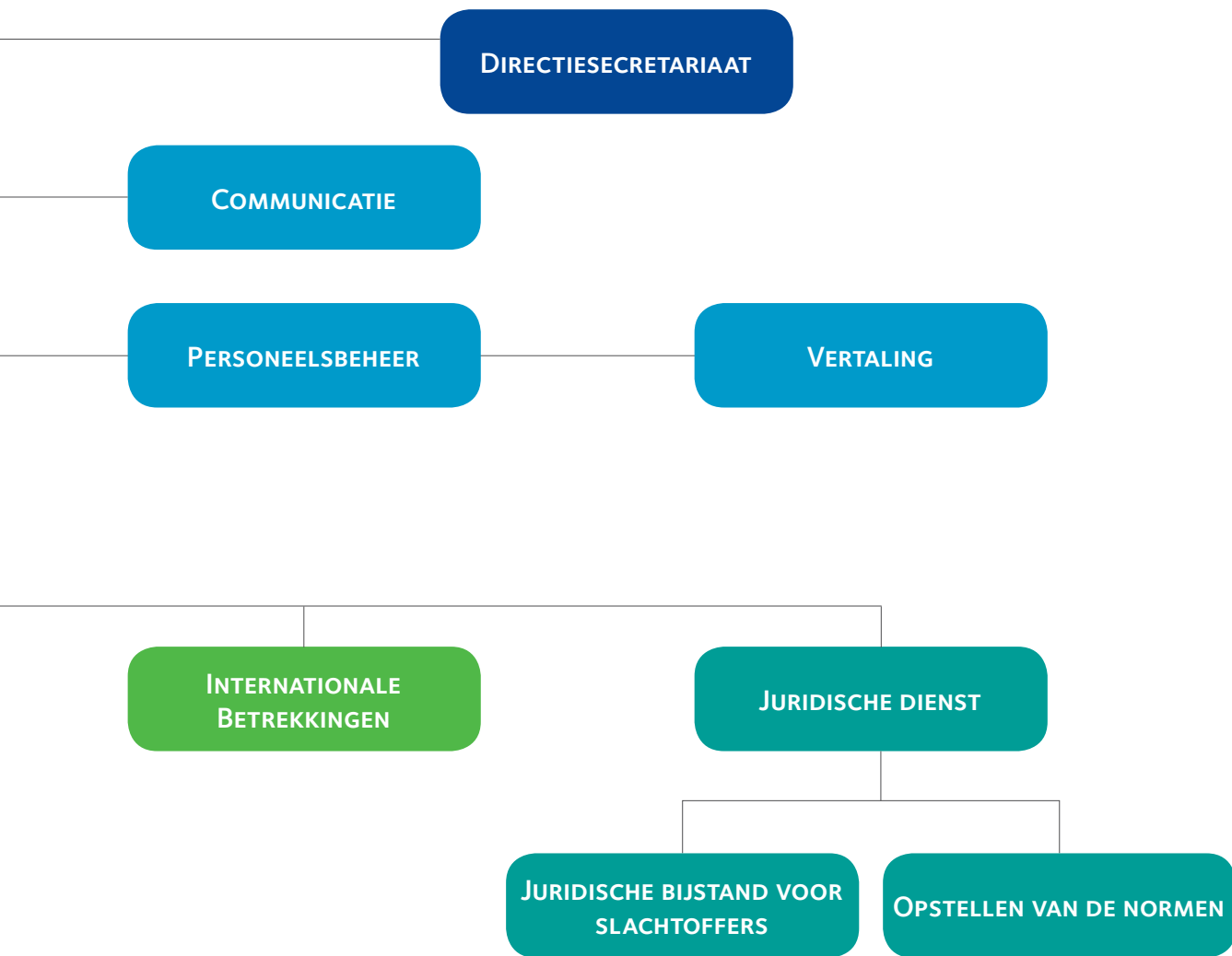
De leden van het Instituut nemen regelmatig deel aan externe colloquia en seminars. Door aanwezig te zijn op deze evenementen verdiepen ze hun kennis van de thema's die belangrijk zijn voor het Instituut, zowel wanneer ze een bijdrage leveren als expert of spreker als wanneer dat niet het geval is.

De lijst met bijdragen van leden van het Instituut voor 2010 is in bijlage toegevoegd.

VOORSTELLING VAN HET INSTITUUT

ORGANOGRAM

STUDENTEN EN STAGIAIRS

Elk jaar tijdens de zomervakantie neemt het Instituut studenten aan (een Franstalige en een Nederlandstalige) voor studentenjobs. Zij worden ingezet bij het klasseren, coderen en updaten van de databanken. Verder geven zij administratieve ondersteuning tijdens de vakantieperiode.

Verder doen studenten in het kader van hun universitaire opleiding geregeld aanvragen om stage te kunnen lopen in het Instituut. Al deze aanvragen worden afzonderlijk geëvalueerd en bij aanvaarding wordt de stagiair(e) begeleid door een van de personeelsleden.

Tijdens de eerste twee maanden van het jaar heeft een stagiaire uit het derde jaar maatschappelijk werk gewerkt aan verschillende projecten rond bestrijding van geweld, waarbij ze meer bepaald instond voor de coördinatie binnen de Franstalige provincies. Bovendien heeft ze dit thema gekozen voor haar eindverhandeling.

Tussen 19 april en 28 mei 2010, kreeg het Instituut de hulp van een studente van de Hogeschool Gent, in het kader van haar laatstejaarsstage in Administratieve Wetenschappen en Overheidsmanagement. Deze stagiaire kreeg een plaatsje in de Cel *Gender Mainstreaming* waar ze de eerste toepassing van *gender budgeting* binnen de federale overheidsdiensten heeft geanalyseerd.

Van maart tot mei heeft een andere stagiaire uit het derde jaar rechten aan de Ephec meegewerkt aan de implementering van de protocollen en de campagne 'Stop discrimination'. Haar eindverhandeling had betrekking op discriminatie bij zwangerschap en moederschap.

1.4. INTERNE WERKING

VEILIGHEID, GEZONDHEID EN SOCIALE DIALOOG

In 2010 zijn er twee vergaderingen van het Basisoverlegcomité geweest. De eerste vond plaats op 21 januari 2010, de volgende op 26 april. Deze vergaderingen vinden gewoonlijk in het begin van het jaar plaats, wanneer ook de gesprekken over het preventieplan van het Instituut worden gehouden. Dit kadert in het globale preventieplan 2008-2012. Tijdens deze twee vergaderingen werd het preventieplan 2010 voorgesteld en goedgekeurd. Het feit dat er in 2010 slechts twee vergaderingen waren, wordt mee verklaard door het vertrek van een medewerker en de aanstelling van zijn opvolger.

Er werden in het preventieplan 2010 uiteenlopende missies ingeschreven. Eerst en vooral werden de resultaten van de Sobane ergonomie-analyse voorgesteld aan de personeelsleden. Aan de hand van deze resultaten werd er overigens een herinrichtingsplan voor de lokalen geïmplementeerd, werden de werkposten aangepast in functie van de vragen van het personeel, werd een deel van het IT-park van het Instituut vernieuwd en werden de kleurenprinters vervangen waarvan de toner zich kon gaan verspreiden.

MVO

Maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) is een “*concept aan de hand waarvan ondernemingen (bedrijven, NGO's, enz.) op vrijwillige basis sociale, ecologische en economische overwegingen opnemen in hun activiteiten en de interacties met hun stakeholders*”.² Gelijkheid tussen mannen en vrouwen draagt bovendien bij tot een meer verantwoorde samenleving. Deze dimensie werd trouwens opgenomen in de ‘Rio-Conventies’, de drie belangrijkste internationale wettelijke akkoorden op het vlak van duurzame ontwikkeling.

² Volgens de Europese Commissie, definitie Groenboek (Commission Green Paper 2001 ‘Promoting a European Framework for Corporate Social Responsibility’).

VOORSTELLING VAN HET INSTITUUT

Deze vormen het juridische uitvloeisel van de VN-conferentie over milieu en ontwikkeling (UNCED) die plaatsvond in 1992. Op deze conferentie werd een akkoord gesloten dat de naam 'Agenda 21' meekreeg en waarin de prioriteiten voor acties inzake duurzame ontwikkeling werden vastgelegd. Dit akkoord stelt bovendien duidelijk dat de emancipatie van vrouwen en mannen onontbeerlijk is voor duurzame ontwikkeling.

Het Instituut is dus duidelijk betrokken bij de prioriteiten van een duurzame ontwikkeling, die trouwens nauw aansluiten bij de realisatie van zijn taken. Het is zich bewust van de voorbeeldfunctie die het heeft ten opzichte van de burger en zijn stakeholders, en investeert dus in maatschappelijk verantwoord ondernemerschap.

EMAS

Het Instituut werkt mee aan het project voor duurzame ontwikkeling van het federaal openbaar ambt. Het streeft er dus naar om de impact van zijn activiteiten op het milieu zoveel mogelijk te beperken via een voortdurend verbeteringsproces dat uitgaat van het principe dat vervuiling zoveel mogelijk voorkomen moet worden.

Het Instituut heeft zo een systeem voor milieubeheer uitgewerkt dat gebaseerd is op de eisen van het reglement EMAS III (1221/2009). Begin 2010 verkreeg het zijn registratie bij het BIM (Brussels Instituut voor Milieubeheer). In 2010 hadden de inspanningen hoofdzakelijk betrekking op het verminderen van het papierverbruik en het aantal kopieën, op het invoeren van bestekken en bestelbonnen die aan strengere milieunormen beantwoorden en op het verkleinen van de ecologische voetafdruk bij de organisatie van manifestaties en evenementen, met daarbij bijzondere aandacht voor manifestaties die werden georganiseerd in het kader van het Belgische voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie in het tweede semester.

Het werk dat reeds werd geleverd op het vlak van scheiding van afval en verlaging van de energiekosten werd voortgezet in samenwerking met de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg, die het onderhoud van de

gebouwen en de verwarmingsinstallaties beheert.

Door de regelmatige verspreiding van adviezen en via de organisatie van diverse specifieke acties zoals de deelname aan de dag van de duurzame ontwikkeling, werden de medewerkers gewezen op de belangrijke rol die ze dagdagelijks spelen in dit voortdurende verbeteringsproces.

DAG VAN DE DUURZAME ONTWIKKELING

Elk jaar neemt het Instituut deel aan de Dag van de Duurzame Ontwikkeling, een initiatief van de POD Duurzame Ontwikkeling, van het federaal openbaar ambt. Deze dag kadert in het milieubeheersysteem EMAS dat het Instituut sinds 2010 gebruikt. Via deze dag kunnen de Cel Communicatie en de Cel EMAS de medewerkers bewust maken van het belang van duurzame

ontwikkeling, hen wijzen op hun verantwoordelijkheden en hen vooral aanmoedigen om hun gewoontes aan te passen zodanig dat deze een meer verantwoorde dimensie krijgen.

Zo nodigde de Cel Communicatie op 28 oktober 2010 enkele medewerkers uit om hun duurzame talenten (thema van het jaar 2010) te komen voorstellen. De ideale gelegenheid om voor iedereen opnieuw duidelijk te maken wat duurzame ontwikkeling is en wat er verwezenlijkt kan worden via enkele kleine, eenvoudige ingrepen in het dagelijks leven. Deze ingrepen werden dan vertaald naar de werkvloer, zodat iedereen nu concreet kan bijdragen tot het verkleinen van de ecologische voetafdruk van het Instituut en kan meewerken aan het continue verbeteringsproces dat door EMAS wordt voorgeschreven.

DUURZAME CRITERIA EN *GENDER MAINSTREAMING* IN OVERHEIDSOPDRACHTEN

Het Instituut heeft zich ertoe verbonden om zijn bestekken en offerteaanvragen te verbeteren door er duurzame criteria in op te nemen. Hierbij wordt gewerkt met de *Gids voor duurzame aankopen*, zodanig dat kan worden gewaarborgd dat duurzame criteria worden opgenomen zonder dat de procedures worden geschonden. Toch vraagt het tijd alvorens alle bestekken zijn aangepast en de gids systematisch wordt geraadpleegd. Deze aanpassingen zullen dus in 2011 worden voortgezet.

HET BELGISCHE EUROPESE VOORZITTERSCHAP

Parallel hiermee nam België in het tweede semester van 2010 het voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie waar. Het is de eerste keer dat een land zich ertoe verbindt om het criterium duurzame ontwikkeling op te nemen in alle officiële evenementen tijdens het voorzitterschap.

Het signalisatiemateriaal van het voorzitterschap werd gemaakt door het departement Buitenlandse Zaken en werd ter beschikking gesteld van alle organisatoren. Het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen moest als federale overheidsinstantie in het kader van het voorzitterschap diverse vergaderingen en evenementen organiseren die binnen zijn bevoegdheidsdomein vielen. Daarbij kon het Instituut gebruik maken van het ter beschikking gestelde materiaal, waardoor niet alles voor elk evenement opnieuw moest worden gemaakt.

Bovendien werd duurzame ontwikkeling reeds bij het opstellen van het bestek voor de organisatie van deze evenementen, het transport en alle aanverwante activiteiten, opgenomen als één van de criteria die in aanmerking werden genomen voor de gunning van de aanbesteding. De onderneming die de aanbesteding uiteindelijk binnenhaalde, met name de firma Destrée, draagt het label van 'Ecodynamische onderneming'.

Voor korte en middellange reizen vanuit onze buurlanden, werd de trein altijd voorgesteld als een betere keuze dan het vliegtuig. Als locatie voor alle evenementen en aanverwante activiteiten werd steeds gekozen voor Brussel, meer bepaald een plaats dicht bij het centrum zodat het transport in België kon worden beperkt. Bovendien gebeurden de verplaatsingen van de deelnemers in Brussel per bus.

Zowel in de besprekingen die voorafgingen aan de evenementen als tijdens de eigenlijke realisatie ervan, trachtten het Instituut en de betrokken onderneming het gebruik van papier tot een minimum te beperken (gebruik van e-mail voor uitnodigingen, versturen van documenten en voorstellen van tekstwijzigingen, online registratie voor deelnemers, online beheer van reservaties en reisbevestigingen). Het Instituut en de onderneming

die de aanbesteding kreeg toegewezen, hebben samen geanalyseerd welke documenten er op papier ter beschikking moesten worden gesteld van de deelnemers. Zo werd overwogen om voor de conferentie over de loonkloof bepaalde documenten op een USB-stick ter beschikking te stellen. Dit idee werd echter verworpen omdat de deelnemers tijdens de sessies over de tekst moesten beschikken met het oog op de discussies. Het spreekt voor zich dat het gebruikte papier beantwoordde aan de FSC-norm of een vergelijkbare standaard, zoals al het papier dat door het Instituut wordt gebruikt.

Voor de tasjes waarin alle documentatie werd gestopt, werd gekozen voor materiaal dat lang zou kunnen worden gebruikt. Onze eerste keuze ging uit naar natuurlijke materialen zoals karton, maar de modellen die binnen het budget vielen waren niet groot en/of stevig genoeg voor de documentatie die erin moest worden opgeborgen.

Het Instituut heeft het aantal maaltijden dat op de verschillende evenementen moest worden geserveerd zo nauwkeurig mogelijk berekend om overschotten te beperken. De gekozen traiteurs kregen de opdracht om in hun menu's zoveel mogelijk te werken met regionale producten. Deze menu's werden overigens eerst besproken met hen.

Tot slot werden de vergaderingen waarop ministers en hun adviseurs aanwezig waren, steeds gekoppeld aan een grote conferentie, zodat de kosten op het vlak van transport en logistiek (hergebruik van tolkencabines, zelfde tolken, hergebruik van bloemstukken, enz.) gedrukt konden worden.

INTEGRATIE VAN *GENDER MAINSTREAMING* IN DE REKRUTERING VAN PERSONEEL VOOR HET INSTITUUT

Het Instituut streeft ernaar om bij elke nieuwe aanwervingsprocedure alle criteria, attitudes of vragen die een van beide geslachten zouden kunnen bevoordelen, te vermijden. De eisen voor een specifieke functie worden uitsluitend bepaald op basis van vereiste competenties en vaardigheden, en meer in het bijzonder gedragingen. De weging die wordt gebruikt zorgt voor een evenwicht tussen de elementen die traditioneel worden beschouwd als

gunstiger voor de kandidaten van het ene of het andere geslacht. Zo wordt bijvoorbeeld rekening gehouden met de vaardigheid om conflicten op te lossen of aan meerdere projecten tegelijk te werken.

DIVERSITEITSBELEID

Het rekruteringsbeleid van het Instituut streeft niet enkel naar gelijkheid tussen vrouwen en mannen, maar ook naar het aanwerven van de beste kandidaat voor de betrokken functie, ongeacht diens afkomst, leeftijd of mogelijk ook handicap.

Een analyse van de vacante positie stelt ons in staat om te bepalen of ze door een persoon met een handicap kan worden ingevuld mits eventuele aanpassingen. Als dit het geval is, doet het Instituut een beroep op de speciale rekruteringsreserves die door Selor worden voorzien voor personen met een handicap.

De leeftijd van de kandidaat wordt bij aanwervingen enkel in aanmerking genomen als het gaat om een eerstewerkervaringscontract en het Instituut let er bij de sollicitatiegesprekken op dat de kandidaten elke mogelijke ervaring die nuttig kan zijn voor de betrokken functie vermelden. Zo kunnen kandidaten die nog geen werkervaring hebben ook verwijzen naar ervaring die ze in of buiten de school, in hun gezinsleven of in gelijk welke organisatie hebben opgedaan.

Er wordt nooit rekening gehouden met de afkomst van een kandidaat.

Verder streeft het Instituut ernaar om zijn website (<http://igvm-iefh.belgium.be>) aan te passen om het AnySurfer-kwaliteitslabel te krijgen. Dit label garandeert de toegankelijkheid van websites voor personen met een handicap. Het voordeel van websites die over dit label beschikken, is dat ze kunnen worden gebruikt op mobiele toestellen met een heel klein scherm (PDA of GSM), leesbaar zijn door alle browsers en hoger worden weergegeven in de resultaten van zoekmotoren zoals Google. Dergelijke aanpassingen vragen echter tijd en er is op dit moment nog geen deadline vastgelegd.

WELZIJN OP HET WERK

Het welzijn van zijn medewerk(st)ers is een ander aspect van duurzame ontwikkeling waaraan het Instituut hard werkt. Dit gebeurt op diverse manieren.

Zo werden in 2010 bijvoorbeeld de lokalen heringericht na een behoefteanalyse die in 2009 op vraag van het Instituut werd uitgevoerd door een externe expert. De Regie der Gebouwen stelde extra bureaus ter beschikking van het Instituut. Zo werd de persoonlijke ruimte van de medewerk(st)ers in het open landschap vergroot en kregen bepaalde personeelsleden individuele of gegroepeerde bureaus. Door deze logistieke ingrepen worden de werkomstandigheden van het voltallige personeel verbeterd.

Een ander voorbeeld is de sportdag. Die wordt elk jaar in september georganiseerd door de sociale dienst en streeft hetzelfde doel na, met name alle medewerk(st)ers samenbrengen met een activiteit die hun persoonlijke ontplooiing ten goede komt.

1.5. BUDGET

INLEIDING

Het Instituut beschikt over een jaarlijks budget dat voornamelijk bestaat uit een dotatie, uitgetrokken op de begroting van de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg.

In 2010 kreeg het Instituut een dotatie van 4.697.000 euro (1360 euro meer dan in 2009). Het Instituut ontvangt ook een eenmalige subsidie van 100.000 euro van de Nationale Loterij.

BIJKOMENDE DOTATIE

Het Instituut ontving ook een specifieke bijkomende dotatie van 461.124 euro voor de realisatie van opdrachten voor het Belgische voorzitterschap, naast een cofinanciering van de Europese Commissie ten bedrage van 300.000 euro.

Dit budget werd gebruikt voor de organisatie van verschillende evenementen in het kader van het voorzitterschap, met name de vergadering op hoog niveau inzake gelijkheid tussen mannen en vrouwen die op 7 en 8 september plaatsvond in Brussel, de informele vergadering van de ministers voor Gelijkheid van Kansen op 26 oktober 2010, de loonkloofconferentie van 25 en 26 oktober 2010, de Top van vrouwelijke Europese ministers van 24 november en de Conferentie van de Europese Commissie rond geweld op vrouwen van 25 en 26 november.

Daarnaast kreeg het Instituut een eenmalige subsidie van 50.000 euro van de minister van Gelijke Kansen voor de campagedag rond de strijd tegen partnergeweld.

Het Instituut ontvangt ook nog andere vormen van inkomsten en het beheert verschillende interfederale fondsen. Zo werd begin 2009 een samenwerkingsprotocol uitgewerkt met respectievelijk de Franse Gemeenschap en het Waals Gewest met betrekking tot sensibilisering en informatie en bemiddeling inzake genderdiscriminatie. Het Instituut wordt daarin aangeduid als de instelling die de gelijkheid moet bevorderen inzake discriminatie op grond van het geslacht voor de materies onder hun bevoegdheid. Dit betekent dat slachtoffers van dit type discriminatie zich kunnen wenden tot het Instituut.

Hiervoor ontving het Instituut overigens 65.000 euro aan specifieke middelen van het Waals Gewest en 33.500 euro van de Franse Gemeenschap waarmee ze deze taken kon uitvoeren. Deze subsidie is zichtbaar en afzonderlijk in de budgetten toegerekend.

BEGROTINGSANALYSE

Zoals de inleiding aantoont, heeft het Instituut geen aanvullende structurele dotatie ontvangen en kan het niet besparen op het personeelsbestand. De werkings- en personeelskosten nemen nog steeds de grootste hap uit het budget van het Instituut. Hierdoor verkleint elk jaar de marge voor uitgaven voor specifieke (inhoudelijke) missies, en dit ondanks het feit dat het Instituut elk jaar extra opdrachten krijgt toegewezen.

In 2010 moest er ondanks alles toch worden bespaard op de personeelsuitgaven. Hierdoor werd de budgettaire ruimte voor de aanwerving of vervanging van personeel beperkt.

Verder zijn er kosten voor gecertificeerde opleidingen en het sectoraal akkoord bijgekomen.³ In dit licht werd er bovenop de federale dotatie een dotatie van 18.000 euro gevraagd om de onkosten voor het sectoraal akkoord gedeeltelijk te dekken, maar deze vraag is zonder gevolg gebleven.

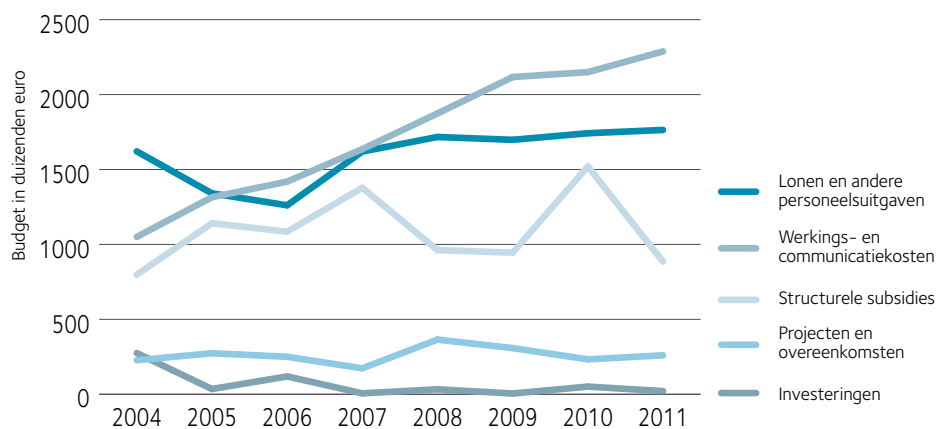
Bijkomend personeel vereist bovendien bijkomende ruimte en de aankoop van bureaus en informaticamateriaal. Vermoedelijk zal deze trend zich in de komende jaren verder doorzetten.

³ Indien nodig kan het Instituut voor de uitgaven inzake gecertificeerde opleidingen wel gebruik maken van een specifiek fonds.

BUDGETTAIRE EVOLUTIE

Evolutie van de begroting in duizenden euro

BEGROTINGSJAAR	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Lonen en andere personeelsuitgaven	1050	1315	1419	1636	1874	2117	2150	2288
De werkings- en communicatiekosten	227	274	250	173	365	308	233	260
Structurele subsidies	1621	1341	1261	1620	1717	1698	1742	1764
Projecten en overeenkomsten	798	1141	1085	1378	962	945	1520	885
Investerings	275	35	119	6	33	5	51	21
Totaal	3971	4106	4134	4813	4951	5073	5696	5218

INTERNE CONTROLE

In 2010 heeft het Instituut zijn initiatieven op het vlak van interne controle verder uitgebreid. Zo werden de engagementen aan een meer diepgaande interne controle onderworpen. Ook wordt er bijzondere aandacht besteed aan de verbetering inzake de opvolging van het budget.

EXTERNE CONTROLE

In 2010 heeft het Rekenhof zijn controle van de begroting 2006-2007-2008 die ze het jaar daarvoor was begonnen afgerond en een evaluatierapport overgemaakt.

BEDRIJFSREVISOR

In 2010 heeft de bedrijfsrevisor de rekeningen van het Instituut gecontroleerd en een positief advies gegeven. Verder heeft het Instituut voor verschillende dossiers bijkomend advies gevraagd van een bedrijfsrevisor.

JAARREKENINGEN

Als we het specifieke budget dat werd toegekend voor het Belgische EU-voorzitterschap (met name 559.000 euro) buiten beschouwing laten, was in 2010 34% van de inkomsten van het Instituut bestemd voor de ondersteuning van de andere organisaties die actief zijn op het vlak van gelijke kansen voor vrouwen en mannen. Slechts 19% van de begrotingsuitgaven werd gebruikt voor eigen projecten en acties. Dit betekent een stagnering van het budget dat het Instituut aanwendt voor zijn basisopdracht ten opzichte van het begrotingsjaar 2009, en een vermindering van 2% van het budget voor de basisopdracht voor 2011 ten opzichte van het budget van 2010.

VOORSTELLING VAN HET INSTITUUT

UITGAVEN	Budget incl. voorzitterschap		Budget excl. voorzitterschap	
	In duizenden euro	Percentage	In duizenden euro	Percentage
Personeelsuitgaven	2150	37%	2150	42%
Werkingskosten (verzekeringen, kosten voor gebouwen, kantoorbenodigdheden, opleiding en documentatie, reis- en verblijfskosten	233	4%	233	4%
Steun aan andere organisaties actief in de strijd voor gelijkheid van vrouwen en mannen	1746	31%	1746	34%
Specifieke uitgaven voor de basisopdracht	1520	27%	961	19%
Investerings	51	1%	51	1%
Totale uitgaven	5700	100%	5141	100%

Op advies van alle betrokken partijen heeft het Instituut een voorstel uitgewerkt tot wijziging van de wet en het reglement inzake het aanleggen van een noodzakelijke reserve. Op 7 december 2010 heeft het Instituut een brief naar de bevoegde minister gestuurd om hem te vragen de wetswijziging op te nemen in de programmawet.

2. COMMUNICATIE

2.1. HET INSTITUUT IN DE MEDIA

Volgens onderstaande cijfers is de zichtbaarheid van het Instituut in de nationale media verbeterd ten opzichte van 2009.

Franstalige media

Mediatype	Vermeldingen 2009	Vermeldingen 2010
Dagbladpers (papieren en/of online versie)	29	46
Tijdschriften	11	4
Internet (online informatiesites)	4	8
TV	8	8
Radio	9	10
Diversen ⁴	/	5

Nederlandstalige media

Mediatype	Vermeldingen 2009	Vermeldingen 2010
Dagbladpers (papieren en/of online versie)	38	42
Tijdschriften	12	5
Internet (online informatiesites)	14	2
TV	7	4
Radio	7	11
Diversen ⁴	/	2

⁴ Onder 'Diversen' verstaan we nieuwsbrieven (Jump), blogs (de blog diversiteit en HRM), interne communicatie, enz.

VOORSTELLING VAN HET INSTITUUT

Het Instituut heeft elf persmededelingen gepubliceerd. We stellen vast dat sommige periodes van het jaar drukker zijn, zoals de maanden juni, oktober of november. Dit is deels te verklaren door het samenvallen van de acties van het Instituut met evenementen en de actualiteit. Zoals bijvoorbeeld de Equal Pay Day in maart, de dag ter bestrijding van het geweld tegen vrouwen op 25 november. Ook voor het Europese voorzitterschap en de deelname van het Instituut aan bepaalde evenementen, moesten er mededelingen worden gemaakt.

1 februari 2010 - 'Discriminatie stopt hier!' Sensibiliseringscampagne in het Waalse Gewest en de Franse Gemeenschap (uitsluitend in het Frans)

31 maart 2010 - Het rapport over de loonkloof 2010

7 juni 2010 - 'Is het u gelijk dat we niet gelijk zijn?' Het instituut lanceert zijn affichecampagne op 7 juni... en publiceert een studie over zwangerschap op het werk

14 juni 2010 - Genderanalyse van de resultaten van de federale verkiezingen van 13 juni 2010

15 juni 2010 - 10 jaar later... Het dark number van het gendergerelateerd geweld... en enkele aanbevelingen

8 oktober 2010 - Vrouwen lopen meer risico om in de armoede terecht te komen

26 oktober 2010 - Belgisch voorzitterschap van de EU - Informele vergadering van de ministers bevoegd voor gelijkheid tussen mannen en vrouwen

26 oktober 2010 - Belgisch voorzitterschap van de EU - Conferentie over de loonkloof: Hoe kan de loonkloof tussen mannen en vrouwen worden weggewerkt?

27 oktober 2010 - Activiteitenverslag 2009 van het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen - Expertise ten dienste van de belanghebbenden

24 november 2010 - Belgisch voorzitterschap van de EU - Top van de vrouwelijke ministers van de Europese Unie

25 november 2010 - 'Durf neen te zeggen tegen geweld op vrouwen'

2.2. WEBSITE VAN HET INSTITUUT

DATABANK 'WETGEVING GELIJKE KANSEN VOOR VROUWEN EN MANNEN'

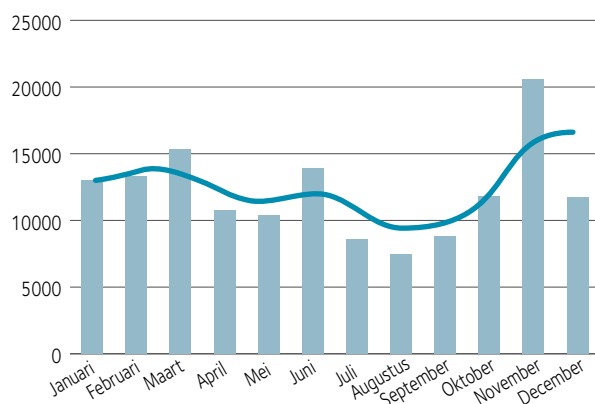
Eind 2009 vatte het Instituut een project aan met als doel de 'Wet gelijke kansen voor vrouwen en mannen' toegankelijk te maken voor het publiek. Deze databank geeft een overzicht van de nationale en internationale wetgeving inzake gelijkheid van vrouwen en mannen. Sinds het tweede semester van 2010 is deze bovendien raadpleegbaar op de website van het Instituut.

BEZOEKERSSTATISTIEKEN⁵

Na de verbeteringen aan de website van het Instituut in 2009 kon een stijging van de zichtbaarheid en de bezoekersstroom worden vastgesteld. Ook het aantal bezoeken en geraadpleegde pagina's nam fors toe in 2010.

De Cel Communicatie zorgt er ook voor dat de site regelmatig bijgewerkt wordt met persberichten, actualiteit en publicaties die verband houden met het Instituut.

Raadplegingen van de website van het Instituut

⁵ <http://igvm-iefh.belgium.be>

VOORSTELLING VAN HET INSTITUUT

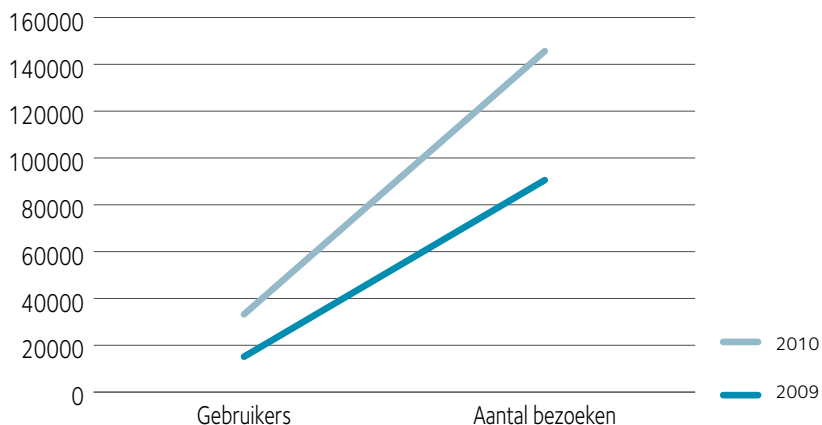
Dankzij de websitestatistieken is het overigens mogelijk om een verband te leggen tussen de stijging van het aantal bezoeken aan de site en de communicatiecampagnes van het Instituut in 2010.

In maart stelde het Instituut voor het vierde opeenvolgende jaar zijn loonkloofrapport voor in aanwezigheid van de sociale partners en de minister van Werk en Gelijke Kansen. De curve toont een stijging van de raadplegingen, die kan verklaard worden door de start van de affichecampagne en de publicatie van een studie rond zwangerschap op het werk.

In de loop van juni heeft het Instituut zijn studie naar het dark number bij gendergerelateerd geweld gepubliceerd en een genderanalyse van de resultaten van de federale verkiezingen van 13 juni.

In de maanden oktober tot december nam het aantal bezoekers eveneens toe. Dit is toe te schrijven aan de evenementen die het Instituut organiseerde in het kader van het Belgische voorzitterschap van de Europese Unie en de campagne tegen geweld op vrouwen.

Aantal bezoekers en gebruikers per jaar

De website van het Instituut had 33.222 gebruikers. Dit cijfer verwijst naar het totale aantal personen die de site geraadpleegd hebben van 1 januari 2010 tot 31 december 2010.

Het totale aantal bezoeken aan de site bedraagt 145.652.⁶

Bij vergelijking van de cijfers van 2009 en 2010 blijkt dat het aantal gebruikers verdubbeld is en dat de bezoeken met bijna 60% gestegen zijn.

2.3. BEURZEN

SALON DES MANDATAIRES: 11 EN 12 FEBRUARI 2010

In het kader van de campagne 'Stop discrimination' had het Instituut een stand op het Salon des mandataires.

Deze beurs, die plaatsvond op 11 en 12 februari 2010 in de Wex van Marche-en-Fammene, bood een overzicht van de aankopen en diensten van de openbare sector in Wallonië. Het doel van dergelijke evenementen bestaat erin de zichtbaarheid van Waalse ondernemingen en hun onderlinge contacten te verbeteren. De belangrijkste bezoekers zijn Waalse vertegenwoordigers van het gemeentelijke en provinciale niveau, intercommunales, autonome regieën, ministers of openbare instanties. Op deze beurs kreeg het Instituut organisatorische steun van het Comité Subrégional de l'Emploi et de la Formation en van de dienst gelijkheid van de Forem. Verder was er de aanwezigheid van provinciale coördinatrices.

JUMP: 29 APRIL 2010

Het Instituut nam deel aan de 4e editie van het forum van actieve vrouwen dat op 29 april 2010 door JUMP werd georganiseerd in Diegem.

⁶ Bezoeken worden gedefinieerd als een aantal webpagina's die achtereenvolgens worden geraadpleegd gedurende een bepaalde tijdspanne.

SALON DE LA DIVERSITÉ IN METZ: 16 OKTOBER 2010

Dit evenement, dat plaatsvond in Metz, wou zoveel mogelijk (meer dan 40) spelers samenbrengen die actief zijn in de strijd tegen discriminatie op basis van ras of etnische afkomst, religie of overtuiging, handicap, leeftijd, seksuele geaardheid of geslacht. Het tweede doel bestond erin om de rechten en plichten van elke Europese burger inzake diversiteit, zo duidelijk mogelijk te communiceren. Het Instituut deelde op deze beurs een stand voor België met het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding en Genderatwork.

Het ging om de tweede editie, die door de Europese Commissie werd georganiseerd. De verschillende sprekers waren afkomstig van openbare en privéverenigingen en organisaties en uit bedrijven van de Grande Région.

SALON DE L'ÉDUCATION IN NAMEN: 20 OKTOBER 2010

Het Instituut zet zich ten volle in voor de campagne 'Stop discrimination'. Dit blijkt met name uit de deelname aan het 17e Salon de l'éducation dat op 20 oktober 2010 werd georganiseerd in Namen.

Het Instituut was op deze beurs aanwezig naar aanleiding van een vraag van de Franse Gemeenschap in het kader van de samenwerkingsprotocollen. De provinciale coördinatrices hebben tijd vrij gemaakt om het Instituut ter plaatse te komen ondersteunen.

SALON DE LA FORMATION IN LOUVAIN-LA-NEUVE: 9 NOVEMBER 2010

Deze beurs, die voor het eerst werd georganiseerd door EPSILON in 2004, vindt om de 2 jaar plaats in Vlaanderen. Eén dag lang komen de verschillende spelers uit de opleidingssector en iedereen die een opleiding wil volgen, er samen.

Het doel van deze beurs is het uitwisselen van informatie en het leggen van

De boeken, studies en publicaties van het Instituut werden op de verschillende beurzen en stands getoond en verdeeld. Verder hebben de personeelsleden van het Instituut de talrijke publicaties voorgesteld en verspreid tijdens externe presentaties.

contacten tussen de partners, het bevorderen van netwerken en het ontdekken van de methodes en tools van de verschillende opleiders. Op 9 november 2010 had ook het Instituut er een stand.

WERELDVROUWENMARS

Het Instituut steunde eveneens de evenementen in het kader van de Wereldvrouwenmars 2010. De Wereldvrouwenmars is een wereldwijd actienet ter bestrijding van armoede en voor de herverdeling van de rijkdom, tegen geweld en voor de integriteit van de vrouw.

Op zaterdag 6 maart werd in Brussel een mars van de Beurs naar het Justitiepaleis georganiseerd waarmee de organisatoren de aandacht wilden vestigen op de problematiek van het geweld tegen vrouwen, de financiële afhankelijkheid van vrouwen en de uitvoering van resolutie 1325.

De Belgische acties van 2010 werden afgerond met een slotevenement dat op 10 oktober plaatsvond in het Koninklijk Museum voor Midden-Afrika in Tervuren. Het slotevenement in Tervuren was een dynamische dag met onder andere thematische ateliers, geleide bezoeken en informatiestands. Het Instituut verleende zijn steun aan dit evenement en had er ook een informatiestand.

2.4. WERKGROEP INTELLECTUELE EIGENDOM

De Directie-generaal Communicatie van de FOD Personeel en Organisatie heeft het initiatief genomen om een brochure rond auteursrechten te publiceren binnen de reeks COMM Collection, bestemd voor federale medewerkers die een communicatie voorbereiden. Een lid van de Cel Communicatie van het Instituut heeft in 2010 deelgenomen aan de vergaderingen van de werkgroep en meegewerkt aan het opstellen van deze brochure. De brochure *Auteursrecht en intellectuele eigendom: vragen en antwoorden* probeert een antwoord te geven op de 100 vragen die men zich zou moeten stellen om de intellectuele eigendom bij communicatie in de openbare sector te respecteren. De overheidsinstellingen moeten immers het goede voorbeeld geven en het auteursrecht respecteren in hun dagelijkse communicatie.

3. PARTNERS

‘GENDERKALENDERS’

Zoals elk jaar heeft het Instituut in 2010 een kalender gemaakt en verdeeld onder zijn stakeholders. Het thema had betrekking op de tijdsbesteding van vrouwen en mannen. Elke maand stelt een cijfer voor uit de publicatie *Gender en tijdsbesteding* die in de herfst van 2009 werd gepubliceerd. Het idee is om het publiek aan de hand van deze cijfers bewust te maken van de ongelijkheden in de gemiddelde tijdsbesteding van

vrouwen en mannen. Bijvoorbeeld, *“het aandeel van de vrouw in de totale tijd die besteed wordt aan huishoudelijke taken, bedraagt 63,2%”* of *“mannen tussen 26 en 55 jaar besteden 12 uur per week meer aan betaalde arbeid dan vrouwen van dezelfde leeftijd”*. Deze gemiddelden tonen aan dat de modellen in onze samenleving een weerspiegeling zijn van stereotiepe verwachtingen en taakverdelingen.

3.1. BURGERS

Als openbare instelling spitst het Instituut zijn acties toe op de burger. Deze acties verlopen in twee richtingen.

Eerst en vooral voert het Instituut onderzoek en studies uit naar onderwerpen die de burger aanbelangen. Het Instituut heeft ook een eerstelijnsdienst in het leven geroepen om advies en steun te verlenen aan iedereen die hulp vraagt, maar ook aan mensen die een klacht willen indienen. In die zin werkt het Instituut voor de burger door diverse diensten ter beschikking te stellen.

Maar de interactie kan ook in de andere richting verlopen: ook de burger kan zich tot het Instituut richten met gelijk welke vraag. Het Instituut stelt alles in het werk om binnen een redelijke termijn te antwoorden op verzoeken om informatie of documentatie, vragen in verband met rechten en plichten, enz. Kortom, er wordt aan elk verzoek van een burger gevolg gegeven. Om zoveel mogelijk mensen te bereiken, stelt het Instituut al zijn publicaties gratis ter beschikking. Bestellen kan zowel telefonisch, per e-mail als via de website.

3.2. INSTITUTIONELE GESPREKSPARTNERS

FEDERAAL PARLEMENT

Als openbare instantie is het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen in 2010 aan het woord gekomen in de Senaat en de Kamer van Volksvertegenwoordigers. Deze tussenkomsten hadden vooral betrekking op thema's zoals *gender budgeting*, de dimensie gender en statistiek, de loonkloof, enz.

Zo hebben sommige medewerkers het Instituut vertegenwoordigd bij het Adviescomité voor Maatschappelijke Integratie, het Adviescomité voor gelijke kansen voor vrouwen en mannen, en bij de Commissie voor kenmerkende religieuze en filosofische symbolen.

Verder nam het Instituut deel aan de Conferentie van de Voorzitters van de Commissies voor Gelijkheid. Op deze conferentie heeft een medewerkster de verschillende missies voorgesteld die het Instituut nastreeft, de impact van het beleid voor gelijkheid van vrouwen en mannen en de problematiek van het aandeel van vrouwen in besluitvormingsfuncties.

Tot slot werd de directeur van het Instituut uitgenodigd om het woord te nemen tijdens de conferentie die gezamenlijk werd georganiseerd door de Vereniging van Europese parlementairen voor Afrika (AWEPA) en de Belgische Senaat. Deze conferentie wou de rol van vrouwen in de parlementaire democratie onderstrepen en in het licht hiervan gaf de directeur een overzicht van de

bestaande wetgeving in België en van de verschillende instrumenten die het Instituut gebruikt om de vertegenwoordiging van vrouwen in de politiek te garanderen.

DEELSTATEN

Het Instituut streeft ernaar om dicht bij de burger te staan en stelt zich tot doel om slachtoffers van gendergebaseerd geweld te steunen.

Het behandelen van klachten, het antwoorden op verzoeken om informatie en/of het terugsturen naar de bevoegde instanties zijn vaak allesbehalve eenvoudig voor burgers. Daarom werken het Instituut en de deelstaten samen aan een gemeenschappelijke doelstelling: het vereenvoudigen van de administratie voor de burger. Het Instituut hanteert daarvoor twee protocollen, één dat op 15 december 2008 werd ondertekend met de Franse Gemeenschap, een ander dat op 23 januari 2009 werd ondertekend met het Waalse Gewest.

Via deze akkoorden moet het Instituut een taak vervullen die ressorteert onder de bevoegdheden van de Franse Gemeenschap (cultuur, onderwijs,...) en van het Waalse Gewest (plaatsing van werknemers, socio-professionele inschakeling,...) en die erin bestaat discriminatiedossiers te behandelen. De samenwerking tussen de deelstaten en het Instituut is heel gediversifieerd. Ze heeft tegelijk betrekking op de uitwisseling van informatie, het informeren en sensibiliseren van het publiek of het personeel van de diensten van het Waalse Gewest of de Franse Gemeenschap, het opstellen van adviezen en aanbevelingen, het uitvoeren van studies en het behandelen van individuele vragen.

Via deze protocollen kunnen regionale instellingen die op gelijk welke manier actief zijn op het vlak van gelijkheid tussen vrouwen en mannen eenvoudiger gaan samenwerken. Deze ontmoetingen waren ook de gelegenheid om formele contacten aan te knopen met diensten zoals de Forem en de Conseil Supérieur de l'Audiovisuel. Voorts werden er contacten gelegd met de inspectiediensten

in de Franse Gemeenschap, met de ONE, en met de Espaces Wallonie in het Waalse Gewest.

Zorgen dat de burgers de weg naar de bevoegde instanties weten te vinden is de grootste prioriteit voor de betrokken partijen van dit protocol. Deze protocollen zijn een voorbereiding op een samenwerkingsakkoord tussen de deelstaatregeringen en de federale regering. Via dit samenwerkingsakkoord zal het Instituut een grotere bevoegdheid krijgen, met name door de mogelijkheid om in rechte op te treden in genderdiscriminatie dossiers in domeinen onder gewestelijke en gemeenschapsbevoegdheid. In afwachting van een dergelijk akkoord bestaat de juridische ondersteuning die het Instituut biedt aan slachtoffers van discriminatie in de bovengenoemde bevoegdheidsdomeinen erin om informatie, raad of advies te verstrekken of te bemiddelen.

Verder blijft een samenwerking met andere deelstaten een van de doelstellingen van het Instituut.

SENSIBILISEREN

CAMPAGNE 'STOP DISCRIMINATION'

De campagne 'Stop discrimination', een samenwerking tussen het Waals Gewest, de Franse Gemeenschap, het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding en het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen, wil het publiek inlichten over de wetgeving en mogelijke sancties voor wie discrimineert. Ze legt ook uit hoe kan worden gereageerd.

Deze campagne, die werd gelanceerd in september 2010, is het resultaat van het decreet van 12 december 2008 waarmee de strijd tegen bepaalde vormen van discriminatie werd aangebonden. De Belgische wet verbiedt discriminatie op basis van 18 criteria, waaronder het vermeende ras, leeftijd, geslacht, gezondheidstoestand en nog een aantal andere.

Door zich samen met de partners toe te leggen op het definiëren van de volgende termen: discriminatie, directe discriminatie, indirecte discriminatie, intimidatie, opdracht geven tot discriminatie, weigering tot redelijke aanpassingen spant het Instituut zich in voor sensibilisering en informatieverstrekking aan de bevolking. In deze context bestrijdt het Instituut onrechtvaardigheden.

Discriminatie kan verschillende vormen aannemen. Discriminatie, of die nu duidelijk zichtbaar is of heel onopvallend, getuigt altijd van een gebrek aan respect voor anderen. Sommigen zijn zich daarvan bewust, anderen niet. Het was in deze context dat de campagne 'Stop discrimination', die vooral wil sensibiliseren en informatie wil verstrekken, het levenslicht zag. De doelstelling bestond erin om zowel het grote publiek als vakmensen alle nodige informatie aan te reiken om te kunnen antwoorden op de vraag: wat is discriminatie? Wat te doen als men slachtoffer wordt? Hoe kunnen de betrokken personen geholpen worden? enz.

Het Instituut, de Franse Gemeenschap, het Waals Gewest en het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding stellen verschillende instrumenten voor: affiches in A4- of A2-formaat, een logo, een bewegende banner voor informaticatoepassingen, een brochure in de vorm van een ludieke strip die voor iedereen toegankelijk is, vier beeldende en treffende postkaarten over discriminatie en een website waar al deze documenten kunnen worden gedownload. Deze brochures worden op beurzen en salons aangeboden.

'Stop discrimination' is dus een campagne die voor iedereen bereikbaar is, of men nu direct betrokken is of niet. Het Instituut wil via deze campagne de rol van bemiddelaar spelen en hoopt via de acties die het onderneemt de onverschilligheid tegenover dergelijke situaties te verminderen.

RAAD VAN DE GELIJKE KANSEN VOOR MANNEN EN VROUWEN

Het Instituut verzorgt het secretariaat van de Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen. Deze Raad heeft tot doel de feitelijke gelijkheid tussen mannen en vrouwen te realiseren en directe en indirecte discriminatie op basis van geslacht uit te bannen, en vertrouwt het Instituut diverse verantwoordelijkheden toe. Zo beheert het Instituut het dagelijkse secretariaat van de Raad, van het Bureau en van de Commissies, het voert onderzoek en/of studies uit om ontwerpadviezen en -aanbevelingen op te stellen, organiseert studiedagen van de Raad en verspreidt de informatie en de documentatie die hieruit voortvloeit. Het Instituut verspreidt ook alle adviezen van de Raad.

De samenwerking tussen het Instituut en de Raad verloopt via de gemeenschappelijke doelstellingen en uitwisseling van informatie, onderlinge hulp en wederzijdse participatie. Beide partijen hebben overigens een samenwerkingsakkoord ondertekend.

In 2010 heeft de Raad vier adviezen opgesteld.

- Positieve acties in de privésector (advies nr. 127 van 10 december 2010);
- Tenuitvoerlegging van de wet *gender mainstreaming* van 12 januari 2007 waarin het modelverslag voor evaluatie van de impact van ontwerpen van wetten en reglementeringen op de respectieve situatie van vrouwen en mannen, de zogenaamde 'gendertest' wordt vastgelegd (advies nr. 128 van 10 december 2010);
- Vereenvoudiging/verfijning van de sociale balans (advies nr. 129 van 10 december 2010);
- Individualisering van de rechten in de tak van de pensioenen van bezoldigde werknemers (advies nr. 130 van 10 december 2010).

De Raad heeft na de verkiezingen van 13 juni een memorandum uitgewerkt met zijn eisen op het vlak van het gelijkekansenbeleid. Alle partijvoorzit(s)ters alsook de informateur hebben daarvan een exemplaar gekregen. De Raad waarborgt de opvolging van het Charter dat door de vakorganisaties werd ondertekend

alsook de verspreiding van het 'mini-boekje'. Het Charter werd opgesteld in 2009, begin 2010 verspreid en daarna het hele jaar lang opgevolgd.

Het Instituut heeft ook meegewerkt aan de voorbereiding van de conferentie 'How to close the gender pay gap?' die de Raad op 10 december 2010 heeft georganiseerd. Met deze halve dag wou de Algemene Vergadering van de Raad de conferentie van het Belgische voorzitterschap van 25 en 26 oktober 2010 verder uitdiepen met twee buurlanden: Frankrijk en Luxemburg.

Het Secretariaat van de Raad heeft een activiteitenverslag opgesteld in de twee landstalen waarin de activiteiten die de Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen tussen 2006 en 2010 heeft ondernomen, worden opgesomd. Dit verslag werd verspreid na de Algemene Vergadering van de Raad van 10 december 2010.

Voorts werd er met Hiva en Laurent Vogel een overeenkomst rond gezondheid ondertekend. Deze overeenkomst heeft betrekking op het fonds voor beroepsziekten.

OPVOLGING VAN HET SYNDICAAL CHARTER

In het kader van de opvolging van het syndicaal Charter dat op 23 september 2004 ondertekend werd door de Belgische vakverenigingen, publiceerde het Instituut in samenwerking met de Vaste Commissie Arbeid van de Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen in december 2009 een tweetalig 'mini-boekje' waarin alle artikels van het Charter werden opgenomen.

De Raad verzekert de opvolging van het Charter dat werd ondertekend door de Belgische vakverenigingen en zorgde in 2010 ook voor de verspreiding van het 'mini-boekje'.

Dit boekje kende dankzij zijn originaliteit heel wat succes en werd dan ook verdeeld op alle stands van het Instituut in 2010 en verder ook bij alle tussenkomsten met betrekking tot de tewerkstelling en de plaats van vrouwen in bedrijven.

COMMISSIE VOOR DE BEVORDERING VAN DE EVENWICHTIGE AANWEZIGHEID VAN MANNEN EN VROUWEN IN DE ADVIESORGANEN

In uitvoering van de wet van 20 juli 1990 ter bevordering van de evenwichtige aanwezigheid van mannen en vrouwen in adviesorganen werd een Commissie in het leven geroepen die moet waken over de naleving van de regel dat maximaal tweederde van de leden van de adviesorganen van eenzelfde geslacht mag zijn.

Onder ‘adviesorganen’ moet verstaan worden alle raden, commissies, comités, werkgroepen of gelijk welk ander bij wet of besluit in het leven geroepen orgaan met als belangrijkste bevoegdheid het uitbrengen van adviezen voor de wetgevende kamers of de ministers.

In februari 2010 werden er twee Koninklijke Besluiten⁷ aangenomen en gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad.

De Commissie voor de bevordering van de evenwichtige aanwezigheid van mannen en vrouwen in adviesorganen zal worden ondergebracht in de Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen. Ze zal toezicht houden op de naleving van de wet en de aanvragen tot afwijking bestuderen van de adviesorganen die niet aan de in de wet voorziene voorwaarden beantwoorden. In de loop van 2011 zal een Koninklijk Besluit worden opgesteld voor de benoeming van de leden van de Commissie.

⁷ Koninklijk Besluit van 19 januari 2010 tot vaststelling van de nadere regels bedoeld in artikel 1 van de wet van 20 juli 1990 ter bevordering van de evenwichtige aanwezigheid van mannen en vrouwen in organen met adviserende bevoegdheid, met het oog op het vaststellen, vervolledigen en actualiseren van de lijst van adviesorganen die binnen het toepassingsgebied van de wet vallen – Koninklijk Besluit van 19 januari 2010 tot vaststelling van de samenstelling en de werking van de Commissie voor de bevordering van de evenwichtige aanwezigheid van mannen en vrouwen in adviesorganen.

3.3. SAMENWERKING MET DE SLEUTELACTOREN OP HET VLAK VAN DE GELIJKE BEHANDELING OP FEDERAAL NIVEAU

CENTRUM VOOR GELIJKHEID VAN KANSSEN EN VOOR RACISMEBESTRIJDING

Net zoals de voorgaande jaren heeft het Instituut in 2010 samengewerkt met het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding. De twee instanties ondernamen diverse acties, zoals hun gezamenlijke aanwezigheid op het Salon des Mandataires, hun medewerking aan een studie op basis van geaggregeerde gedragstesten of de wederzijdse hulp en samenwerking bij de sensibiliseringscampagne 'Discrimination toi-même!'.

SENSIBILISEREN

ARMOEDEBESTRIJDING

In het kader van het Europese jaar van de bestrijding van armoede en sociale uitsluiting heeft het Instituut ook samengewerkt met het steunpunt tot bestrijding van armoede van het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding. Op 8 oktober vond er een grote ontmoeting plaats voor vrouwen in armoede.

Tijdens deze dag kwamen diverse thema's aan bod zoals de genderanalyse van de armoede, het belang van de deelname van alle actoren om armoede terug te dringen, enz.

Ongeveer 400 vrouwen in armoede en hun begeleiders uit heel België hebben elkaar die dag kunnen ontmoeten. Deze vrouwen, die deel uitmaakten van verenigingen van het Flora-netwerk, volgden allemaal een opleiding en/of een socio-professioneel inschakelingstraject. Deze dag bood ook de gelegenheid om een talentenpool te creëren en een platform voor het uitwisselen en bekendmaken van politieke eisen.

Het Instituut nam ook deel aan de persconferentie die dezelfde dag werd georganiseerd.

REPRESENTATIEVE WERKNEMERSORGANISATIES

Het Instituut zet zijn samenwerking met de representatieve werknemersorganisaties voort.

De vakverenigingen zijn namelijk de bevoorrechte vertegenwoordigers van werknemers. Zij moeten kwesties regelen die verband houden met tewerkstelling, arbeidsvoorwaarden en ontslag, en het is belangrijk dat ze die ook bekijken in het licht van mogelijke genderdiscriminatie.

Toch hebben de vakverenigingen vaak niet voldoende deskundigheid op dit vlak. Ze wenden zich dan tot het Instituut dat hen de nodige steun en advies geeft en zijn expertise (communicatie op het vlak van statistieken, jurisprudentie, enz.) verstrekt.

Zo kwam het Instituut bijvoorbeeld vrijwillig tussenbeide in een procedure die door een vakorganisatie was opgestart voor een werkneemster die was ontslagen omwille van haar geslachtsverandering.

Het Instituut heeft overigens positief gereageerd op gerichte opleidingsaanvragen die het kreeg van sommige representatieve werknemersorganisaties. Zo heeft het Instituut de resultaten van zijn onderzoek rond zwangerschap bij werkneemsters voorgesteld en de vertegenwoordigers geïnformeerd over het juridische kader inzake discriminatie. Verder lichtte het Instituut zijn werk en de mogelijkheden tot eventuele toekomstige samenwerkingen toe.

Deze ontmoetingen waren stuk voor stuk erg verrijkend omdat ze het Instituut in staat stelde de theorie te toetsen aan de praktijk op het terrein.

3.4. FEDERALE EN PARASTATALE OVERHEIDSDIENSTEN

FEDERALE OVERHEIDSDIENST WERKGELEGENHEID, ARBEID EN SOCIAAL OVERLEG

De Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg garandeert het evenwicht tussen de werkgevers en de werknemers in hun arbeidsrelatie. De dienst staat met name in voor de bescherming en bevordering van het welzijn op het werk. Hij is onder andere een bevoorrechte partner van het Instituut bij het opstellen van het jaarlijkse rapport over de loonkloof.

HET FEDERAAL PLANBUREAU

Het Federaal Planbureau (FPB) is een openbare instantie die studies uitvoert en prognoses maakt over aangelegenheden die betrekking hebben op het economische, sociale en milieubeleid. In dit kader werkt het Instituut samen met dit Bureau bij het opstellen van het jaarlijks loonkloofrapport.

PROGRAMMATORISCHE OVERHEIDSDIENST MAATSCHAPPELIJKE INTEGRATIE, ARMOEDEBESTRIJDING, SOCIALE ECONOMIE EN GROOTSTEDENBELEID

De Programmatorische Overheidsdienst Maatschappelijke Integratie, Armoedebestrijding, Sociale Economie en Grootstedenbeleid streeft er hoofdzakelijk naar om iedereen die in armoede leeft een waardig bestaan te garanderen. Dit doet hij door het opstellen, uitvoeren en evalueren van het beleid ter zake.

Het Instituut krijgt geregeld vragen van de POD Sociale Integratie in verband met gendergelijkheid en vragen met betrekking tot de acties en indicatoren van het Nationaal Actieplan Sociale Inclusie.

3.5. ORGANEN MET BETREKKING TOT RECLAME EN MEDIA

INLEIDING

Bij het behandelen van klachten wordt het Instituut regelmatig geconfronteerd met situaties of handelingen die als seksistisch worden beschouwd. Een groot aantal van deze situaties en handelingen hebben betrekking op het beeld van vrouwen en mannen in reclame en media. Niet alleen treedt het Instituut op in rechte, het komt ook tussenbeide, sensibiliseert en neemt een standpunt in tegen 'seksisme' en 'seksistisch' gedrag in de samenleving. Om een mentaliteitsverandering teweeg te brengen en deze vorm van discriminatie te bestrijden, werkt het Instituut samen met de nationale organen met betrekking tot reclame en media.

JURY VOOR ETHISCHE PRAKTIJKEN INZAKE RECLAME (JEP)

In 2010 is het Instituut blijven samenwerken met de JEP, het zelfregulerende orgaan van de reclamesector, met name doordat een van zijn leden zetelde in een groep van de jury van eerste aanleg. Deze jury behandelt elke week de klachten van alle natuurlijke of rechtspersonen en bekijkt de adviesaanvragen van de spelers uit de reclamesector. Hij moet daarbij controleren of reclameberichten stroken met de wettelijke en/of ethische bepalingen ter bescherming van het publiek/de consument. In die context neemt hij drie types beslissingen:

- ofwel is de jury van oordeel dat er geen inbreuk is op de bepalingen en verklaart hij de klacht ongegrond;
- ofwel is hij van oordeel dat de betrokken reclame in strijd is met de wettelijke en/of ethische bepalingen. In dat geval wordt beslist om de reclamecampagne aan te passen of stop te zetten;
- ofwel oordeelt hij dat het reclamebericht dat voorligt enkel een voorbehoud oproept. In dat geval formuleert de jury een advies met voorbehoud voor de adverteerders en de media en/of voor de betrokken beroepsfederaties.

KLACHTEN OVER SEKSISTISCHE RECLAME

Van de in 2010 door de JEP behandelde klachten (naast de autoreclames, een speciaal geval) had ongeveer 18% betrekking op seksisme in de reclame (in 7,7% van de gevallen expliciet vermeld door de eisende partij), genderstereotypen, aanranding van de eerbaarheid van de man of de vrouw, of op seksueel getinte reclame. Daarvan maakte 13,3% het voorwerp uit van een advies van voorbehoud en 16,7% van een beslissing tot staking of aanpassing op basis van argumenten die verband houden met maatschappelijke verantwoordelijkheid, menselijke waardigheid of fatsoenlijkheid en goede smaak.

RAAD VOOR DE RECLAME

In 2010 heeft de Raad voor de Reclame een werkgroep in het leven geroepen die zich bezighoudt met de afbeelding van de mens in reclame. Het Instituut nam actief deel aan deze werkgroep die moest evalueren of de wettelijke bepalingen over de afbeelding van de mens moesten worden herbekeken. Daarbij werd in het bijzonder gewerkt rond begrippen zoals maatschappelijke verantwoordelijkheid, gepastheid, discriminatie, menselijke waardigheid, vooroordelen en stereotypen. De werkzaamheden van de groep mondden op 16 september 2010 uit in een Charter voor de afbeelding van de mens in de reclame, een moreel en vrijwillig engagement om vrouwen, mannen en kinderen op een respectvolle, evenwichtige en gediversifieerde manier voor te stellen in de reclame. Dit charter, dat werd ondertekend door de leden van de Raad voor de Reclame, behandelt zes grote thema's: maatschappelijke verantwoordelijkheid, gelijkheid en diversiteit, afbeelding van vrouwen en mannen, minderjarigheid, seksualiteit, lichaamsbeeld en gezondheid.

CONSEIL SUPÉRIEUR DE L'AUDIOVISUEL (CSA)

Het Instituut heeft een samenwerkingsprotocol getekend met de CSA, het regulerend orgaan van de audiovisuele sector van de Franse Gemeenschap.

In maart 2010 werd de CSA door de minister van Cultuur, Audiovisuele Media en Gelijkheid van Kansen van de Franse Gemeenschap, mevrouw Fadila Laanan, gevraagd om een nieuw 'Plan voor de diversiteit en gelijkheid in de audiovisuele media' aan te sturen. Dit initiatief wordt gedragen door een stuurcomité dat het plan moet implementeren en superviseren, en dat bestaat uit het Instituut, de Koning Boudewijnstichting, het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding, de Franstalige Vereniging van Beroepsjournalisten, vertegenwoordigers van diverse diensten van de Franse Gemeenschap, enz.

Het plan, met een tijdsperiode van drie jaar, omvat twee grote pijlers:

- de realisatie van een 'Jaarlijkse barometer van de diversiteit en gelijkheid', die elk jaar op basis van een proefweek een momentopname maakt van de manier waarop mannen en vrouwen maar ook andere 'componenten van gelijkheid' (etnische minderheden, personen met een handicap, jongeren, ouderen, enz.) vertegenwoordigd worden in tv-programma's in de Franse Gemeenschap. De resultaten van de barometer 2010 worden gepubliceerd in maart 2011;
- een eveneens jaarlijkse realisatie van een 'Panorama van goede praktijken inzake gelijkheid en diversiteit in de audiovisuele media in de Franse Gemeenschap'. De eerste editie van dit Panorama, die verscheen in november 2010, wil elk initiatief, elke idee en elke nieuwe praktijk die door de audiovisuele sector wordt bedacht en een collectief voordeel kan bieden voor alle betrokkenen, in de schijnwerpers plaatsen. Deze publicatie is het resultaat van heel wat ontmoetingen met vakmensen uit de sector. Ze vestigt de aandacht op obstakels, neemt bestaande oplossingen onder de loep (charter voor de diversiteit, 'communautaire' uitzendingen, dialoog met alle kijkers) en stelt werkpistes voor (gebruiken

van de adresboeken, interne opleidingen rond diversiteit, diversificatie van het publiek in de studio).

De bijdrage van het Instituut aan deze publicatie bestond uit ontmoetingen met bepaalde spelers uit de betrokken media.

VLAAMSE REGULATOR VOOR DE MEDIA EN MEDIENRAT

Het Instituut wil vruchtbare samenwerkingen creëren met alle machtsniveaus, en heeft daarom opnieuw contact gelegd met de Vlaamse Regulator voor de Media en Medienrat om een vergelijkbaar partnerschap tot stand te brengen. De eerste ziet toe op de naleving van de mediawetgeving binnen de Vlaamse Gemeenschap, de andere is het controleorgaan voor de reclame binnen de Duitstalige Gemeenschap. De eerste contacten hadden nog geen succes, maar het Instituut blijft zijn inspanningen voortzetten.

3.6. VERENIGINGEN

In het kader van zijn opdracht ondersteunt het Instituut projecten en werkt het samen met verscheidene vrouwenverenigingen maar ook met verenigingen en/of spelers op het terrein die werken aan een verbetering van de gelijkheid van vrouwen en mannen.

Het Instituut spendeert jaarlijks een deel van zijn budget aan subsidies voor organisaties en verenigingen die projecten ontwikkelen ter bevordering van de emancipatie van de vrouw en/of de gelijkheid tussen vrouwen en mannen.

3.7. HET EUROPEES INSTITUUT VOOR DE GELIJKHEID VAN MANNEN EN VROUWEN

Even ter herinnering: het Instituut vertegenwoordigt België in de Raad van Bestuur van dit Europees Instituut. Het mandaat van vicevoorzitter van de directeur van het Instituut werd in juni 2010 vernieuwd. Het Instituut is eveneens lid van het forum van experts. In die hoedanigheden heeft het Instituut deelgenomen aan verschillende vergaderingen die tot doel hadden de start van deze nieuwe instelling te consolideren. Het instituut heeft zijn expertise ook ter beschikking gesteld van diverse thematische werkgroepen rond het verzamelen van statistieken en geweld. Tot slot heeft de directeur van dit Europees Instituut gesproken op het seminarie 'Joining efforts towards gender equality in the European Union 2010 - 2015' dat op 22 november 2010 plaatsvond in Vilnius.

3.8. EQUINET

Equinet is het Europese netwerk van organisaties ter bevordering van gelijkheid, waarvan het Instituut deel uitmaakt sinds de oprichting ervan in 2007. Equinet vraagt alle organisaties ter bevordering van gelijkheid⁸ om actief deel te nemen aan verschillende werkgroepen.

WERKGROEPEN

Tot op heden waren er vier werkgroepen:

1. 'Dynamic interpretation' die de organisaties helpt bij het interpreteren van juridische concepten;
2. 'Strategic enforcement' die de organisaties helpt bij het strategisch inzetten van hun bevoegdheden;
3. 'Promotion of equality' die de organisaties helpt bij het bevorderen van goede praktijken;
4. 'Policy formation' die advies geeft over hoe gelijkheid kan worden ingepast in de nationale en Europese politieke agenda (op basis van de ervaring van de organisaties).

Het Instituut heeft zich in 2010 actief ingezet in twee werkgroepen.

De eerste groep, 'Strategic enforcement', gaat na hoe organisaties ter bevordering van gelijkheid hun rechten en bevoegdheden kunnen inzetten in een strategische en doeltreffende werkmethode om discriminatie te bestrijden en gelijkheid te bevorderen. In 2010 heeft de groep zich gebogen over een strategie die de organisaties konden implementeren om de mogelijkheden van de burgerbevolking verder te ontplooiën (empower). Het is van het grootste belang dat de burgerbevolking wordt betrokken bij de strijd tegen discriminatie. De bevolking is namelijk onontbeerlijk voor een doeltreffende implementatie

⁸ Equality bodies

van gelijk welke antidiscriminatiewetgeving. Zowel tegenover instellingen als tegenover gediscrimineerde personen moeten de organisaties ter bevordering van gelijkheid op verschillende niveaus werken en rekening houden met de behoeften van de verschillende doelgroepen. Dit is ook het doel van de publicatie die begin 2011 zal worden verspreid en waarin de verschillende bijdragen van de leden van de groep worden toegelicht.

De tweede groep, 'Policy Formation', stelt adviezen op over hoe gelijkheid kan worden ingepast in de nationale en Europese politieke agenda. Het Instituut heeft mee geschreven aan het advies over transgender personen. Dit advies weerspiegelt het werk dat de organisaties ter bevordering van gelijkheid in de lidstaten leveren op het vlak van bevordering van gelijkheid voor transgender personen. Dit advies was overigens het vertrekpunt voor een rondetafel in het Europees Parlement. Deze rondetafel, waaraan ook medewerkers van het Instituut hebben deelgenomen, belichtte de dagdagelijkse moeilijkheden waarmee transgender personen af te rekenen krijgen.

DIVERSE DEELNAMES

Op 1 en 2 juli 2010 stelde het Instituut zijn gebouwen ter beschikking van Equinet voor een juridisch seminarie op hoog niveau. Het ging in de sessies hoofdzakelijk over de invloed van de interpretatie van de wet via geschillen, over de Conventie van de Verenigde Naties over de rechten van personen met een handicap en over de meest recente juridische ontwikkelingen op het vlak van discriminatie op basis van leeftijd en geslacht in goederen en diensten. Dit seminarie was voor het Instituut een goede gelegenheid om zijn werk rond discriminatie op basis van zwangerschap en moederschap en discriminatie door geslachtsverandering in de kijker te zetten.

Zowel aan dit seminarie als aan het seminarie van 29 en 30 april in Belfast rond het thema 'Promoting Equality: Equality Impact Assessment' namen medewerkers van het Instituut deel. Daar werden algemene presentaties gegeven over het principe van een beoordeling van de impact van een beleid of een organisatie op de gelijkheid, over de context en over de nodige actoren. Verder werden er praktische voorbeelden uit verschillende landen uitgewisseld. Tot slot waren er ateliers waarbij deelnemers een beleid of organisatie evalueerden onder begeleiding van een expert. Daarnaast heeft een medewerker van het Instituut op 11 en 12 oktober deelgenomen aan een opleiding in Bratislava over instrumenten met bewijskracht bij discriminatie.

Op 16 en 17 november 2010 nam het Instituut ook deel aan de jaarlijkse Algemene Vergadering in Brussel waar een nieuw strategisch plan 2011-2014 werd aangenomen.

VERWEZENLIJINGEN VAN HET INSTITUUT

ELKE VORM VAN DISCRIMINATIE BESTRIJDEN

DEEL 2: VERWEZENLIJkingEN VAN HET INSTITUUT

1. JURIDISCHE DIENSTVERLENING	68
2. GENDER MAINSTREAMING.....	80
3. TEWERKSTELLING.....	86
4. DE STRIJD TEGEN PARTNERGEWELD	90
5. NETWERKEN EN MENTORAAT.....	100
6. BESLUITVORMING	105
7. ONDERZOEK	106
8. ONDERSTEUNING VAN ACTOREN OP HET TERREIN	118
9. VOORBEREIDING EN TOEPASSING VAN REGERINGS- BESLUITEN EN DE OPVOLGING VAN HET EUROPESE EN INTERNATIONALE BELEID	128

1. JURIDISCHE DIENSTVERLENING

1.1. EERSTELIJNSDIENST

Op 26 mei 2010 lanceerde het Instituut zijn eerstelijnsdienst. Concreet houdt die in dat twee effectieven (een Nederlandstalige en een Franstalige) en twee plaatsvervangers (een Nederlandstalige en een Franstalige) de aanvragen die toekomen in het Instituut via het groen nummer **0800/12.800** of via de aanvraag- en klachtenformulieren op het internet⁹ sorteren. Deze eerstelijnsdienst vervult een essentiële functie. Hij maakt het mogelijk om burgers en mogelijke slachtoffers snel te informeren en hen rechtstreeks naar de juiste instantie door te verwijzen als het Instituut niet bevoegd is, om de dossiers te registreren in de databank van het Instituut en om interne procedures te lanceren naargelang het gaat om een informatieaanvraag of een klacht.

Nu de Juridische Cel niet langer met dit werk belast is, kan deze al zijn expertise richten op de lopende dossiers en sneller antwoorden op vragen waarvan de procedures vaak al lang lopen.

1.2. SYSTEEM VOOR VOORTDURENDE VERBETERING

De eerstelijnsdienst doorloopt een aanpassingsfase. Omdat het Instituut een kwalitatieve steun wil bieden die dicht bij de burger staat, werd er een systeem voor voortdurende verbetering in het leven geroepen. Daarbij worden de werkprocedures geregeld aangepast om hun efficiëntie te optimaliseren en om binnen een redelijke termijn te kunnen antwoorden aan de burgers.

⁹ <http://igvm-iefh.belgium.be>

De eerstelijnsdienst heeft bepaalde doelstellingen vooropgesteld die ze in 2011 zal blijven nastreven.

Als eerste aanspreekpunt voor de burger en/of mogelijk slachtoffer, moet het onthaal van de eerstelijnsdienst professioneel en hartelijk zijn. Het is de eerste indruk die de bevolking krijgt van het Instituut, en die moet onberispelijk zijn. Elke burger die contact opneemt, moet het gevoel hebben dat hij gehoord en begrepen wordt, zodat hij daarna in vertrouwen zijn klacht durft uitleggen.

Het ontwikkelde analyserooster dat door de eerstelijnsdienst wordt gebruikt om de informatieaanvragen en klachten te coderen, moet het mogelijk maken om de urgentie van de beschreven situatie zo snel mogelijk te bepalen. Dit rooster zit momenteel nog in de testfase maar moet op termijn een echte uniformiseringstool worden. Eind maart 2011 zou de tool klaar moeten zijn. Ook aan de implementatie ervan als informaticatoepassing wordt momenteel gewerkt.

1.3. GENDERCLAIM

Een van de doelstellingen van de Juridische Cel van het Instituut is het verzamelen van zo betrouwbaar en nauwkeurig mogelijke statistieken. Dit gebeurt door het huidige informaticasysteem (Genderclaim) te optimaliseren zodat alle verkregen informatie geregistreerd kan worden, opdat verschillende gegevens met elkaar vergeleken kunnen worden en de analyses van trends verfijnd kunnen worden. Deze aanpassingen zullen in 2011 worden voortgezet.

Het Instituut streeft er namelijk naar om alle feiten en ongelijkheden zo getrouw mogelijk te registreren. Zo heeft het Instituut in 2010 bewust de manier aangepast waarop klachten in de databank worden geregistreerd. Het is een gewaagd beleid want er werd vastgesteld dat het aantal klachten in 2010 licht is afgenomen, maar het zorgt er wel voor dat de statistieken betrouwbaarder worden en meer zijn dan sensationele cijfers.

SENSIBILISERINGSCAMPAGNE - JUNI 2010

Dankzij deze statistieken kan het Instituut haar communicatieve acties ook beter gaan toespitsen op het meest aangewezen publiek. Zo werd er in juni via thematische affiches in de metro's een sensibiliseringscampagne gevoerd die gericht was op een groot publiek.

Het doel van deze grootscheepse communicatiecampagne bestond erin om de burgers eraan te herinneren dat het Instituut h t aanspreekpunt is voor gevallen van discriminatie op grond van geslacht, en om het publiek aan te sporen om het Instituut te contacteren via het gratis groene nummer **0800/12.800**.

Er kwamen vier grote thema's aan bod: partnergeweld, de aanwezigheid van seksistische stereotypen in de reclame; discriminatie bij zwangerschap of moederschap en de loonkloof.

Er werden 60.000 affiches verdeeld via de partnernetwerken van het Instituut. Er werden er 600 opgehangen in de trams, bussen en metro's van de vijf grootste steden van het land (Brussel, Luik, Charleroi, Antwerpen en Gent), en 600 andere kregen een plaats in alle Belgische stations.

Verder heeft het Instituut informatiefolders over zijn verschillende actiedomeinen verspreid. Ook de postkantoren werkten mee om deze brochures te verdelen.

Tot slot werd een nieuwe website gecreëerd met een quiz over de belangrijkste thema's die in de campagne aan bod kwamen. Wie de vragen had beantwoord, werd vervolgens doorgestuurd naar de site van het Instituut.

Het Instituut wil in de toekomst beter inspelen op de actualiteit op het terrein en op de reële behoeften van zijn partners, de burgers en de overheid. Zo werd bijvoorbeeld vastgesteld dat heel wat klachten betrekking hebben op weigeringen om zwangere vrouwen aan te nemen. Vrouwen moeten dus zeker ingelicht worden over de manieren waarop zij hun rechten kunnen doen gelden.

1.4. ENKELE CIJFERS

In 2010 ontving het Instituut 448 telefonische oproepen via zijn gratis nummer.

In totaal registreerde het Instituut 221 meldingen, waarvan 91 informatieaanvragen en 130 klachten.

Dit is een sterke toename van het aantal informatieaanvragen (51%), maar een lichte daling van het aantal klachten (een twintigtal). Deze evolutie wijst zeker niet op een afname van de discriminaties op grond van geslacht, maar kan worden verklaard door de verbeteringen in de procedure van de eerstelijnsdienst zoals hierboven al werd beschreven.

Als we het cijfer (221 meldingen) vergelijken met de statistieken uit onze verschillende studies, stellen we vast dat de klachten die het Instituut ontvangt slechts het topje van de ijsberg zijn. Heel wat slachtoffers dienen namelijk geen klacht in.

Het toegenomen aantal informatieaanvragen lijkt eveneens in die richting te gaan. Deze stijging kan zeker deels worden verklaard door de sensibiliseringscampagne, maar het is ook mogelijk dat veel mogelijke slachtoffers liever informatie inwinnen over hun rechten dan direct een klacht in te dienen.

Deze trend kan een weerspiegeling zijn van de evolutie in mentaliteit tegenover genderdiscriminatie: ofwel wordt die nog steeds niet als dusdanig ervaren door de slachtoffers en actoren, ofwel wordt ze beschouwd als normaal (de enquête over zwangerschap en moederschap toonde aan dat slechts 52,8% van de vrouwen die aangaf ten minste één vorm van discriminatie te hebben ondergaan, dit ook als een probleem zag). Een andere mogelijkheid is dat ze als 'miniem' worden ervaren of niet voldoende ernstig voor een klacht (seksisme wordt bijvoorbeeld door velen niet beschouwd als ernstig genoeg om als discriminatie bestempeld te worden), of dat ze synoniem staan voor mogelijke represailles (door de werkgever bijvoorbeeld).

Het Instituut registreerde 40 klachten van mannen tegenover 70 klachten van vrouwen.¹⁰ Dit verschil komt overeen met de realiteit die het Instituut regelmatig vaststelt in zijn studies: vrouwen worden vaker het slachtoffer van genderdiscriminatie dan mannen.

Geregistreerde klachten voor 2010

	2010
Directe discriminatie	124
Indirecte discriminatie	24
Aanzetten tot discriminatie	3
Pesterijen	7
Verzwarende omstandigheden	1
Seksisme	21
Geen	41
Totaal	221

De bovenstaande tabel toont nog een ander probleem waartegen het Instituut een moeilijke strijd voert: indirecte discriminatie. Het gaat hierbij om onderscheiden vormen waarbij het gendercriterium niet rechtstreeks wordt gevisieerd, en die zijn zowel voor de actoren als voor de slachtoffers beduidend moeilijker te identificeren. Ze vallen dus minder op en worden ook minder aangeklaagd.

¹⁰ De 20 overige klachten waren afkomstig van organisaties, bedrijven, enz.

Discriminatie domeinen voor het jaar 2010

Discriminatie domeinen	2010
Werk	99
Aanbod van goederen en diensten	28
Sociale zekerheid	14
Partnergeweld	8
Onderwijs en opleiding	11
Jeugd, sport en toerisme	3
Oriëntatie en beroepsopleiding	7
Cultuur en media	13
Andere (echtscheiding, wetgeving, laster, enz.)	38
Totaal	221

De eerstelijnsdienst ontvangt het meeste informatieaanvragen en klachten voor het domein 'werk'. Het gaat daarbij om diverse vormen. Zo belt een vrouw bijvoorbeeld naar het Instituut omdat ze gediscrimineerd wordt bij een aanwerving nadat ze aan haar toekomstige werkgever heeft verteld dat ze zwanger is; bij een andere wordt het aantal verlofdagen verminderd na haar moederschapsverlof; en een transgender ondervindt problemen om aan werk te geraken.

'Goederen en diensten' zijn het domein waarvoor het tweede grootste aantal aanvragen en klachten binnenkomen. Zo hanteert een datingsite bijvoorbeeld andere prijzen voor mannen dan voor vrouwen, mogen mannen in een thermencomplex geen badkledij dragen terwijl vrouwen de keuze wordt gelaten, of wordt promotiemateriaal uitsluitend verdeeld onder vrouwen.

Het gebeurt ook dat de eerstelijnsdienst klachten of informatieaanvragen krijgt omdat er voor een medicijn andere terugbetalingsvoorwaarden gelden naargelang het geslacht, dat een vrouw een document niet mag ondertekenen zonder haar echtgenoot omdat die als gezinshoofd wordt beschouwd of dat een sociaal plan zich baseert op het ambtenarenpensioen, terwijl dit anders is

voor mannen dan voor vrouwen. Al deze klachten worden ondergebracht in het domein 'sociale zekerheid'.

In het domein 'onderwijs en opleiding' worden dan weer andere types aanvragen en klachten ondergebracht zoals bijvoorbeeld een naamsverandering op een diploma in het geval van een geslachtsverandering, discriminerende kledingregels (oorbellen verboden voor mannen), of beperkingen in de toelating tot bepaalde opleidingen omwille van het geslacht.

Klachten en informatieaanvragen per actiedomein en per publiek voor 2010

	Totaal	Man	Vrouw	Andere (Bedrijven, instellingen, rechtspersonen, enz.)
Werk	99	19	67	13
Aanbod van goederen en diensten	28	19	4	5
Sociale zekerheid	14	4	8	2
Partnergeweld	8	2	5	1
Onderwijs en opleiding	11	3	6	2
Jeugd, sport en toerisme	3	1	2	0
Oriëntatie en professionele vorming	7	3	3	1
Cultuur en media	13	3	10	0
Andere	38	14	13	11

Zoals elk jaar stelt het Instituut vast dat vrouwen vaker gediscrimineerd worden in de domeinen 'werk' en 'onderwijs en opleiding', terwijl discriminatie van mannen vaker voorkomt in het domein 'goederen en diensten'.

Evolutie van de klachten en informatieaanvragen per jaar en per domein

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Werk	38	43	88	65	88	99
Aanbod van goederen en diensten	5	17	31	16	23	28
Sociale zekerheid	4	13	12	8	1	14
Onderwijs en opleiding	4	1	6	5	6	11
Jeugd, sport en toerisme	1	1	0	1	1	3
Oriëntatie en professionele vorming	0	1	0	0	2	7
Cultuur en media	1	4	4	7	9	13
Andere	43	51	95	84	66	38

Het Instituut stelt een constante toename van het aantal klachten in het domein 'cultuur en media' vast. Deze evolutie kan worden verklaard door het werk dat wordt gedaan in samenwerking met instanties zoals de Jury voor Ethische Praktijken inzake Reclame of de Conseil supérieur de l'Audiovisuel.

Zo ook verklaren de samenwerkingsprotocollen tussen het Instituut, de Franse Gemeenschap en het Waalse Gewest gedeeltelijk de toename van het aantal klachten in het domein 'jeugd, sport en toerisme', 'oriëntatie en professionele vorming' en 'onderwijs en opleiding'.

Transseksualiteit:

2005:	3
2006:	4
2007:	14
2008:	12
2009:	20
2010:	22

DISCRIMINATIE

DE STRIJD TEGEN DISCRIMINATIE VAN TRANSGENDER PERSONEN

Sinds het Instituut zijn onderzoek naar transseksualiteit in 2009 begon op te voeren, wordt een duidelijke stijging in het aantal klachten vastgesteld. In dat jaar publiceerde het Instituut de studie *Leven als transgender in België*, waarin een overzicht wordt gegeven van de sociale en juridische situatie van transgenders. Het Instituut nam ook deel aan een seminarie rond dit thema. Het resultaat van deze sensibilisering lijkt zichtbaar te worden in 2009 en 2010.

Seksisme:

2005:	2
2006:	6
2007:	6
2008:	9
2009:	11
2010:	21

DE STRIJD TEGEN SEKSISME

Ook seksisme, dat vaak als minder ernstig wordt beschouwd in termen van discriminatie, wordt meer en meer aangeklaagd: het Instituut stelde een toename van 52% vast in het aantal klachten op dit vlak. Daarom heeft het Instituut zijn onderzoek hieromtrent opgevoerd en heeft het in 2009 twee publicaties uitgegeven: *Definiëring van het concept 'seksisme'* en *Beeldvorming van vrouwen & mannen in de reclame in België*. Er bestaat dus mogelijk een oorzakelijk verband tussen de recente publicaties van het Instituut ter zake en de toename van het aantal klachten.

	Domein 'werk'	Zwangerschap	%
2005	38	13	34,2%
2006	43	12	27,9%
2007	88	35	39,8%
2008	65	38	58,5%
2009	88	38	43,2%
2010	99	42	42,4%

In het domein 'werk' steeg het aantal informatieaanvragen en klachten met 12%. Ook het aantal informatieaanvragen en klachten die specifiek betrekking hadden op zwangerschap, namen toe.

Het gaat hier overigens om een stijging die zich jaar na jaar doorzet. In 2010 ging het al om bijna de helft van de klachten in het domein 'werk' (42%).

DE STRIJD TEGEN ZWANGERSCHAPS- EN MOEDERSCHAPSGERELATEERDE DISCRIMINATIE

Deze cijfers bewijzen dat de communicatiecampagnes van het Instituut succes hebben. In 2010 lag de focus voornamelijk op het thema discriminatie door zwangerschap en moederschap.

In juni 2010 publiceerde het Instituut de resultaten van zijn onderzoek *Zwanger op het werk: de ervaringen van werkneemsters in België*. Deze studie had meerdere doelstellingen: de kennis over de omvang en het voorkomen van zwangerschapsgerelateerde discriminatie op de werkvloer vergroten; de problemen identificeren waarmee zwangere vrouwen en vrouwen die terugkeren uit moederschapsverlof geconfronteerd worden op de werkvloer; de karakteristieken van vrouwen die zwangerschapsgerelateerde discriminatie ervaren identificeren; de karakteristieken van werkgevers bij wie zich problemen voordoen identificeren; de mogelijkheden onderzoeken van vrouwen die zwangerschapsgerelateerde discriminatie ervaren om advies in te winnen en ondersteuning te vinden.

Het Instituut wou met andere woorden een beter idee krijgen van de situatie van zwangere werkneemsters en van de mechanismen die leiden tot zwangerschapsgerelateerde discriminatie, om zo deze vorm van ongelijkheid beter te kunnen bestrijden en klachten intern beter te kunnen behandelen.¹¹ Na dit onderzoek deed het Instituut een aantal aanbevelingen die werden voorgesteld op een persconferentie op 7 juni 2010. Diezelfde dag werd ook de aftrap gegeven voor de affichecampagne van het Instituut, die zich onder andere richtte op zwangerschap.

In de drie thematieken waarop het Instituut zich heeft geconcentreerd in zijn onderzoek, publicaties en campagnes, namelijk zwangerschap, seksisme en transseksualiteit, is het aantal klachten toegenomen. De resultaten zijn dus positief.

¹¹ Zie deel over de affichecampagne

Afgesloten dossier, volgens type afsluiting:

- Onontvankelijk: 1
- Zonder gevolg: 10
- Behandeld en afgesloten: 63
- Doorverwezen en afgesloten: 20
- Onbevoegd: 5

Er werden in 2010 100 dossiers afgesloten, tot grote tevredenheid van de aanvragers.

89 dossiers zijn nog in behandeling. Deze vertraging kan vaak worden verklaard door de lang aanslepende juridische procedures. Maar ook al duurt het langer, een minnelijke schikking is altijd te verkiezen boven een gerechtelijke actie.

1.5. DIVERSEN

Het Instituut tracht zijn expertise te delen met andere Equality bodies¹² en lidstaten. Op 20 oktober 2010 stelden leden van de juridische dienst van het Instituut, in samenwerking met de Belgische ambassade in Tallinn en het ministerie van Buitenlandse Zaken, in het Estse Tallinn de publicatie *The Gender Equality Act: Commented Edition* voor.

¹² Organisaties die zich bezighouden met de bevordering van gelijkheid.

2. GENDER MAINSTREAMING

2.1. DE CONTEXT

Sinds de Wereldvrouwenconferentie die in september 1995 in Peking werd gehouden, heeft België zich concreet verbonden tot *gender mainstreaming*, met andere woorden tot de integratie van de genderdimensie in alle beleidslijnen. De wet van 12 januari 2007¹³ (de zogenaamde ‘wet *gender mainstreaming*’) beoogt immers deze integratie te garanderen in alle federale beleidslijnen en dus in de verschillende fasen van het besluitvormings- en uitvoeringsproces. De wet is een belangrijke stap voorwaarts voor de gelijkheid van vrouwen en mannen in België.

2.2. DE ACTIVITEITEN VAN HET INSTITUUT IN HET KADER VAN DE TENUITVOERLEGGING VAN DE WET VAN 12 JANUARI 2007

INSTALLATIE VAN DE INTERDEPARTEMENTALE COÖRDINATIEGROEP (ICG)

EERSTE VERGADERING VAN DE INTERDEPARTEMENTALE COÖRDINATIEGROEP (ICG)

Na de aanneming van het Koninklijk Besluit van 26 januari 2010 tot vastlegging van de samenstelling, de opdrachten en de werkingsregels van een interdepartementale coördinatiegroep alsook van het niveau van minimale kwalificaties van zijn leden in uitvoering van artikel 8 van de wet van 12 januari 2007 strekkende tot controle op de toepassing van de resoluties van de Wereldvrouwenconferentie die in september 1995 in Peking heeft

¹³ Wet van 12 januari 2007 strekkende tot controle op de toepassing van de resoluties van de Wereldvrouwenconferentie die in september 1995 in Peking heeft plaatsgehad en tot integratie van de genderdimensie in het geheel van de federale beleidslijnen, B.S. van 13 februari 2007.

plaatsgehad en tot integratie van de genderdimensie in het geheel van de federale beleidslijnen, heeft de ICG een eerste keer vergaderd op 11 juni 2010. Deze vergadering volgde op de aanduiding van effectieve en plaatsvervangende vertegenwoordigers binnen de FOD's en POD's, alsook binnen alle beleidscellen van de leden van de federale regering.

Voor de vertegenwoordigers van het Instituut en zijn directeur bood deze eerste vergadering de mogelijkheid om de volgende zaken voor te stellen:

- de *gender mainstreaming* benadering en de concepten en ideeën die eraan verbonden zijn;
- de wettelijke verplichtingen die voortvloeien uit de wet van 12 januari 2007;
- de inhoud van het Koninklijk Besluit van 26 januari 2010 en meer bepaald de rol van de IGC en de coördinatoren/coördinatrices;
- de toepassing van *gender budgeting*;
- de eerste acties die binnen de departementen moeten worden ondernomen;
- een samenvatting van het dossier en de belangrijkste uitdagingen.

Er was op deze vergadering ook ruimte voor een gedachtewisseling tussen de deelnemers.

Gezien de politieke situatie en met name het uitblijven van een volwaardige regering sinds de vorige federale verkiezingen, heeft het Instituut er de voorkeur aan gegeven om de ICG geen tweede keer meer samen te roepen in 2010.

VOORBEREIDING VAN DE OPLEIDING VAN DE LEDEN VAN DE INTERDEPARTEMENTALE COÖRDINATIEGROEP (ICG)

Het Instituut heeft de organisatie van een tweetalige opleiding rond *gender mainstreaming* (voorzien in artikel 3 van het KB van 26 januari 2010) voor de leden van de ICG voorbereid.

Met het oog op de competenties die nodig zijn om dit type opleiding te doen slagen, heeft het Instituut een bijzonder bestek verspreid onder de organisaties die beschikken over ervaring inzake gender en *gender mainstreaming*, alsook

over een grondige ervaring op het vlak van opleidingen. Het is uiteindelijk de vzw Engender die werd geselecteerd om deze opleiding, die in de loop van 2011 zal plaatsvinden, uit te werken en te verstrekken.

BALANS VAN DE INTEGRATIE VAN DE GENDERDIMENSIE BINNEN DE FEDERALE DEPARTEMENTEN

Om een beter idee te krijgen van de situatie binnen de verschillende federale departementen, heeft het Instituut een vragenlijst opgesteld voor de (m/v) coördinatoren *gender mainstreaming* van de verschillende federale overheidsdiensten. Deze vragenlijst had met name betrekking op:

- de deelname van de departementen aan het pilootproject *gender mainstreaming* tussen 2001 en 2003;
- de naar geslacht uitgesplitste statistieken en genderindicatoren en de binnen de departementen gerealiseerde studies waarin de genderdimensie is opgenomen;
- de acties die eventueel al werden ondernomen in het kader van de implementatie van de wet van 12 januari 2007.

Het Instituut heeft de ontvangen antwoorden verzameld, samengevat en verdeeld onder de leden van de ICG.

OPSTELLING EN VERSPREIDING VAN EEN 'INFORMATIEBRIEF' VOOR DE LEDEN VAN DE INTERDEPARTEMENTALE COÖRDINATIEGROEP (ICG)

Om de leden van de ICG op de hoogte te houden van de laatste ontwikkelingen in het dossier *gender mainstreaming*, heeft het Instituut op het einde van het jaar een 'informatiebrief' opgesteld en verspreid om nogmaals te wijzen op de acties die binnen de departementen moeten worden ondernomen, de belangrijkste resultaten van de vragenlijst die werd verspreid in de departementen voor te stellen en te informeren over de opleiding voor de leden van de ICG en de publicatie van de handleiding *gender budgeting*. De brief bevatte ook een korte analyse met betrekking tot de integratie van de genderdimensie in het pensioendossier in Frankrijk.

GERICHTE ONDERSTEUNING VAN DE DEPARTEMENTEN

Na de vergadering van de ICG van 11 juni 2010 heeft het Instituut zich ter beschikking gesteld van de leden van de groep voor elke vraag over *gender mainstreaming* en geantwoord op de vraag naar een meer gerichte ondersteuning van diverse administraties (FOD Tewerkstelling, FOD Mobiliteit, FOD Buitenlandse Zaken, POD Wetenschapsbeleid). Het Instituut heeft verder de grote lijnen van *gender mainstreaming*, de wet van 12 januari 2007 en het Koninklijk Besluit van 26 januari 2010 uiteengezet voor de leden van het netwerk diversiteit op initiatief van de FOD P&O.

GENDER BUDGETING OF DE INTEGRATIE VAN DE GENDERDIMENSIE BIJ HET OPSTELLEN VAN DE BEGROTING

Om vooruitgang te boeken op het vlak van *gender budgeting* heeft het Instituut in 2009 een project opgestart met het oog op de supervisie en ondersteuning van de federale administraties bij de verplichtingen inzake *gender budgeting* en de gendernota. Dit project wordt in 2010 voortgezet.

DE OMZENDBRIEF AANGAANDE HET OPSTELLEN VAN DE BEGROTING

Zoals de voorgaande jaren bevatte de omzendbrief aangaande het opstellen van de begroting 2011 (na overleg met de FOD Budget en Beheerscontrole) een onderdeel over *gender budgeting*, waarin meer informatie te vinden was over de wettelijke verplichtingen en de werkwijze, en waarin werd verwezen naar de specifieke omzendbrief over *gender budgeting*.

DE SPECIFIEKE OMZENDBRIEF

Op 29 april 2010 werd een specifieke omzendbrief over *gender budgeting* aangenomen door de ministerraad. Hierin wordt uitgelegd hoe *gender budgeting* vanaf 2010 moet worden toegepast, met een beschrijving van de voornaamste begrippen, de te volgen procedure en de methode die moet

worden gebruikt. Deze omzendbrief nodigt de betrokken actoren ook uit om hun rol in dit proces op te nemen.

HANDLEIDING *GENDER BUDGETING*

In 2010 heeft het Instituut de laatste hand gelegd aan een handleiding rond *gender budgeting* die in 2011 gepubliceerd en verspreid wordt. Deze handleiding herinnert aan de principes van *gender mainstreaming* en *gender budgeting* en bevat een overzicht van de wetgeving en de richtlijnen die ermee verband houden. De handleiding geeft de dossierbeheerders ook een idee hoe ze hun dossiers moeten analyseren om de juiste informatie te kunnen bezorgen aan de dienst Budget en Beheer van hun administratie. De handleiding legt tot slot ook uit hoe deze diensten de ontvangen informatie moeten verwerken.

SENSIBILISEREN

SENSIBILISERING EN ONDERSTEUNING VAN ALLE FOD'S EN POD'S

Op 3 mei 2010 was er een vergadering met alle diensten 'Budget en Beheer' van de FOD's en POD's om hen te informeren over de stand van zaken met betrekking tot de implementatie van *gender budgeting*. Het doel bestond er eveneens in om hen voor te bereiden op de eerste concrete toepassing van *gender budgeting* in 2010 bij het opstellen van de begroting 2011 volgens de instructies van de omzendbrief over *gender budgeting*. Daarna werden de administraties individueel, en op hun eigen vraag, begeleid voor de toepassing ervan op de begroting 2011.

Tegelijk werd deze eerste toepassing geanalyseerd om na te gaan wat de positieve elementen en de struikelblokken zijn bij de implementatie van de voorgestelde procedure.

Voor de individuele begeleiding en de analyse kreeg het Instituut de hulp van een studente van de Hogeschool Gent, in het kader van haar laatstejaarsstage in Administratieve Wetenschappen en Overheidsmanagement.

KONINKLIJK BESLUIT TOT INVOERING VAN DE 'GENDERTEST'

Vóór de regering van lopende zaken had het Instituut in nauwe samenwerking met het kabinet van de minister van Gelijke Kansen een verslag opgesteld voor de evaluatie van de impact van elk wet- en regelgevend ontwerp op de respectievelijke situatie van vrouwen en mannen, de zogenaamde 'gendertest'. Zo werd de inhoud van de test en van het Koninklijk Besluit besproken met de leden van de FOD P&O en de FOD Kanselarij.

BEGELEIDING VAN EEN PILOOTPROJECT *GENDER MAINSTREAMING*, GELEID DOOR HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST.

Gezien zijn expertise in het invullen van de noodzakelijke voorwaarden voor het implementeren van *gender mainstreaming*, zetelde het Instituut in het begeleidingscomité van een pilootproject rond *gender mainstreaming* in het Brussels Gewest. Die expertise werd ook gebruikt voor het opstellen van een ordonnantie met betrekking tot *gender mainstreaming*.

3. TEWERKSTELLING

3.1. JAARRAPPORT OVER DE LOONKLOOF

In 2010 publiceerde het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen zijn vierde loonkloofrapport. Ook dit jaar toonde het rapport de verschillen tussen vrouwen en mannen op de arbeidsmarkt en steunde daarbij op de officiële Europese loonkloofindicatoren.

Dit rapport is het resultaat van een nauwe samenwerking tussen het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen, de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg, de Algemene Directie Statistiek en Economische informatie en het Federaal Planbureau.

De gegevens van het rapport 2010 zijn gebaseerd op de Enquête naar de Structuur en de Verdeling van de Lonen 2007 en werden aangevuld met gegevens van de RSZ.

De cijfers met betrekking tot de loonkloof voor 2007 zijn vergelijkbaar met die van vorig jaar, maar er is toch een duidelijke daling ten opzichte van 2004 en 2005.

Ondanks de geboekte vooruitgang is er in België toch nog steeds een loonkloof.

Zo verdienen werkneemsters gemiddeld 11% minder per uur dan hun mannelijke collega's. Op jaarbasis loopt dit verschil op tot 24% omdat vrouwen vaker deeltijds werken.

Ook het feit of iemand werkt in de privésector of in de openbare sector beïnvloedt de loonkloof. Een berekening op jaarbasis toont dat de kloof oploopt tot 37% voor zowel arbeiders als bedienden. In tegenstelling tot de voorgaande jaren is de grootste loonkloof (35%) nu terug te vinden in de luchtvaartsector. Als we kijken naar de functies, merken we dat de loonkloof het grootst is bij de bedrijfsleiders, met name 34%. Slechts 22% van deze bedrijfsleiders zijn vrouwen.

Eens te meer toont deze verhouding dat de kloof ten gevolge van het geslacht aanzienlijk wordt verdiept door 'de etnische kloof'.

Tot slot kan 48% van het loonverschil worden verklaard op basis van bekende factoren. Binnen dit verklaarbare gedeelte kan 55% worden toegeschreven aan kenmerken die verband houden met de positie van vrouwen en mannen op de arbeidsmarkt. Het beroep verklaart 12% van de loonkloof en de sector verklaart op zijn beurt 8% van het verschil. Tot slot kan 6% van het verklaarbare deel van de loonkloof worden toegeschreven aan de nationaliteit.

VERSPREIDING VAN HET LOONKLOOFRAPPORT

Het Instituut heeft zijn jaarrapport over de loonkloof op 31 maart 2010 aan de pers voorgesteld in aanwezigheid van de sociale partners en de minister van Werk en Gelijke Kansen.

Het Instituut heeft beslist om voor het loonkloofrapport 2011 een andere aanpak te hanteren. Zo wordt er voor 2011 gewerkt aan een website met alle statistieken. De ontwikkeling van de lay-out en de uitwerking van de structuur werden al in 2010 afgerond.

Er werd geopteerd voor deze nieuwe strategie om de verspreiding van de informatie te vereenvoudigen. Bovendien kunnen de jaarlijkse gegevens op deze manier eenvoudiger worden geactualiseerd. Tot slot is deze keuze ook duurzamer dan een 'papieren' publicatie.

3.2. EUROPEES RAPPORT OVER DE LOONKLOOF

In het kader van de voorbereiding van het Belgische voorzitterschap van de Europese Unie heeft het Instituut een studie besteld om een Europees rapport te kunnen opstellen over de loonkloof binnen de EU, waarbij rekening werd gehouden met de kwalitatieve en kwantitatieve indicatoren die in 2001 werden ontwikkeld door de EU-Ministerraad in het kader van de opvolging van het actieplatform van Peking en waarin een actualisering van deze indicatoren werd voorgesteld. Het werd uitgevoerd door het Departement Toegepaste Economie van de Université Libre de Bruxelles (DULBEA).

De studie werd aangestuurd door een Begeleidingscomité samengesteld uit vertegenwoordigers van DULBEA, een vertegenwoordigster van Eurostat, vertegenwoordigers van de Europese Commissie, vertegenwoordigers van het kabinet van de minister van Gelijke Kansen, het Federaal Planbureau, de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg, de Algemene Directie Statistiek en Economische informatie, de sociaal attaché bij de EU en vertegenwoordigers van het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen. Het Europese rapport stelt voor om de negen bestaande indicatoren te actualiseren en er een tiende aan toe te voegen die de loonkloof analyseert volgens persoonlijke kenmerken, met name de burgerlijke staat, nationaliteit en gezinssituatie van de werknemer.

Dit Europese rapport werd toegevoegd aan de conclusies die door het Belgische voorzitterschap werden voorgesteld in de strijd tegen de loonongelijkheid tussen mannen en vrouwen. Deze conclusies werden besproken in de Groep Sociale Vraagstukken van de EU-Ministerraad en op 6 december 2010 aangenomen door die Ministerraad. Volgens een Europese consensus in het kader van de actualisering van de indicatoren werd een onderscheid gemaakt tussen zeven hoofdindicatoren, waarvoor een regelmatige opvolging van de loonkloof verplicht is, en drie aanvullende indicatoren, die indien gewenst gebruikt kunnen worden om de loonkloof gedetailleerder te analyseren. Dit Europese rapport over de loonkloof zal in 2011 in het Nederlands, het Frans en het Engels worden gepubliceerd.

3.3. HOW TO CLOSE THE GENDER PAY GAP?¹⁴

In het kader van het Belgische EU-voorzitterschap werd een handleiding *How to close the gender pay gap?* met goede praktijken uitgewerkt. Deze handleiding werd medegefinancierd door de Europese Commissie om bepaalde Europese initiatieven ter zake van de sociale partners en de lidstaten in de verf te zetten.

SENSIBILISEREN

VERSPREIDING VAN DE HANDLEIDING MET GOEDE PRAKTIJKEN

Het Instituut heeft deze handleiding verspreid op de Conferentie over de loonkloof van 25 en 26 oktober 2010 die werd georganiseerd in het kader van het EU-voorzitterschap. Deze handleiding bestaat enkel in het Engels. Het Instituut wil de handleiding in 2011 verder verspreiden.

3.4. CHECKLIST SEKSENEUTRALITEIT BIJ FUNCTIEWAARDERING EN -CLASSIFICATIE

De *Checklist sekseneutraliteit bij functiewaardering en -classificatie* is een evaluatietool die wordt gebruikt om genderdiscriminatie in functieclassificaties te detecteren. Om aan de grote vraag ernaar tegemoet te komen, heeft het Instituut een papieren versie van deze tool gedrukt. Deze kan voortaan telefonisch of via het internet worden besteld.

In 2010 heeft het Instituut overigens een Duitstalige versie van de checklist (pdf en op papier) gecreëerd. Hij is dus nu in het Frans, het Nederlands, het Engels en het Duits beschikbaar.

¹⁴ Hoe kan de loonkloof worden verkleind?

4. DE STRIJD TEGEN PARTNER-GEWELD

4.1. TONEELSTUK PARTNERGEWELD

In 2010 is het Instituut in samenwerking met het productiehuis LRV producties beginnen te werken aan een interactief toneelstuk rond partnergeweld. De première van de Nederlandstalige versie is gepland in maart 2011. De Franstalige try-outs¹⁵ vinden plaats begin 2011.

4.2. SAMENWERKING MET DE VLAAMSE WERKGROEP ROND EERGERELATEERD GEWELD

Sinds 2010 is het Instituut lid van de Vlaamse werkgroep rond eergerelateerd geweld waarin experts en mensen uit het werkveld, de samenleving en de politieke wereld samenkomen om thema's met betrekking tot eergerelateerd geweld te bespreken. Het doel is om alle (nationale en internationale) kennis en initiatieven ter zake samen te brengen en te coördineren. In 2010 werd gestart met de voorbereidingen van de rondetafels op lokaal niveau die in 2011 zullen plaatsvinden. Het doel hierbij is om de problematiek vanuit verschillende hoeken te bekijken, na te denken en te debatteren over de dark numbers en tot mogelijke antwoorden op het probleem te komen. In dit licht heeft het Instituut in 2010 een contract ondertekend met de vzw 'zijn'.

¹⁵ Try-outs: toneelopvoering achter gesloten deuren in aanwezigheid van een gericht doelpubliek.

4.3. VERZAMELEN VAN TOOLS ROND GEWELD TEGEN ASIELAANVRAAGSTERS

In 2010 kende het Instituut een subsidie toe voor de praktische uitwerking, vertaling, lay-out en druk van het Senperforto Preventieplan van het ICRH (International Center for Reproductive Health). Dit Preventieplan omvat een inleiding, een Gedragscode voor het personeel, bewoners en derden, een 'Standaard Preventie- en Responsprocedure', een Sensibiliseringskit en een Opleidingshandleiding met het oog op de preventie van eerdergerelateerd seksueel geweld. Het Senperforto Preventieplan, dat in 11 talen beschikbaar zal zijn, concentreert zich op preventie binnen de opvangstructuren. Middels enkele aanpassingen op het vlak van sectorspecifieke terminologie, zal het plan ook in andere interculturele en residentiële contexten kunnen worden gebruikt. Het geheel werd op 10 december 2010 voorgesteld op een Europees seminarie, waarna het werd verspreid in alle EU-lidstaten. In België zal elke opvangstructuur in 2011 over dit Preventieplan beschikken.

4.4. LOPEND ONDERZOEK

STAND VAN ZAKEN VAN DE CONCRETE EN JURIDISCHE SITUATIE VAN VREEMDELINGEN MET EEN TIJDELIJKE VERBLIJFSVERGUNNING GEKOPPELD AAN HUN STATUS ALS ECHTGENO(O)T(E) OF PARTNER VAN EEN BELG(ISCHE), SLACHTOFFERS VAN FAMILIAAL GEWELD

Eind 2010 wilde het Instituut een stand van zaken laten maken van de concrete en juridische situatie van vreemdelingen met een tijdelijke verblijfsvergunning gekoppeld aan hun status als echtgeno(o)t(e) of partner van een Belg(ische), slachtoffers van familiaal geweld. Deze opdracht werd toevertrouwd aan de Université Libre de Bruxelles.

De studie moet gepaard gaan met aanbevelingen voor een eventuele implementatie van een specifiek beveiligingssysteem dat het mogelijk moet

maken dat deze personen een verblijfsvergunning krijgen onafhankelijk van die van de echtgenoot of partner. Dit moet met name gebaseerd zijn op een onderzoek op het terrein bij institutionele spelers, verenigingen en slachtoffers van geweld. De resultaten worden verwacht tegen het begin van 2011.

WETENSCHAPPELIJKE FENOMENOLOGISCHE STUDIE OVER EERGERELATEERD GEWELD IN BELGIË

Het Instituut financiert samen met de Algemene Directie Veiligheid en Preventie van de FOD Binnenlandse zaken een kwalitatieve fenomenologische studie over eergerelateerd geweld in België. In dit kader werd er een akkoord gesloten met de Vakgroep Wijsbegeerte en Moraalwetenschappen van de Vrije Universiteit Brussel VUB, de Ugent-ICRH en de dienst klinische psychiatrie van het Sint-Pietersziekenhuis van Brussel.

In 2010 werd in samenspraak met het wetenschappelijk team het onderzoeksterrein afgebakend. Rekening houdend met de diversiteit van de verschillende etnische groepen, en de mogelijke actoren en slachtoffers, zal de studie een situatieschets maken van het fenomeen in België.

Het uiteindelijke doel is om op basis van dit onderzoek risico-evaluatietools te ontwikkelen die een vroegtijdige herkenning en detectie mogelijk maken. De studie zal ook de rol van de etnische bemiddelaars onder de loep nemen en een stand van zaken opmaken. De studie loopt van 1 november 2010 tot 31 oktober 2011.

PUBLICATIE EN VERSPREIDING VAN DE FOLDER 'BREEK DE STILTE VOOR JE ZELF GEBROKEN BENT' IN 17 TALEN

In navolging van het initiatief dat in 2003 werd genomen, werd in 2010 een nieuwe editie van de folder *Breek de stilte voor je zelf gebroken bent* gepubliceerd in 17 talen.

Deze folder is in de eerste plaats gericht aan slachtoffers van partnergeweld en moedigt hen aan om hulp te zoeken en over dit geweld te praten. Het is niet vanzelfsprekend om over partnergeweld te praten, met als resultaat dat slachtoffers vaak denken dat alleen zij ermee geconfronteerd worden. Helaas is niets minder waar. Geweld in de privésfeer is de vaakst voorkomende vorm van geweld in onze samenleving. De folder bevat contactadressen voor wie gespecialiseerde bijstand wil en bevat verder advies, zowel voor slachtoffers die hulp willen (al dan niet samen met hun partner) als voor slachtoffers die de beslissing nemen om te vertrekken of te blijven.

De folder werd gepubliceerd in 17 talen: Nederlands, Frans, Duits, Engels, Arabisch, Chinees, Grieks, Italiaans, Lingala, Pools, Portugees, Roemeens, Russisch, Servo-Kroatisch, Spaans, Swahili en Turks. Alle vertalingen werden gemaakt door vrijwilligers uit de betrokken etnische groepen. Bovendien werd voor elke etnische groep een specifieke bijstand voorzien waarop ze een beroep kunnen doen in hun eigen taal.

De folder werd op grote schaal verdeeld, zowel op reguliere adressen als bij meer gespecialiseerde instanties die werken met allochtonen.

4.5. HET NATIONAAL ACTIEPLAN TER BESTRIJDING VAN PARTNERGEWELD (NAP)

De problematiek van geweld tegen vrouwen is al een politiek aandachtspunt sinds de jaren 1980, en in de loop der jaren heeft de Belgische staat zich voornamelijk geconcentreerd op fysiek en seksueel partnergeweld binnen relaties.

In 2001 heeft België zijn engagement om deze problematiek te bestrijden geconcretiseerd via een Nationaal Actieplan (NAP) dat de federale Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten verenigt en dat wordt gecoördineerd door het Instituut. Meerdere plannen hebben elkaar opgevolgd: een eerste NAP 2001-2003, een tweede voor de periode 2004-2007 en een derde NAP 2008-2009.

In 2010 werd een ontwerp voor een vierde NAP 2010-2014 uitgewerkt op basis van overleg tussen de verschillende federale, gemeenschaps- en gewestministers die bij de problematiek betrokken zijn. Op 23 november 2010 werd dit nieuwe NAP ter bestrijding van partnergeweld en andere vormen van intrafamiliaal geweld 2010-2014 goedgekeurd op een interministeriële conferentie 'Integratie in de samenleving'.

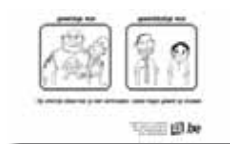
De strijd tegen partnergeweld blijft daarbij prioritair. Toch is het belangrijk dat er ook bijzondere aandacht wordt besteed aan andere, meer specifieke vormen van geweld die voornamelijk op vrouwen gepleegd worden. Daarom voorziet het NAP 2010-2014 een uitbreiding van het actieterrein naar de volgende vormen van geweld: gedwongen huwelijken, eengerelateerd geweld en vrouwelijke genitale verminking.

Het NAP omvat dus twee grote luiken: enerzijds partnergeweld en anderzijds de specifieke vormen van intrafamiliaal geweld. Elk luik is geconcentreerd rond globale doelstellingen die op hun beurt worden onderverdeeld in meer specifieke doelstellingen die betrekking hebben op de problematiek in kwestie.

Zo bevat het NAP meer dan honderd maatregelen die werden ontwikkeld op basis van de betrokken ministeriële bevoegdheden.

Net zoals bij de vorige plannen blijft het Instituut de coördinator voor dit plan en zal het in de loop van 2011 interdepartementale vergaderingen organiseren om toe te zien op de opvolging en de uitwisseling van informatie tussen de verschillende administraties die betrokken zijn bij de realisatie van het NAP. Er zal ook een groep experts in het leven worden geroepen die de uitvoering van het NAP zal begeleiden.

INTERNATIONALE DAG TER BESTRIJDING VAN HET GEWELD TEGEN VROUWEN

Zoals de voorgaande jaren heeft het Instituut ook in 2010 specifieke acties gelanceerd in het kader van de internationale dag ter bestrijding van het geweld tegen vrouwen. Er werden affiches en bladwijzers gedrukt en verdeeld, onder andere bij artsen en studenten. Daarnaast was er ook een actie die gericht was naar alle federale ambtenaren. Op de internationale dag ter bestrijding van het geweld tegen vrouwen werd hen gevraagd om een T-shirt te dragen met daarop de tekst 'zeg neen tegen geweld tegen vrouwen'. Deze actie kende een enorm succes: maar liefst twaalf federale overheidsdiensten en tien ministeriële kabinetten hebben eraan deelgenomen.

4.6. WEBSITE ROND PARTNERGEWELD

In het kader van het Nationaal Actieplan ter bestrijding van partnergeweld heeft het Instituut, in samenwerking met de Franse en de Vlaamse Gemeenschap, een nationale website rond partnergeweld ontwikkeld.

Deze site wil informatie en hulp verstrekken aan iedereen die met de problematiek geconfronteerd wordt: slachtoffers, kinderen waarvan de ouders betrokken zijn bij partnergeweld, burens, getuigen, familie en actoren.

De website is ook bestemd voor iedereen die professioneel met dit thema bezig is, zoals de politie, justitie, gezondheidszorg, hulpverlening, onderwijs en media. Ze vinden er meer bepaald informatie over de bestaande informatiekkanalen.

In 2010 heeft het Instituut de site verder ontwikkeld zodat hij in de loop van 2011 online kan gaan. Er werd regelmatig overlegd met de verschillende betrokken partners en de Gemeenschappen en Gewesten om de inhoud verder op punt te stellen en aan te passen aan de visie van alle betrokkenen. Gezien de complexiteit van de problematiek, de omvang en het universele karakter van de informatie die het Instituut online wil zetten, hebben de onderhandelingen en het overleg langer geduurd dan voorzien.

4.7. EUROPEES EN INTERNATIONAAL PERSPECTIEF

In 2007 heeft de Europese Commissie een initiatief voorgesteld om de maatschappelijk waardevolle diensten in Europa te identificeren waarvoor eventueel een uniek Europees nummer dat begint met '116' nuttig zou kunnen zijn. In dit kader heeft de Spaanse overheid gevraagd om het nummer '116 016' te reserveren voor informatie en bijstand aan slachtoffers van gendergerelateerd geweld. Ze heeft daarvoor ook de steun van België gevraagd.

Het project wil een telefonisch advies- en informatienummer op Europees niveau in het leven roepen voor slachtoffers van gendergerelateerd geweld. Deze dienst zou gratis en 24u/24 operationeel moeten zijn. Het doel bestaat erin slachtoffers op een toegankelijke, gestandaardiseerde en geactualiseerde manier te informeren over hun rechten en de beschikbare middelen. Het telefoonnummer zou een uniek aanspreekpunt zijn voor contact met de geïntegreerde telefonische informatiedienst van elke EU-lidstaat.

Om zijn positie te bepalen heeft het Instituut begin 2010 een haalbaarheidsstudie voor een dergelijk uniek Europees nummer in België besteld bij het Centre de Recherches Informatique et Droit van de Facultés Universitaires Notre-Dame de la Paix in Namen. Die studie stelt dat de invoering van een dergelijk nummer a priori relatief eenvoudig kan zijn in de Franse Gemeenschap, omdat de dienst die er momenteel wordt aangeboden via het nummer 0800/30 030 vrij dicht aanleunt bij de beschrijving van de dienst die gelinkt zou worden aan het nummer '116 016' op Europees niveau. Zo'n nummer zou echter moeilijker te creëren zijn in de Vlaamse Gemeenschap, waar er op dit moment geen enkele dienst lijkt te bestaan die specifiek en direct (telefonisch) gespecialiseerde informatie en bijstand levert op het vlak van gendergerelateerd geweld. Deze informatie werd overgemaakt aan de minister voor Gelijke Kansen.

BELGISCH EU-VOORZITTERSCHAP: FOCUS OP GEWELD

Het Instituut heeft een aanzienlijke bijdrage geleverd aan het Belgische voorzitterschap¹⁶, waarbij geweld tegen vrouwen een belangrijk aandachtspunt was. Enerzijds heeft het Instituut op vraag van het **European Crime Prevention Network (EUCPN)** meegewerkt aan het opstellen van een aanbeveling rond de problematiek van de uitwijzing van daders van partnergeweld. Op de vergadering van het comité van het EUCPN die plaatsvond tijdens het Belgische voorzitterschap heeft het Instituut het Belgisch beleid ter zake voorgesteld en in samenwerking met het EUCPN rondetafels geleid rond de dark numbers en bestaande aandachtspunten in de verschillende EU-lidstaten.

Anderzijds heeft het Instituut ook meegewerkt aan de **Top van vrouwelijke Europese ministers van 24 november**. Op deze top kwamen 27 vrouwelijke ministers van de Europese Unie samen in Brussel om nogmaals hun engagement in de strijd tegen het geweld tegen vrouwen te benadrukken.

Deze top ligt in de lijn van resoluties van het Europees Parlement, de conclusies van de laatste Europese Raad rond geweld tegen vrouwen en het Vrouwencharter dat in maart 2010 door de Europese Commissie werd aangenomen; stuk voor stuk teksten die wijzen op het belang van een veelomvattend en doeltreffend kader voor de strijd tegen geweld tegen vrouwen.

¹⁶ Zie pag. 131

De aanwezige vrouwelijke ministers, of hun vertegenwoordigers, ondertekenden een **verklaring** waarin ze zich ertoe verbinden deze problematiek te bestrijden.

Zo wilden ze het belang aantonen van de strijd tegen de verschillende vormen van geweld waar miljoenen vrouwen in de EU mee geconfronteerd worden. De verklaring beveelt met name een Europees beleid aan dat gestoeld is op de volgende vijf principes: reglementering, preventie, vervolging, en bescherming van vrouwen en meisjes. Een dergelijk beleid moet beantwoorden aan de behoeften van alle vrouwen en meisjes en moet een ijkpunt vormen voor nationale beleidsacties om geweld uit te bannen en om gedrag en houdingen die tot dergelijk gedrag kunnen leiden, om te buigen.

Meer specifiek hebben de ministers zich verbonden tot de volgende punten:

- de implementering van een nieuw en doeltreffend Europees actiekader;
- de systematische behandeling van klachten;
- een harmonisering van de wetgevingen;
- permanente sensibiliserings- en informatiecampagnes;
- de oprichting van een Europees Observatorium tegen geweld;
- de realisatie van een Europees jaar tegen geweld;
- de uitdieping van de genderdimensie en de problematiek van geweld tegen vrouwen in het asielbeleid en in het internationale en samenwerkingsbeleid.

5. NETWERKEN EN MENTORAAT

5.1. INLEIDING

Ongeacht het beroep, de top bereiken vereist heel wat zelfvertrouwen, een goed netwerk, talent en veel werk, maar leren van ervaren personen met een hoge functie kan ook zeer nuttig blijken.

Het Instituut is zich hiervan bewust en ontwikkelt al enkele jaren zijn netwerken en tools om vrouwen en mannen in staat te stellen om hun ervaringen en goede praktijken op een betere manier te delen.

Die netwerken kunnen ten dienste worden gesteld van de carrière, met name om professioneel hogerop te geraken, zich te integreren in de arbeidswereld of werk te vinden. Daarom neemt het Instituut zeer actief deel aan het Felink-netwerk.

Mentoraat is een andere manier om ervaring uit te wisselen. Het mentoraat is een relatie in onderling vertrouwen tussen twee personen die bereid zijn om deze uitwisseling maximaal te benutten om hun professionele ervaring te verrijken. De enige voorwaarde is dat de mentor over een ervaring beschikt die zijn 'pupil' niet heeft. Deze relatie is a priori nuttig voor de pupil (advies en ondersteuning bij het opnemen van nieuwe verantwoordelijkheden, het verwerven van nieuwe kennis, tips om obstakels te overwinnen, toegang tot een groter netwerk met meer contacten, enz.) maar ook de mentor heeft er baat bij (mogelijkheid om zijn of haar kadercompetenties toe te passen, voldoening door anderen te helpen, verhoogde zichtbaarheid binnen de organisatie, enz.). Bovendien bestaan er binnen Felink al mentoraatsrelaties.

Zowel positieve referenties als rolmodellen kunnen in aanzienlijke mate bijdragen tot een mentaliteitsverandering. Deze rolmodellen hoeven niet gecreëerd te worden, maar moeten gevonden en extra belicht worden. Het

is namelijk belangrijk dat deze rolmodellen zichtbaar zijn en een emotionele aantrekkingskracht hebben zodat vrouwen zich ermee kunnen identificeren. Zo heeft het Instituut bijvoorbeeld samen met Amazone een databank met vrouwelijke experts gecreëerd die de naam VEGA draagt.

Deze drie initiatieven zijn interessant omdat ze perfecte voorbeelden zijn van tools die een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan de aanwezigheid van vrouwen in posities met een grote verantwoordelijkheid, en die zowel in het bedrijfsleven als in de wereld van de politiek kunnen worden aangewend.

5.2. FELINK

CONTEXT

Sinds 2007 is Felink het netwerk van de administratie waarin vrouwen op de eerste plaats komen. Het netwerk staat eveneens open voor mannen en organiseert regelmatig activiteiten om federale ambtenaren te ondersteunen bij de ontwikkeling van hun netwerk, zodat ze zich op persoonlijk vlak kunnen ontplooien en hun carrière verder kunnen uitbouwen.

Sinds november 2009 is de voorzitter een personeelslid van het Instituut. Een tweede personeelslid van het Instituut zetelt eveneens in het stuurcomité van Felink. Deze twee personen hebben zich vooral toegelegd op het uitwerken en coördineren van de eerste drie initiatieven van 2010.

ACTIVITEITEN

In 2010 werden er acht activiteiten georganiseerd rond zes thema's:

- de nieuwjaarsreceptie van Felink – de gelegenheid bij uitstek om te netwerken;
- speednetwerken: breid uw netwerk uit in zes minuten;
- carrièremogelijkheden voor niveaus B, C en D (deze sessie werd eveneens twee keer georganiseerd binnen de FOD Mobiliteit);

- het succes van het pilootproject mentoraat;
- carrière en pensioen;
- atypische functies binnen de administratie.

Heel wat mensen hebben drempelvrees of angst om zich te mengen in een grote groep onbekenden en een discussie aan te gaan. Voor wie liever in kleine groepjes blijft, heeft Felink vier lunchontmoetingen georganiseerd waaraan ook telkens een personeelslid van het Instituut deelnam. Het doel was eenvoudig: informeel vergaderen in beperkte kring tijdens een aangename lunch waarbij de deelnemers elkaar beter leren kennen.

Het succes van deze initiatieven blijkt uit de stijging van het aantal leden: op 31 december 2010 telde Felink 1349 leden, waaronder 532 ofwel 39% nieuwkomers.

Om de communicatie met alle leden te optimaliseren, werd ook de website van Felink onder handen genomen. Alle documenten van de verschillende sessies staan voortaan online zodat ook de afwezigen zich kunnen informeren. De site voorziet eveneens doorverwijzingen naar specialisten in bepaalde domeinen en naar eventuele referentiewerken. Voor wie belangstelling heeft, heeft het Instituut op deze site ook zijn activiteitenverslag geplaatst, waarin de activiteiten van de voorbije jaren worden voorgesteld.

5.3. VEGA

VEGA is een online databank die sinds 6 maart 2009 operationeel is. De bedoeling is om de zichtbaarheid te verbeteren van vrouwelijke experts met een diepgaande kennis in een specifiek domein – politiek, economisch, wetenschappelijk, sociaal of cultureel. Deze vrouwen zijn bereid hun kennis te delen zodat er niet meer wordt gezegd ‘er zijn geen vrouwen’. Met het oog op een betere integratie van de genderbenadering in alle domeinen, zijn in de databank eveneens personen (vrouwen en mannen) opgenomen die over

een bepaalde gendergerelateerde expertise beschikken. VEGA wil eveneens een tool zijn in de strijd tegen de ondervertegenwoordiging van vrouwen in adviesorganen.

Het is de eerste databank op het vlak van vrouwelijke expertise en genderbenadering, en ze wil vrouwen ook aansporen om hun competenties naar hun volledige waarde te schatten en zichzelf als experte te zien. In 2010 steeg het aantal gecodeerde profielen met 25%.

In 2011 zal het Instituut werken aan een verbetering van de communicatie en de ergonomie van de databank. Daarnaast zal ook het inschrijvingsformulier eenvoudiger worden gemaakt.

DE POSTKAARTEN

De VEGA-postkaarten werden voorgesteld en uitgedeeld op alle stands van het Instituut op verschillende beurzen maar ook bij presentaties van leden van het Instituut en in het bijzonder bij de voorstelling van de publicatie *Vrouwen aan de top*.

5.4. NETWERKEN VAN FEDERALE OVERHEIDSDIENSTEN

HET EMAS-NETWERK

Een lid van het Instituut neemt deel aan de EMAS-vergaderingen (Environmental Management Audit Scheme - Milieubeheer en -Auditsysteem) die worden georganiseerd door de POD Duurzame Ontwikkeling. Tijdens deze vergaderingen wisselen de verschillende EMAS-coördinatoren van de cellen Duurzame Ontwikkeling van de federale instellingen informatie en goede praktijken uit. De POD Duurzame Ontwikkeling stelt de deelnemers in staat om tools te ontwikkelen voor een betere implementering van duurzame ontwikkeling en om de EMAS-registratie te verkrijgen of behouden voor hun respectievelijke instelling.

HET COM DD-NETWERK

Een lid van het Instituut neemt eveneens regelmatig deel aan het netwerk van communicatoren van de cellen duurzame ontwikkeling. Dit netwerk wordt gecoördineerd door de POD Duurzame Ontwikkeling. Tijdens de driemaandelijke vergaderingen ontvangen de leden communicatiemateriaal om hun medewerkers te sensibiliseren over de problematiek van de duurzame ontwikkeling. Dit netwerk maakt het bijvoorbeeld mogelijk om te helpen bij de organisatie van de Dag van de Duurzame Ontwikkeling voor federale ambtenaren.

NETWERK DIRECTEURS P&O

Het netwerk van directeurs P&O en HR-verantwoordelijken telt momenteel een twintigtal vertegenwoordigers van de verschillende federale organisaties, FOD's, POD's, ION's en OISZ's. Het is een plek voor overleg en een platform voor uitwisseling van informatie tussen de personeelsverantwoordelijken van de federale instellingen. Het Instituut wordt er vertegenwoordigd door een van zijn medewerk(st)ers. Tot slot maakt dit netwerk het ook mogelijk om het HR-beleid van de verschillende federale administraties gezamenlijk te bepalen en te harmoniseren.

COMMNET-NETWERK

COMMnet is het netwerk van federale communicatoren. Het telt zo'n 550 leden van federale instellingen, waaronder het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen. Dit netwerk organiseert ontmoetingen in diverse formaten: plenaire vergaderingen om een thema uit de actualiteit uit te diepen met bijdragen van experts, ateliers in kleine groepen om technieken aan te leren en ervaringen te delen, of werkgroepen voor het maken van brochures voor alle communicatoren. Het is ook een ideale plek voor leden om hun netwerk uit te breiden en hun kennis te verbreden.

6. BESLUITVORMING

6.1. OP POLITIEK NIVEAU: ANALYSE VAN DE RESULTATEN VAN DE FEDERALE VERKIEZINGEN VAN 13 JUNI 2010

Sinds zijn oprichting en in het kader van de toepassing van de wetten die de gelijke aanwezigheid van vrouwen en mannen op de kieslijsten verplichten, bestudeert het Instituut de resultaten van de federale, gewest-, gemeenschaps- en Europese verkiezingen grondig vanuit het perspectief van gender en gelijkheid.

Na de verkiezingen van 13 juni 2010 heeft het Instituut dus de aanwezigheid van vrouwen en mannen op de kandidatenlijsten, bij de verkozenen en bij de effectieve samenstelling van de Kamer van Volksvertegenwoordigers en de Senaat geanalyseerd. Deze analyse is beschikbaar op de website van het Instituut.

6.2. QUOTA IN BESTUURSRADEN EN IN OPENBARE EN PRIVÉBEDRIJVEN

In de context van de parlementaire en andere discussies over quota werd in december 2009 het startschot gegeven voor het initiatief van Women on Board (www.womenonboard.be), een door vijf vrouwen opgerichte vereniging die meer vrouwen in bestuursraden van Belgische openbare en privébedrijven wil. De vereniging realiseerde in 2010 haar initiële doelstellingen: het creëren van een pool van vrouwelijke leden (die in bestuursraden zouden kunnen zetelen) en Belgische bedrijven toegang geven tot deze pool. Het doel van de site bestaat er dus in om het contact tussen alle betrokken partijen te vereenvoudigen. Het Instituut heeft dit initiatief gesteund op vraag van de minister van Gelijke Kansen.

7. ONDERZOEK

7.1. CONTEXT

Onderzoek is een van de basisopdrachten van het Instituut. Aan de hand van de gegevens die bij de verschillende studies worden verzameld, kunnen we aanbevelingen formuleren voor de verschillende betrokken partijen en voor alle beleidsniveaus. Bovendien vormen de publicaties die uit deze studies voortvloeien nuttige referentietools voor de media en voor de sensibilisering van het grote publiek. Ze zijn onmisbaar om een overzicht te geven van de actuele maatschappelijke trends op het vlak van gender en om de gelijkheid van vrouwen en mannen te verankeren in de mentaliteit.

In het kader van de ontwikkeling van zijn managementplan vroeg het Instituut het adviesbureau Policy Research Corporation n.v. om een gestandaardiseerde onderzoeksprocedure op te stellen en te implementeren en een methode voor de valorisatie van de resultaten van de onderzoeken te ontwikkelen. Het doel hiervan was enerzijds het uniformiseren van het onderzoeksproces, wat de uitvoering moet vereenvoudigen en dus de coördinatie en controle moet verbeteren. Anderzijds wilde het Instituut een duidelijke methode hebben om zijn onderzoeksresultaten te valoriseren.

Het eindresultaat omvatte een evaluatie van de huidige onderzoeksprocedure van het Instituut en een standaardmodel voor het realiseren van onderzoeken en het valoriseren van de onderzoeksresultaten. Deze aanbesteding liep van 1 november 2010 tot 31 december 2010.

7.2. AFGEROND ONDERZOEK 2010

SURVEY MET BETREKKING TOT DE PROBLEMATIEK VAN VADERSCHAPSVERLOF BIJ WERKNEMERS IN BELGIË

Het studiebureau Market Analysis & Synthesis heeft een onderzoek uitgevoerd om te kijken welke ervaringen mannen hebben met vaderschapsverlof. De specifieke doelstellingen van de studie waren de volgende: de kennis over het gebruik van vaderschapsverlof door werknemers vergroten; het identificeren van de eventuele problemen en knelpunten inzake vaderschapsverlof waarmee werknemers worden geconfronteerd; de karakteristieken van mannen die met dergelijke problemen worden geconfronteerd identificeren; de karakteristieken van werkgevers bij wie zich problemen voordoen identificeren; en verbetertrajecten voor de regeling inzake vaderschapsverlof formuleren.

Het onderzoek liep van 16 januari 2009 tot 15 februari 2010.

De resultaten van het onderzoek werden in het Nederlands en het Frans gepubliceerd in het rapport *Ervaringen van werknemers met vaderschapsverlof in België – een kwantitatieve studie* (de elektronische pdf-versie is beschikbaar op de website van het Instituut). Dit rapport zal in 2011 worden voorgesteld aan de pers en het betrokken publiek.

PROJECT GENDER EN ASIEL: OPVANG VAN VROUWELIJKE VLUCHTELINGEN

Het Instituut heeft een project gefinancierd van de Nederlandstalige Vrouwenraad vzw in samenwerking met de Conseil des Femmes Francophones de Belgique voor het uitvoeren van een sensibiliserende verkenning en een participatief onderzoek naar de levensomstandigheden van vrouwelijke vluchtelingen in de Belgische opvangcentra. Het had als algemene doelstellingen om de kennis over de levensomstandigheden en de noden van vrouwelijke vluchtelingen in de Belgische opvangcentra te vergroten, om het beleid ter zake te optimaliseren door de integratie van de genderdimensie in het onthaal van asielzoekers en om

een bijdrage te leveren tot de empowerment van alle betrokken actoren, en van vrouwen en meisjes in opvangcentra voor asielzoekers in het bijzonder.

Het project liep van 1 december 2008 tot 30 juni 2010.

Het project heeft geleid tot een studierapport met als titel *Vrouwen en collectieve opvang bij asiel en migratie. Naar een gendergevoelig opvangbeleid* en een vormingsbrochure *Vrouwen en collectieve opvang bij asiel en migratie. Tips & Tricks voor een gendergevoelige aanpak*. Het studierapport bestaat in het Nederlands, het Frans en het Engels; de vormingsbrochure is beschikbaar in het Nederlands en het Frans.

ADVIES OVER DE WET VAN 10 MEI 2007 INZAKE TRANSSEKSUALITEIT

Prof. dr. Kristof Uytterhoeven heeft een onderzoek gevoerd naar de belangrijkste knelpunten van de wet van 10 mei 2007 inzake transseksualiteit (en meer in het bijzonder de strikte medische criteria). Daarvoor analyseerde hij eerst de situatie van het Belgische recht inzake transseksualiteit, en daarna de compatibiliteit van de geldende wet met betrekking tot transseksualiteit met algemene (al dan niet beperkende) bepalingen zoals het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens en de principes van Yogyakarta. Tot slot vergeleek hij de wetgeving inzake transseksualiteit in meerdere Europese landen. Op basis hiervan stelde hij een advies op voor de eventuele aanpassing van de wet zodat deze zou kunnen worden aanvaard en goedgekeurd door een brede groep personen en verenigingen.

De studie liep van 1 januari 2010 tot 31 augustus 2010.

UITVOERING VAN EEN HAALBAARHEIDSSTUDIE MET BETREKKING TOT DE OPRICHTING VAN EEN INTERUNIVERSITAIRE MASTER GENDERSTUDIES IN BELGIË

Op vraag van de minister van Werk en Gelijke Kansen, belast met Migratie- en asielbeleid, en onder coördinatie van het Instituut heeft Sophia, het

Belgisch coördinatienetwerk voor vrouwenstudies, een haalbaarheidsstudie uitgevoerd met betrekking tot de oprichting van een interuniversitaire master genderstudies in België. Het project had als specifieke doelstelling om een haalbaarheidsstudie uit te voeren die idealiter (in een latere fase) leidt tot de daadwerkelijke oprichting van een interuniversitaire master genderstudies in België. Daarbij werd tevens een blauwdruk uitgewerkt van een interuniversitaire master genderstudies over de taalgrenzen heen. Dit project had eveneens tot doel om een breed draagvlak voor deze master te creëren bij de academische en politieke overheden en aldus de reflectie over de structurele verankering van vrouwen-/genderstudies aan de Belgische universiteiten te stimuleren.

Het onderzoek liep van 1 januari 2009 tot 31 december 2010.

De resultaten van het onderzoek zullen worden gepubliceerd in een eindrapport dat in de lente van 2011 zal worden voorgesteld aan het publiek.

7.3. LOPEND ONDERZOEK 2010-2011

ADVIES OVER DE INTEGRATIE VAN DE CONCEPTEN 'GENDERIDENTITEIT' EN 'GENDEREXPRESSIE' IN DE FEDERALE BELGISCHE ANTIDISCRIMINATIEWETGEVING

Op vraag van het Instituut werkt het Centre for European Socio Economic Policies (CESEP) aan een juridisch advies over de nood of de wenselijkheid om de concepten 'genderidentiteit' en 'genderexpressie' op te nemen in de federale Belgische antidiscriminatiewetgeving. De specifieke doelstellingen zijn de volgende:

1. de concepten 'genderidentiteit' en 'genderexpressie' definiëren binnen de specifieke Belgische context en nagaan of ze noodzakelijk als twee afzonderlijke concepten moeten worden beschouwd of dat ze elkaar kunnen overlappen;
2. een vergelijkende rechtsstudie uitvoeren over de wijze waarop deze concepten zijn geïntegreerd in de nationale antidiscriminatiewetgeving in de andere Europese landen;

3. een overzicht maken van de Europese en internationale trends op het vlak van integratie van de concepten 'genderidentiteit' en/of 'genderexpressie' in de antidiscriminatiewetgeving, en de eisen ter zake van de transgenderorganisaties;
4. nagaan in welke federale Belgische antidiscriminatiewet deze concepten moeten worden geïntegreerd;
5. de gevolgen, repercussies en praktische implicaties van de integratie van deze concepten in de antidiscriminatiewetgeving evalueren.

Het onderzoek loopt van 1 december 2010 tot 30 april 2011.

REALISATIE VAN EEN PUBLICATIE OVER JEANNE VERCHEVAL-VERVOORT

In navolging van de publicaties over Eliane Vogel-Polsky (2007) en Miet Smet (2009) werkt het Archiefcentrum voor Vrouwengeschiedenis op vraag van het Instituut momenteel aan een boek over de activiteiten van Mevr. Jeanne Vercheval-Vervoort tijdens de tweede feministische golf in België. Haar engagement in de vrouwelijke arbeidersbeweging (Marie Mineur) en haar strijd voor thema's als abortus en gelijk loon voor vrouwen en mannen nemen daarbij een centrale plaats in. Dit werk zal eveneens parallellen trekken met de Vlaamse beweging. De publicatie zal gebaseerd zijn op interviews met Mevr. Vercheval-Vervoort en een archief- en literatuurstudie.

Het project loopt van 1 juli 2010 tot 31 mei 2011.

REALISATIE VAN EEN STUDIE OP BASIS VAN GEAGGREGEERDE GEDRAGSTESTEN

Sinds 2008 voert het Instituut samen met het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding en de vier kabinetten 'werkgelegenheid' (federaal, Vlaanderen, Wallonië, Brussel) een grootschalig onderzoek om de mate waarin verschillende doelgroepen op de arbeidsmarkt worden gediscrimineerd, te analyseren. Het doel van dit onderzoek bestaat erin om discriminatie bij tewerkstelling te meten via geaggregeerde testen. Deze studie werd volgens de regels van een overheidsopdracht toevertrouwd

aan het onderzoeksinstituut HIVA (KUL). Ze is in feite de eerste stap in de realisatie van een diversiteitsbarometer. De resultaten worden verwacht in 2011.

BELGIAN GENDER AND INCOME ANALYSIS PROJECT

Het *Belgian Gender and Income Analysis* (BGIA) project is een onderzoek dat liep van 2007-2009. Het werd uitgevoerd door het Departement toegepaste economie van de ULB (DULBEA), in samenwerking met het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen, de Algemene Directie voor Statistische en Economische Informatie (ADSEI) en het Federaal Wetenschapsbeleid. Het BGIA-project was een AGORA-project en werd dus gefinancierd door de POD Wetenschapsbeleid.

Het doel bestond erin om de verschillen op het vlak van inkomen en armoede tussen vrouwen en mannen te meten op basis van de verschillende beschikbare databanken in België.

Daarvoor werden een methodologie en indicatoren ontwikkeld zodat een grondige en geïndividualiseerde analyse van de inkomsten van vrouwen en mannen kon worden gerealiseerd.

In 2010 heeft het Instituut verschillende aanbevelingen gedaan aan DULBEA, bijvoorbeeld dat de cijfergegevens moeten hernieuwd worden om de publicatie van het rapport mogelijk te maken. Deze publicatie is voorzien voor 2011 en zal worden uitgegeven in het Nederlands, het Frans en het Engels.

Bovendien wordt er in de loop van 2011 ook een vulgariserende publicatie voorzien om de nieuwe gegevens en gebruikte indicatoren van dit onderzoek te verspreiden.

7.4. PUBLICATIES

ZWANGER OP HET WERK: DE ERVARINGEN VAN WERKNEEMSTERS IN BELGIË

In 2008–2009 heeft het Instituut een studie laten uitvoeren door de onderzoeksgroep SEIN van de Universiteit van Hasselt rond de problematiek van zwangerschap bij werknemers in België. Er werd een enquête uitgevoerd om een beeld te krijgen van de ervaringen van vrouwen inzake discriminatie door zwangerschap op het werk, deze te analyseren en in een context te plaatsen. De specifieke doelstellingen van deze studie waren de volgende: de kennis over de omvang en het voorkomen van zwangerschapsgerelateerde discriminatie op de werkvloer vergroten; de problemen identificeren die zwangere vrouwen en vrouwen die terugkeren uit moederschapsverlof moeten overwinnen op de werkvloer; de karakteristieken van vrouwen die zwangerschapsgerelateerde discriminatie ervaren identificeren; de karakteristieken van werkgevers bij wie zich problemen voordoen identificeren; de mogelijkheden onderzoeken van vrouwen die zwangerschapsgerelateerde discriminatie ervaren om advies in te winnen en ondersteuning te vinden.

SENSIBILISEREN

PUBLICATIE ‘ZWANGER OP HET WERK’

De resultaten van deze studie werden gepubliceerd in het rapport *Zwanger op het werk: ervaringen van werknemers in België*, dat op 7 juni 2010 op een persconferentie werd voorgesteld aan het publiek. De publicatie is beschikbaar in het Nederlands en het Frans.

De resultaten van deze studie werden eveneens gebruikt voor de affichecampagne. Een aantal essentiële cijfers werden gebruikt om het grote publiek te sensibiliseren.

ERVARINGEN VAN VROUWEN EN MANNEN MET FYSIEK, SEKSUEEL EN PSYCHISCH GEWELD

In 2008-2009 werd, in navolging van de studies van 1988 en 1998 over geweld tegen vrouwen (en mannen) in België, een derde grootschalige studie georganiseerd rond het voorkomen en de ervaringen met gendergerelateerd fysiek, seksueel en psychisch geweld. De algemene doelstelling was om, door een actualisering van de gegevens over gendergerelateerd geweld, een beter begrip te krijgen van het voorkomen, de vormen en de ernst van fysiek, seksueel en psychisch geweld dat door vrouwen en mannen wordt ervaren, evenals van de risico- en beschermingsfactoren ervan. Daarnaast wilde het Instituut inzicht krijgen in de doeltreffendheid van het gevoerde beleid. Het onderzoek werd uitgevoerd door het Centre d'Etude de l'Opinion van de Université de Liège, in samenwerking met de Vakgroep Experimenteel-Klinische en Gezondheidspsychologie van de Universiteit Gent.

SENSIBILISEREN

PUBLICATIE 'ERVARINGEN VAN VROUWEN EN MANNEN MET FYSIEK, SEKSUEEL EN PSYCHISCH GEWELD'

De resultaten van de studie werden gepubliceerd in het rapport *Ervaringen van vrouwen en mannen met fysiek, seksueel en psychisch geweld*. Op 15 juni 2010 werd dit voorgesteld op een studiedag. Het rapport is beschikbaar in het Nederlands, het Frans en het Engels.

Deze studie genoot heel wat media-aandacht: naast verschillende artikels in de geschreven pers werden er ook radio-interviews gegeven.

Verder werd de studie voorgesteld in verschillende arrondissementele welzijnsraden.

Tot slot werden de gegevens van de studie gebruikt in meerdere communicatie-acties. ►

Zo werden een aantal essentiële cijfers gebruikt voor het luik 'geweld' van de affichecampagne die in 2010 werd gevoerd. Nog andere hebben ervoor gezorgd dat verschillende overheidsdiensten deelnamen aan de T-shirtcampagne van 25 november. Ze werden ook verspreid via verschillende communicaties (persbericht, berichten aan FOD's en POD's, bestemd voor hun internet- en intranetsite) om het grote publiek en de federale ambtenaren warm te maken voor deze internationale dag ter bestrijding van geweld tegen vrouwen.

DE POLITIEKE DEELNAME VAN VROUWEN NA DE VERKIEZINGEN VAN 7 JUNI 2009: EEN OBJECTIEVE BALANS VAN DE QUOTA

In het midden van de jaren 1990 werden er in België wetten aangenomen om een meer evenwichtige vertegenwoordiging van vrouwen en mannen op de kandidatenlijsten te garanderen bij de Europese, federale, gewestelijke, provinciale en gemeentelijke verkiezingen. De Grondwetswijziging van 21 februari en de wet van 5 mei 2003 garanderen de aanwezigheid van personen van de verschillende geslachten in alle Belgische regeringen.

Om te evalueren welke impact deze wetten hebben op de deelname van vrouwen aan de politieke besluitvorming, laat het Instituut systematisch een genderanalyse van de verschillende verkiezingen uitvoeren. Deze oefening werd ook gedaan voor de Europese en gewestelijke verkiezingen van 7 juni 2009.

PUBLICATIE 'DE POLITIEKE VERTEGENWOORDIGING VAN VROUWEN NA DE VERKIEZINGEN VAN 7 JUNI 2009'

De resultaten van deze analyse die werd uitgevoerd door het Departement Politieke Wetenschappen van de Universiteit Antwerpen, werden gepubliceerd in het rapport *De politieke vertegenwoordiging van vrouwen na de verkiezingen van 7 juni 2009: een objectieve balans van de quota*, dat op 2010 via een persbericht aan het publiek werd voorgesteld. Het rapport bestaat in het Nederlands en het Frans.

LEVEN ALS TRANSGENDER IN BELGIË: DE SOCIALE EN JURIDISCHE SITUATIE VAN TRANSGENDER PERSONEN IN KAART GEBRACHT

Gezien de internationale aandacht voor het onderzoek naar de sociale en juridische situatie van transgender personen in België dat in 2008-2009 op vraag van het Instituut werd uitgevoerd door het Steunpunt Gelijkekansenbeleid en CAP Sciences Humaines, en waarvan de resultaten in november 2009 in het Nederlands en het Frans werden gepubliceerd, heeft het Instituut beslist om dit rapport in het Engels beschikbaar te maken. Het rapport *Being transgender in Belgium: mapping the social and legal situation of transgender people* verscheen in mei 2010.

7.5. PARTNERSHIP MET EXTERNE ACTOREN

Het Instituut heeft in de loop van 2010 als partner of als expert meegewerkt aan verschillende projecten van andere instellingen en universiteiten.

POD WETENSCHAPSBELEID

Het Instituut is vertegenwoordigd in het Interdepartementaal coördinatiecomité AGORA van de POD Wetenschapsbeleid. Het AGORA-programma financiert wetenschappelijke ondersteuningsmaatregelen ten dienste van andere federale afdelingen en parastatalen, om hun socio-economische databanken samen te stellen, te verbeteren of gebruiksklaar te maken. Het Instituut is anderzijds ook vertegenwoordigd in het Interdepartementaal coördinatiecomité van het onderzoeksprogramma 'Samenleving en toekomst' van de POD Wetenschapsbeleid. Dit onderzoeksprogramma heeft de bedoeling bij te dragen tot het vergroten van de kennis die is vereist bij het beleidsvoorbereidende werk op Belgisch federaal niveau.

Het Instituut maakt als expert op het vlak van de gelijkheid van vrouwen en mannen deel uit van de begeleidingscomités van verschillende onderzoeksprojecten die in het kader van deze programma's worden uitgevoerd.

ALGEMENE DIRECTIE VOOR STATISTISCHE EN ECONOMISCHE INFORMATIE

De Algemene Directie voor Statistische en Economische Informatie (ADSEI) is al vele jaren een partner van het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen. In 2010 hebben ze samengewerkt voor het verzamelen van actuele gegevens voor de studie *Vrouwen en mannen in België*.

De ADSEI leverde bovendien ondersteuning aan het Instituut bij de onderhandelingen in het Begeleidingscomité over de actualisering van de indicatoren voor het Europese rapport over de loonkloof.

Tot slot hebben het Instituut en de ADSEI, beiden vragende partij voor een analyse en de ontwikkeling van indicatoren, de handen in elkaar geslagen voor het BGIA-project (Belgian Gender and Income Analysis) dat liep van 2007 tot 2009. Dit partnerschap werd voortgezet met de aanbevelingen die het Instituut in 2010 deed voor het vernieuwen van de cijfergegevens.

SAMENWERKING MET DE GERECHTELIJKE INSTANTIES

Het Instituut werkt in zijn strijd tegen intrafamiliaal geweld nauw samen met de gerechtelijke instanties. Het gaat daarbij om gerichte samenwerkingen in de vorm van de deelname van het Instituut aan twee werkgroepen. De eerste heeft betrekking op het 'intrafamiliaal geweld' en wordt geleid door het College van procureurs-generaal. De tweede staat onder leiding van de Dienst voor het Strafrechtelijk beleid en houdt zich specifiek bezig met 'eerdergerelateerde misdrijven'. In 2010 volgde het Instituut met name de evolutie van de omzendbrieven over intrafamiliaal geweld en geweld binnen koppels, die het in 2009 had geëvalueerd.

MEDE-ORGANISATIE VAN DE CONFERENTIE 'BEYOND THE LEAKY PIPELINE' VAN 19-20 OKTOBER 2010

Het Instituut organiseerde samen met de Spaanse Stichting CIREM en het Departement Toegepaste Economie van de ULB de conferentie *Beyond the leaky pipeline, challenges for research on gender and science*. Deze conferentie vond op 19 en 20 oktober 2010 plaats in de lokalen van het Instituut. Deze conferentie vormde de afsluiter van het Europese onderzoek *Meta-analysis of gender and science* dat door het DG Onderzoek van de Europese Commissie was besteld en uitgevoerd werd door experts in alle EU-lidstaten, onder coördinatie van CIREM.

Wetenschappen zijn een domein waar gelijkheid van vrouwen en mannen nog geen realiteit is – zowel wat betreft de studiekeuze van meisjes en jongens, de carrières van vrouwelijke onderzoekers, als de inhoud van het onderzoek waar de genderdimensie nog niet voldoende in aanmerking wordt genomen, zullen de resultaten van het onderzoek deels kunnen bijdragen om de verschillende betrokken partijen te wijzen op het belang van dit aspect.

8. ONDERSTEUNING VAN ACTOREN OP HET TERREIN

8.1. STRUCTURELE SUBSIDIES

Voor de periode 2009-2011 heeft het Instituut voor de verstrekking van structurele subsidies driejaarlijkse overeenkomsten afgesloten met de verenigingen vzw Amazone, het Archiefcentrum voor Vrouwengeschiedenis (Carhif-AVG), de Nederlandstalige Vrouwenraad (NVR), de Conseil des Femmes Francophones de Belgique (CFFB), de vzw SOPHIA en de vzw FLORA. Voor 2010 werden de volgende bedragen toegekend:

Amazone	€ 535.237,57
Carhif-AVG	€ 105.060,00
Sophia	€ 70.283,72
NVR	€ 32.438,64
CFFB	€ 32.438,64
Flora	€ 32.438,64

In het kader van deze overeenkomsten heeft de Raad van Bestuur de activiteitenverslagen en financiële verslagen alsook de actieplannen en begrotingen voor 2010 onderzocht en goedgekeurd.

Ten slotte werd zoals elk jaar in de begroting van het Instituut een bedrag voorbehouden voor de dotatie aan de Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen. In 2010 bedroeg deze dotatie 32.438,64 euro.

8.2. EENMALIGE SUBSIDIES OF 'KLEINE SUBSIDIES'

Evaluatie van de goedgekeurde dossiers in de thema's van 2010

	Totaal dossiers	Geweld /hulp-verlening	Gelijkheid, werk/privé	Vrouwen-/ mensenrechten, politiek	Genderdimensie, transgender
Dossiers NL	24	5	10	6	3
Dossiers FR	31	8	9		5
Totaal	55	13	19	6	8
		(24%)	(35%)	(11%)	(15%)

Evaluatie subsidiedossiers NL/FR 2010

	Totaal ingediende dossiers	Goedgekeurde dossiers	Bedrag	Toegekend bedrag
Dossiers NL	27	24 (89%)	€ 114.828	44%
Dossiers FR	44	31 (70%)	€ 145.418	56%
Totaal NL+FR	71	55 (77%)	€ 260.246	100%

In 2009 waren de prioritaire thema's voor specifieke subsidies de strijd tegen partnergeweld, de combinatie gezin/werk, de promotie van *gender mainstreaming*, de gelijkheid van vrouwen en mannen op de arbeidsmarkt, vrouwen en besluitvorming, de rechten van de mens en de gelijkheid van vrouwen en mannen in gezondheid, kunst en cultuur.

Voor 2010 besliste het Instituut om deze subsidiëeringsdomeinen uit te breiden naar projecten die verband hielden met de genderdimensie en naar de transgenderthematiek.

Om de steun die het Instituut biedt aan actoren op het terrein concreter te belichten, heeft het Instituut bepaalde projecten rond diverse thema's die in 2010 werden gesubsidieerd, gedetailleerd. Deze niet-exhaustieve lijst weerspiegelt de diversiteit van de projecten die worden ingediend bij het Instituut, maar ook het aantal domeinen waar er nog steeds geen gelijkheid van mannen en vrouwen is.

GELIJKHEID OP DE ARBEIDSMARKT

Het Instituut kende subsidies toe aan een project voor de verspreiding van brochures in het kader van de campagne 'Equal Pay Day 2010'. De vereniging wou de aandacht van bedrijven vestigen op de loonkloof tussen vrouwen en mannen, die in onze samenleving nog steeds bestaat. Het doel van deze brochure was om de problematiek onder de aandacht te brengen bij vakbondsafgevaardigden en werknemers, hen te informeren en hen uit te leggen welke verschillende acties er ondernomen worden. In de brochure werd de loonkloof geanalyseerd in functie van verschillende factoren, sectoren, enz. De vereniging had ervoor gekozen om de brochure te verspreiden op de colloquia en studiedagen die werden georganiseerd door de bedrijven die deelnamen aan de EPD 2010- campagne.

Een ander project rond gelijkheid van vrouwen en mannen op de arbeidsmarkt bestond in de organisatie van ateliers van een halve dag voor gekwalificeerde vrouwen die al dan niet op de arbeidsmarkt actief zijn of werk zoeken. De job coaching ateliers die werden aangeboden richtten zich op vrouwen die zich op een keerpunt in hun carrière bevonden, en werden gegeven door ervaren vrouwen. Het doel bestond er dus in om extra vaardigheden te ontwikkelen om eenvoudiger werk te kunnen vinden, zoals zelfvertrouwen of assertiviteit.

GEWELD

In het kader van de Internationale Vrouwendag subsidieerde het Instituut een project dat de taboes rond partnergeweld wilde doorbreken. Het hoofddoel van het project bestond erin om vrijwilligers de realiteit van partnergeweld te leren kennen, zodat ze slachtoffers kunnen helpen en informeren over hun rechten.

Het Instituut heeft eveneens zijn steun verleend aan een animatieproject voor klassen van het 5^e en 6^e leerjaar in scholen in Waals-Brabant. De animaties hadden betrekking op de problematiek van partnergeweld en kinderen die er getuige van waren. De animaties brachten een magistraat, een advocaat en een psychologe samen en legden aan de kinderen uit dat dit geweld door de wet wordt bestraft.

GEZIN/WERK

Het Instituut heeft de organisatie van een forum voor vrouwen mogelijk gemaakt. Er werden werkgroepen georganiseerd rond thema's zoals opleiding, tewerkstelling, armoede en de verbanden daartussen. De werkgroepen werden geleid door specialisten en een moderator, en gaven de deelnemers antwoorden en tools om een beter evenwicht te creëren tussen werk en gezinsleven.

Verder subsidieerde het Instituut een sensibiliseringscampagne rond ouderschapsverlof. Daarvoor werden een brochure, een affiche, flyers en een web-spot gemaakt om aan vaders uit te leggen dat ze de mogelijkheid hebben om vaderschapsverlof te nemen en om hen te wijzen op de gendergerelateerde stereotypen in de verdeling van huishoudelijke taken. De campagne wilde mannen duidelijk maken dat het heel vaak vrouwen zijn die ouderschapsverlof nemen en zo benadeeld worden op professioneel vlak. Verder wilde men wijzen op de stereotypen in de samenleving die ervoor zorgen dat vaders veel minder vaak ouderschapsverlof nemen en tot slot wilde men ook een wetsvoorstel indienen.

GENDERDIMENSIE

Een vereniging kon dankzij de steun van het Instituut een actie realiseren ter bevordering van de gezondheid, zowel op individueel als collectief niveau. Via dit project kregen vrouwen juiste, kritische en onafhankelijke informatie die hen in staat moest stellen om actief deel te nemen aan de besluitvorming rond gezondheidsaspecten die hen aanbelangen. In het kader van dit project werden workshops, (interactieve) werkgroepen ter bevordering van de gezondheid, enz. georganiseerd.

TRANSGENDER

Het Instituut ontving ook een aanvraag voor de ondersteuning van de organisatie van een studiedag rond de problematiek van transgender personen in België.

Op deze studiedag werden de prioriteiten van de verschillende betrokken partijen vastgelegd, zodat transgenders betrokken kunnen worden bij het huidige beleid. Het project bracht professionals, politieke vertegenwoordigers en socio-culturele verenigingen die actief zijn op dit gebied samen. Na de studiedag werd er een rapport met conclusies verspreid.

Een ander project dat werd gesubsidieerd bestond uit de creatie van een forum op de website van een vereniging, de oprichting van een maandelijkse praatgroep voor transgender personen, opleidingen voor professionals en de creatie van netwerken van huisartsen, juristen en psychologen. De doelstellingen die met dit project werden nagestreefd waren het wijzigen van de mentaliteit, het informeren van het publiek, het steunen van transgender personen, het veranderen van het gezondheids- en welzijnsbeleid, het aanpassen van de wetgeving en het sensibiliseren van de administratieve sectoren, privéorganisaties en de arbeidssector.

BESLUITVORMING

Rond deze thematiek heeft het Instituut een project gefinancierd voor een colloquium over de quota voor vrouwen aan de top. Het werd een debat tussen vertegenwoordigers van Belgische en buitenlandse bedrijven en spelers uit de politieke wereld over de sterke en zwakke punten van een beleid met verplichte quota voor leidinggevende functies. Het doel van deze ontmoeting bestond erin bedrijfsleiders, media en politici bewust te maken van de voordelen van een beleid dat inzet op diversiteit.

MENSENRECHTEN

Het hoofddoel van het gesubsidieerde project bestond erin om Belgische bewoners en immigranten uit de regio Verviers samen te brengen bij tentoonstellingen, debatten, conferenties en artistieke evenementen rond het thema Afrika. Dit project wou de verschillende bevolkingsgroepen stimuleren zich open te stellen voor elkaars cultuur, maar eveneens een

‘subthema’ introduceren door GAMS uit te nodigen om te komen spreken over vrouwenbesnijdenis. Tot slot werd ook een conferentie georganiseerd over de problemen verbonden aan de wereldbeker voetbal en de toename van prostitutie.

8.3. HET LOKAAL BELEID VOOR DE GELIJKHEID VAN VROUWEN EN MANNEN

CONTEXT

Elk jaar subsidieert het Instituut met de gemeenschappen de werking van de provinciale coördinatoren alsook lokale projectoproepen.

Deze coördinaties werden in 1991 opgestart met als doel om samen te werken met de lokale partners op twee vlakken: de strijd tegen geweld tegen vrouwen en de bevordering van de gelijkheid van vrouwen en mannen op socio-economisch vlak, in het sociale leven en in de toegang tot beslissingsfora. Elke provincie beschikt in principe over twee coördinatoren die elk bevoegd zijn voor één van deze twee luiken.

Met hun lokale projecten garandeert elke coördinatie een link tussen het federale niveau, de gemeenschap en het gewest én het lokale niveau.

Het doel van de provinciale coördinaties ligt in de uitvoering van projecten op lokaal en provinciaal niveau die de gelijkheid tussen vrouwen en mannen bevorderen, alsook bevorderen zij de informatieverbreiding en sensibilisering van federale en gemeenschapsinitiatieven naar het lokaal vlak. Vaak zijn zij bovendien de initiatiefnemers om vernieuwende pilootprojecten uit te voeren.

In bijlage bevindt zich een overzicht van de acties van de coördinaties per provincie.

SAMENWERKINGSAKKOORD

Het samenwerkingsakkoord tussen het Instituut, de Franse Gemeenschap en het Waals Gewest omvat twee delen: de lonen van de coördinaties en de projectoproepen.

Deze twee luiken worden anders gefinancierd. Het Instituut, de Franse Gemeenschap en het Waals Gewest zorgen voor de lonen van de coördinaties, terwijl de projectoproepen gefinancierd worden door het Instituut en de Franse Gemeenschap. Het Waals Gewest subsidieert dus geen projectoproepen.

Voor Vlaanderen heeft het Instituut sinds enkele jaren de coördinatie overgenomen van de werking 'geweld'; de Vlaamse gemeenschap subsidieert en coördineert het thema 'lokaal gelijkekansenbeleid'. Beide entiteiten houden evenwel gezamenlijke coördinatievergaderingen om informatie-uitwisseling te kunnen garanderen.

Het samenwerkingsakkoord en het lokaal beleid zorgen ervoor dat het Instituut samenwerkt met de provincies. Het accent ligt dus op de provinciale coördinaties, die een link tussen het federale en het gemeentelijke niveau garanderen.

De provinciale coördinaties moeten bepaalde opdrachten uitvoeren die in het samenwerkingsakkoord worden gedefinieerd:

- de werking van de lokale partners coördineren, d.w.z. de door de terreininstanties georganiseerde acties (vrouwenorganisaties, politiediensten, gemeenten,...) ondersteunen;
- samenwerken met de lokale partners rond geweld tegen vrouwen en gelijke kansen.

Het samenwerkingsakkoord legt niet enkel verplichtingen voor de provinciale coördinaties vast, maar stipuleert ook de plichten van de ondertekenaars. Die moeten onder andere instaan voor de jaarlijkse ondersteuning van projectoproepen "die tot doel hebben om pilootprojecten in het domein van het beleid ter bevordering van de gelijkheid van vrouwen en mannen op lokaal niveau in de vijf Franstalige provincies te ondersteunen".

ROLLEN VAN HET INSTITUUT BIJ DE PROVINCIALE COÖRDINATIES

Het Instituut voorziet een jaarlijkse financiële steun voor de provinciale coördinaties. Uiteraard beperkt de rol van het Instituut zich niet tot deze financiële bijdrage. Het Instituut neemt vooral een ondersteunende rol op zich. Het verleent advies, geeft zijn kijk op de projecten en zorgt ook voor de opvolging ervan.

Door het administratieve, financiële en budgettaire beheer over te nemen, verlicht het Instituut ook het werk van de provinciale coördinatoren/coördinatrices.

Door zijn rechtstreekse betrokkenheid bij de gendergelijkheidsproblematiek kan het Instituut de coördinaties regelmatig op de hoogte houden van de vorderingen en de gevoerde onderzoeken.

Bovendien creëert het Instituut een klimaat van vertrouwen en solidariteit tussen de verschillende provinciale coördinaties door jaarlijks één of twee gemeenschappelijke vergaderingen te organiseren.

Op die manier bevordert het Instituut de bekendheid en de verspreiding van projecten van andere coördinaties. Daarnaast zijn deze vergaderingen ook de gelegenheid waar de Franstalige en de Nederlandstalige provinciale coördinaties goede praktijken kunnen uitwisselen.

De belangrijkste thema's voor de projectoproep 2010 die gelanceerd werd bij de Franstalige provinciale coördinaties, waren de volgende:

- **De bestrijding van partnergeweld:**

1. De coördinatie van de preventie in de organisaties en de vakbonden;
2. Migrantenvrouwen;
3. Gedwongen huwelijken ondergaan door vrouwen en mannen;
4. Kinderen die getuige zijn van partnergeweld;

5. Geweld in liefdesrelaties van jonge adolescenten;
6. Geweld bij homoseksuele koppels;
7. Vrouwelijke genitale verminking;
8. Netwerken in het kader van COL 4/2006;
9. Werken met geweldplegers.

• **Socio-economisch luik:**

1. Het Europees jaar 2010: armoedebestrijding (2011: vrijwilligers);
2. Vrouwen in landelijke milieus;
3. Ouderschap van mannelijke werknemers;
4. Het beeld van de vrouw in de media en de reclame;
5. De buitenschoolse opvang en het evenwicht werk-privéleven;
6. Integratie van de genderdimensie in de programma's van de provinciale opleidingsinstellingen;
7. Het werk met de 'Maisons de l'égalité';
8. Vrouwelijk ondernemen.

De projectoproep 2010 van het Instituut aan de Nederlandstalige provinciale coördinaties had betrekking op de volgende prioritaire thema's:

• **Luik geweld:**

Partnergeweld

1. Ontwikkeling van kennis en verbetering van het begrip van de problematiek;
2. Informatie en sensibilisering met betrekking tot partnergeweld;
3. Preventie en detectie van partnergeweld;
4. Bijstandsgarantie voor de slachtoffers en een aangepaste opvolging voor daders van partnergeweld;
5. Aangepaste politionele en juridische benadering.

- Andere vormen van geweld:

Gedwongen huwelijken

1. Ontwikkeling van kennis en verbetering van het begrip van de problematiek;
2. Informatieverstrekking, sensibilisering en preventie met betrekking tot gedwongen huwelijken;
3. Verdere ontwikkeling van de gezamenlijke benadering van de federale overheid, de gemeenschappen en de gewesten met het oog op het voorkomen, kaderen en bestraffen van gedwongen huwelijken;
4. Garantie van de noodzakelijke bescherming van slachtoffers van gedwongen huwelijken.

Eergerelateerd geweld

1. Ontwikkeling van kennis en verbetering van het begrip van de problematiek;
2. Verdere ontwikkeling van de gezamenlijke benadering van de federale overheid, de gemeenschappen en de gewesten met het oog op het voorkomen, kaderen en bestraffen van eergerelateerd geweld.

Genitale verminking (VGV)

1. Uitdieping van de kennis van de situatie inzake vrouwelijke genitale verminking in België;
2. Sensibiliseren en betrekken van professionals die actief zijn in de preventie van VGV;
3. Verantwoordelijkheid in het kader van de globale benadering van meisjes en vrouwen die verminkt werden en risico lopen in hun omgeving;
4. Gepaste opvang van migranten die vervolgd worden omwille van hun geslacht of dit risico lopen;
5. Bijdrage in de strijd tegen VGV op internationaal niveau.

9. VOORBEREIDING EN TOEPASSING VAN REGERINGSBESLUITEN EN DE OPVOLGING VAN HET EUROPESE EN INTERNATIONALE BELEID

9.1. VOORBEREIDING EN TOEPASSING VAN REGERINGSBESLUITEN

PARLEMENTAIRE VRAGEN

Het Instituut heeft meegewerkt aan het beantwoorden van parlementaire vragen over de thema's die binnen zijn bevoegdheid vallen. In 2010 heeft het Instituut een bijdrage geleverd voor 19 parlementaire vragen, tien schriftelijke en negen mondelinge. De meeste van deze vragen hielden verband met arbeid, sociale zekerheid en geweld.

Binnen het domein 'arbeid' hadden de parlementaire vragen betrekking op de loonkloof, de implementatie van een verplicht percentage vrouwelijke leden in bestuursraden van beursgenoteerde bedrijven en op deeltijds werk.

Wat betreft de sociale zekerheid, gingen de parlementaire vragen over de financiële situatie van vrouwen en de gevolgen ervan.

De parlementaire vragen binnen het domein 'geweld' hadden dit jaar voornamelijk betrekking op de strijd tegen vrouwelijke genitale verminking.

Soms werkt het Instituut ook mee aan andere parlementaire vragen, met inbegrip van vragen die betrekking hebben op de deelstaten.

Arbeid

- Mondelinge vraag van Martine De Maght nr. 20097 van 2 maart 2010 met betrekking tot gelijke kansen voor vrouwen (art. 127);
- Mondelinge vraag van Sarah Smeyers nr. 20062 van 2 maart 2010 over de grote groep vrouwen die in armoede leven en de 'working poor';
- Mondelinge vraag van Fatma Pehlivan van 4 maart 2010 over de loonkloof tussen mannen en vrouwen als gevolg van deeltijds werk;
- Schriftelijke vraag nr. 5-0018 van Sabine de Bethune van 8 augustus 2010 over de vakantieopvang georganiseerd binnen het ministerieel departement voor de kinderen van personeelsleden, gezamenlijk antwoord met de FOD WASO;
- Mondelinge vraag van Zoé Genot van 8 oktober 2010 over de doelstelling voor de vermindering van verplicht deeltijds werk;
- Schriftelijke vraag 5-390 van 24 november 2010 van Christine Defraigne over de gelijkheid tussen vrouwen en mannen - overheidsbedrijven - beursgenoteerde bedrijven - bestuursraad - aanwezigheid van vrouwen - doelstelling van 30% - maatregelen - standpunt van het VBO;
- Schriftelijke vraag van 27 december 2010 over de discriminatie gecreëerd door de wet van 10 juli 1931 betreffende de bevoegdheid der diplomatieke en consulaire agenten in notariële zaken: parlementaire vragen nr. 5-663, elementen antwoord.

Aanbod van goederen en diensten

- Mondelinge vraag 4-1146 van Els Van Hoof van 4 maart 2010 over de noodzaak tot het creëren van een gemeenschappelijk instituut om hulp te bieden aan slachtoffers van discriminatie.

Sociale zekerheid

- Mondelinge vraag van Magda Raemaekers nr. 20034 van 1 maart 2010 over het aantal vrouwen dat in armoede leeft;
- Mondelinge vraag van Colette Burgeon nr. 20054 van 2 maart 2010 betreffende de moeilijke financiële situatie van bepaalde vrouwen;
- Schriftelijke vraag van Christine Defraigne van 26 oktober 2010 – Koning Boudewijnstichting – verslag over de situatie van de vrouw – kwetsbaarheid – strijd – betere informatie – type van profiel – oorzaken – alimentatie – niet-betaling door ex-echtgenoot – maatregelen (idem PV 4-7202 van 12 maart 2010).

Partnergeweld

- Mondelinge vraag van Hilde Vautmans van 11 maart 2010 over vrouwelijke genitale verminking;
- Schriftelijke vraag nr. 5-148 van 20 september 2010 van de heer Guido De Padt over partnergeweld – de mannelijke slachtoffers – de opvang – de opvolging;
- Schriftelijke vraag nr. 5-257 van Richard Miller van 25 oktober 2010: besnijdenis – bestrijding – rapport van de experts van december 2009 – besluiten – interministeriële conferentie – aangehouden actiemogelijkheden – genitaal onderzoek van de meisjes tijdens het medische schoolonderzoek.

Cultuur en media

- Mondelinge vraag nr. 176 q1276 van Demir van november 2010 met betrekking tot klachten over ‘seksistische’ en pornografische reclame.

Andere

- Schriftelijke vraag van Georges Gilkinet van 25 januari 2010 voogdij – instellingen – controle van de rekeningen;

- Vraag om uitleg 4-1504 van Sabine de Bethune van 17 februari 2010 over de implementatie van de krachtlijn 'vrouwen en gewapende conflicten' van het Actieplatform van Peking;
- Schriftelijke vraag nr. 4-7059 van Sabine de Bethune van 5 maart 2010 over het Actieplatform van Peking - Krachtlijn 'Vrouwen en Gewapende conflicten' - Implementatie - Stand van zaken voor de vier EU-indicatoren - Jaar 2009;
- Schriftelijke vraag nr. 5-713 van 28 december 2010 van Bert Anciaux over het Belgische voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie, gezamenlijk antwoord met de FOD Werkgelegenheid.

9.2. OPVOLGING VAN HET EUROPESE EN INTERNATIONALE BELEID

EUROPESE UNIE

BELGISCH VOORZITTERSCHAP VAN DE EUROPESE UNIE

In 2010 werd het voorzitterschap van de Europese Unie waargenomen door Spanje en België. Het werk werd uitgevoerd in een triumviraat met Hongarije. In het eerste semester vertegenwoordigde het Instituut in januari 2010 de federale minister voor Gelijke Kansen op de vergadering van de High Level Group rond *gender mainstreaming* in Madrid en werkte het mee aan het Programma van het Trio inzake de gelijkheid van vrouwen en mannen van de voorzitterschappen en de Verklaring van het Trio die in maart 2010 werd aangenomen in Valencia.

Het Instituut nam ook actief deel aan diverse activiteiten en conferenties van het Spaanse voorzitterschap, zoals een Top van vrouwelijke ministers over besluitvorming, een forum voor de voorbereiding van de 15e verjaardag van het Actieplatform van Peking, een conferentie en een vergadering van de ministers van Gelijke Kansen over het thema 'Gelijkheid van vrouwen en mannen als basis voor groei en tewerkstelling'.

SAMENWERKING IN HET KADER VAN HET BELGISCHE VOORZITTERSCHAP

In het tweede semester van 2010 was het Instituut ongetwijfeld de sterke schakel bij de tenuitvoerlegging van het programma van het Belgische voorzitterschap inzake de gelijkheid van vrouwen en mannen, onder de verantwoordelijkheid van de federale minister voor Gelijke Kansen, Joëlle Milquet.

Zo heeft het Instituut verscheidene officiële evenementen kunnen uitdenken en organiseren.

De eerste daarvan was de **vergadering van de High Level Group**, die op 7 en 8 september plaatsvond in Brussel om samen met de hoge functionarissen van de 27 lidstaten en de Europese Commissie alle gendergelijkheidsdossiers die door het Belgische voorzitterschap zouden worden behandeld voor te bereiden.

trio.be

De werkzaamheden van het Belgische voorzitterschap op het vlak van de gelijkheid van vrouwen en mannen hadden betrekking op de drie volgende prioriteiten.

Eerste prioriteit

De eerste prioriteit van het Belgische voorzitterschap bestond erin om de nieuwe strategie inzake de gelijkheid van vrouwen en mannen van de Europese Commissie te ondersteunen en een aanzet te geven tot de verbetering van het **Europees pact voor de gelijkheid tussen mannen en vrouwen** om dit aan te passen aan deze nieuwe strategie en de Europa 2020- strategie.

De Europese Commissie had voor de periode 2006-2010 een routekaart voor de gelijkheid tussen vrouwen en mannen¹⁷ aangenomen waarin zes prioritaire actiedomeinen

¹⁷ Mededeling van de Commissie aan de Raad, aan het Europees Parlement, aan het Europees Economisch en Sociaal Comité en aan het Comité van de Regio's - Een Routekaart voor de gelijkheid tussen vrouwen en mannen 2006-2010 [Com(2006) 92 definitief - niet gepubliceerd in het Publicatieblad].

werden vastgelegd, met voor elk daarvan doelstellingen en essentiële acties om de gelijkheid van vrouwen en mannen te realiseren.

Als antwoord op deze routekaart en om de implementatie ervan te ondersteunen nam de Europese Raad van de Europese Unie in 2006 een Europees Pact voor de gelijkheid tussen mannen en vrouwen aan. In het licht van de Strategie van Lissabon definieert dit Pact bepaalde domeinen van de routekaart waarvoor de lidstaten zich engageren en acties ondernemen, met name tewerkstelling, sociale bescherming en combinatie van privé- en beroepsleven.

Met het oog op de vervanging van de Strategie van Lissabon nam de Europese Raad op 17 juni 2010 de **Europa 2020-Strategie** aan om de groei, werkgelegenheid, productiviteit en sociale cohesie in de EU te verbeteren, met name via vijf grote doelstellingen, geïntegreerde richtsnoeren, zeven vlaggenschipinitiatieven alsook geïntegreerde en krachtige bestuursmechanismen.

Bovendien nam de Europese Commissie op 21 september 2010 haar nieuwe **Strategie voor de gelijkheid van vrouwen en mannen** (2010-2015) aan, het nieuwe meerjarige werkprogramma inzake gelijkheid van vrouwen en mannen.

Het doel van het Belgische voorzitterschap bestond er dus in om de lidstaten, de sociale partners, de samenleving, de instellingen ter bevordering van de gelijkheid, de Europese instellingen en het Europees Genderinstituut aan te sporen om hun steun te verlenen aan de nieuwe strategie die de Commissie in september 2010 aannam en om zich ertoe te verbinden het Europees Pact voor gendergelijkheid te actualiseren en te verbeteren in het licht van deze nieuwe strategie en de Europa 2020-Strategie.

Mevrouw Viviane Reding,
Vice-voorzitter van de Europese
Commissie

Om dit te realiseren organiseerde het Instituut op 26 oktober 2010 een **informele vergadering van de ministers voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen**. Het doel van deze vergadering bestond erin om van mening te wisselen over de noodzaak en de manieren waarop de lidstaten hun engagement ten opzichte van dit Pact konden versterken. Mevr. Viviane Reding, Vice-voorzitter van de Europese Commissie, stelde op deze vergadering de strategie van de Commissie voor en lichtte de vijf prioritaire actiedomeinen toe, met name gelijke economische onafhankelijkheid, gelijk loon voor gelijk werk of werk van gelijke waarde, gelijkheid in de besluitvorming, waardigheid, integriteit en uitbanning van genderspecifiek geweld en gendergelijkheid in de buitenlandse acties.

Aan de hand van de krachtlijnen die op deze vergadering werden belicht, kon het Hongaarse voorzitterschap een concrete herziening van het Pact voorstellen.

Zo bevestigen de conclusies die het Instituut aan de zijde van de sociaal attaché heeft onderhandeld in naam van het Belgische voorzitterschap en die in december 2010 werden aangenomen door de EPSCO-Raad de noodzaak om het Pact te actualiseren in het licht van de actiedomeinen van de Strategie voor de gelijkheid van vrouwen en mannen en geven ze aan welke weg er voor deze herziening moet worden gevolgd in 2011.

Dankzij deze activiteiten kon het werk van het Hongaarse voorzitterschap, dat een concrete herziening van het Pact voorstelt, worden voorbereid.

Tweede prioriteit

De tweede prioriteit bestond erin de genderdimensie op het vlak van tewerkstelling te versterken in het licht van de tenuitvoerlegging van de nieuwe Europa 2020-Strategie voor een intelligente, duurzame en inclusieve groei.

In deze context wou het Belgische voorzitterschap in het bijzonder een nieuwe impuls geven aan de strijd tegen de loonkloof. De Europese Unie streeft er namelijk al 50 jaar naar om te komen tot een gelijkheid van vrouwen en mannen op het gebied van loon. In

Mevrouw Joëlle Milquet,
federale minister voor Gelijke Kansen

2008 bedroeg de loonkloof tussen vrouwen en mannen in de EU echter gemiddeld nog 18%. Deze loonkloof is een complex fenomeen dat hoofdzakelijk de professionele ongelijkheid op de arbeidsmarkt weerspiegelt. Daarom organiseerde het Instituut op 25 en 26 oktober 2010 in Brussel een **conferentie rond dit thema**, waaraan 250 vertegenwoordigers van de bevoegde administraties van de 27 lidstaten, de sociale partners, het middenveld, de Europese instellingen, gelijkheidsbevorderende organen en de academische wereld deelnamen.

Op deze conferentie werd een **Europees rapport over de kwantitatieve en kwalitatieve indicatoren van de loonkloof** voorgesteld, waarin werd ingegaan op de oorzaken van de loonkloof en de ongelijkheden tussen de lidstaten. Dit rapport was het werk van DULBEA, in samenwerking met het Instituut en een begeleidingscomité. Het baseert zich op de indicatoren die tijdens het vorige Belgische voorzitterschap in 2001 werden vastgelegd en pleit voor een actualisering ervan in het licht van de evolutie van de statistische technieken en de institutionele ontwikkelingen.

Voorts werden er voorbeelden van nationale strategieën en goede praktijken ter bestrijding van de oorzaken van de loonkloof voorgesteld.

Het Belgische voorzitterschap ontwikkelde verder een Engelstalige gids met goede praktijken, getiteld *How to close the gender pay gap?*¹⁸, waarin een aantal Europese initiatieven van de sociale partners en de lidstaten ter zake worden voorgesteld.

Het Instituut kreeg overigens de opdracht om samen met de sociale attaché ambitieuze conclusies te onderhandelen ter bestrijding van de loonongelijkheden. Deze conclusies over het opvoeren van de acties voor het bestrijden van de loonkloof tussen vrouwen en mannen alsook over de balans van de uitvoering van het actieprogramma van Peking, waren gebaseerd op de pistes die werden voorgesteld tijdens de Conferentie en werden op 6 december 2010 aangenomen door de EPSCO-raad. Op 18 december 2010 werden ze gepubliceerd in het Publicatieblad van de EU.

¹⁸ Cfr. 'How to close the gender pay gap' pag. 89

Overwegend dat de gelijkheid van vrouwen en mannen een fundamenteel principe is in de EU en een van zijn doelstellingen en opdrachten, heeft de Raad akte genomen van het evaluatierapport van de indicatoren over de loonkloof dat werd voorgesteld door het Belgische voorzitterschap. Daarin wordt de nadruk gelegd op het belang van gegevensverzameling in dit domein, op de moeilijkheden die nog steeds bestaan en op de noodzaak om de lijst met indicatoren te herzien en aan te vullen.

Een van de belangrijke boodschappen is dat de EU-Ministerraad de lidstaten en sociale partners oproept om een set van maatregelen aan te nemen voor de gelijktijdige bestrijding van alle multifactoriële, en vaak onderling verbonden, oorzaken van de loonkloof door alle actoren bij deze strijd te betrekken.

Tot de vooropgestelde maatregelen behoren onder andere:

- het bevorderen van transparantie in de lonen;
- een neutrale evaluatie en classificatie van functies;
- een verbetering van de kwaliteit van het werk, teneinde onzeker werk en verplicht deeltijds werk te bestrijden;
- het elimineren van verticale segregatie, met name door ontradende maatregelen en sancties, met het oog op het vergroten van het aantal vrouwen in beslissingsfuncties in overheids- en privéondernemingen;
- het elimineren van horizontale segregatie, met name door de stereotypen in het onderwijs en de media te bestrijden en door positieve acties te ondernemen die het voor het ondervertegenwoordigde geslacht eenvoudiger maken om bepaalde activiteiten uit te oefenen;
- het verbeteren van de combinatie beroepsleven, privéleven en gezinsleven door:
 - het toekennen van ouderschapsverlof, gekoppeld aan maatregelen om mannen aan te moedigen om er meer gebruik van te maken;
 - een groter aanbod aan gerichte en betaalbare opvangdiensten voor kinderen en andere zorgbehoevende personen;
- het invoeren van een aangepast beleid ter bestrijding van de lage lonen;
- het regelmatig meten van de loonkloof en het analyseren van de evolutie ervan aan de hand van de op Europees niveau vastgelegde indicatoren.

Derde prioriteit

De strijd tegen andersspecifiek geweld tegen vrouwen was de derde prioriteit van het Belgische voorzitterschap.

In het licht van de conclusies die de EU-Ministerraad in maart 2010 aannam onder het Spaanse voorzitterschap, wou het Belgische voorzitterschap het werk op dit gebied voortzetten.

Zo werd het Instituut belast met de organisatie van de derde **Top van vrouwelijke Europese ministers** op 24 november 2010. Op deze top kwamen 27 vrouwelijke ministers van de Europese Unie in Brussel samen om hun engagement in de strijd tegen het geweld tegen vrouwen te benadrukken. Daarbij ondertekenden ze een **verklaring** waarin ze zich ertoe verbinden deze problematiek te bestrijden.¹⁹

Voorts werd het Instituut uitgenodigd om mee te werken aan het programma van de **Conferentie van de Europese Commissie over geweld tegen vrouwen** die plaatsvond op 25 en 26 november, waar de verklaring tegen geweld en enkele door de Commissie bestelde studies werden voorgesteld. Er werden ook concrete voorstellen gedaan om de problematiek efficiënt aan te pakken op Europees niveau.

Resultaten

De ervaring van het Instituut en zijn betrokkenheid bij het uitwerken van al deze evenementen, zowel op inhoudelijk als op logistiek vlak, heeft ongetwijfeld bijgedragen tot het welslagen ervan. Om te garanderen dat deze resultaten vertaald worden in een concrete en duurzame vooruitgang op het vlak van de gendergelijkheid, blijft het Instituut voor de opvolging ervan samenwerken met het Hongaarse voorzitterschap.

¹⁹ Zie deel geweld pag. 98

DAPHNÉ III

Het programma Daphné III is erop gericht om elke vorm van fysiek, seksueel en psychologisch geweld tegen kinderen, jongeren en vrouwen te voorkomen en bestrijden. Het beschermt ook slachtoffers en risicogroepen om zo de fysieke en mentale gezondheid, het welzijn en de sociale cohesie maximaal veilig te stellen in de hele Europese Unie.

Dit programma vormt de derde fase in het Daphné-programma en beslaat de periode 2007-2013. In samenwerking met de deelstaten vertegenwoordigt het Instituut België in de programma- en beheercomités. Concreet betreft deze samenwerking de informatievergaderingen die door deze entiteiten worden georganiseerd om de jaarlijkse projectoproep voor te stellen aan de verenigingswereld.

WOMEN ENTREPRENEURSHIP NETWORK

Het Instituut heeft België vertegenwoordigd in het Women Entrepreneurship Network - WES, dat deel uitmaakt van het Directoraat-Generaal Ondernemingen, op de jaarlijkse vergadering van het WES in maart. Daarbij werd een rapport overgemaakt aan het netwerk met de laatste ontwikkelingen aangaande vrouwelijk ondernemerschap in België.

Op 8 december 2010 werd in het kader van de conferentie tijdens het Belgische voorzitterschap, het netwerk 'vrouwelijke ambassadeurs' gelanceerd. DIANE en MARKANT staan in voor de uitwerking van dit nieuw project in Wallonië en in Vlaanderen.

HIGH LEVEL GROUP ROND GENDER MAINSTREAMING IN DE STRUCTUURFONDSEN

Het Instituut heeft België ook vertegenwoordigd in de High Level Group rond *gender mainstreaming* in de Structuurfondsen. Dit was de gelegenheid om, op de vergadering van maart 2010, te tonen welke rol de provinciale coördinaties

spelen, zowel op het vlak van de combinatie privé- en beroepsleven als op het gebied van vrouwelijk ondernemerschap op lokaal niveau.

ADVIESCOMITÉ VOOR DE GELIJKHEID VAN MANNEN EN VROUWEN

Het Instituut heeft meegewerkt met het Adviescomité voor de gelijkheid van vrouwen en mannen, dat een advies heeft uitgewerkt over geweld tegen vrouwen, een advies over de regeling van flexibel en deeltijds werk en een advies over de wegwerking van stereotypen in de media.

HET NETWERK VAN ORGANEN TER BEVORDERING VAN DE GELIJKHEID VAN VROUWEN EN MANNEN

Op 19 november 2010 nam het Instituut deel aan de vergadering die de Europese Commissie in Brussel organiseerde rond de gelijkheid tussen onafhankelijke vrouwen en mannen.

RAAD VAN EUROPA

STUURCOMITÉ VOOR DE GELIJKHEID VAN MANNEN EN VROUWEN (CDEG)

Het Instituut heeft het standpunt van de federale staat naar voren gebracht op de twee vergaderingen van het Stuurcomité voor gelijke kansen voor mannen en vrouwen (*Comité directeur pour l'égalité des hommes et des femmes - CDEG*) die plaatsvonden in 2010.

Het CDEG heeft met name de opvolging van de 7e Conferentie van de Raad van Europa van ministers bevoegd voor gelijkheid tussen vrouwen en mannen (Bakou, 24-25 mei 2010) georganiseerd en onderzocht, en heeft de prioriteiten voor 2011 vastgelegd voor de implementatie van het actieplan dat op deze conferentie werd aangenomen, namelijk:

- het voorbereiden van een aanbeveling inzake migrantenvrouwen en -meisjes, inclusief Roma-vrouwen;
- het voorbereiden van een handleiding over genderstereotypen in de media;

- een onderzoek naar de stereotypen in het onderwijs;
- het uitvoeren van een onderzoek naar vrouwen en meisjes die worden gediscrimineerd omwille van hun seksuele geaardheid of genderidentiteit en transgender personen, met het oog op de voorbereiding van richtsnoeren.

Er werd eveneens beslist dat er in 2011 naar geslacht uitgesplitste statistieken zullen worden verzameld, als voorbereiding op de werkzaamheden over de toegang van vrouwen tot justitie in 2012.

Voor de uitvoering van deze activiteiten zal worden samengewerkt met de relevante organen en comités, met name het Stuurcomité voor de media en nieuwe communicatiediensten (CDMC) en de Europese Commissie voor de Efficiëntie van Justitie (CEPEJ).

Tot slot heeft het Instituut de gelegenheid gehad om de prioriteiten en ondernomen acties op het vlak van de gelijkheid van vrouwen en mannen voor te stellen in het kader van het Belgische voorzitterschap van de Europese Unie.

ONTWERPVERDRAG VOOR DE PREVENTIE EN BESTRIJDING VAN GEWELD TEGEN VROUWEN EN HUISELIJK GEWELD

Het Instituut heeft mee het standpunt bepaald dat door België verdedigd werd binnen het ad hoc Comité voor de preventie en bestrijding van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld (CAHVIO) dat belast was met de uitwerking van een langverwacht verdrag ter zake.

VERENIGDE NATIES

VIERING VAN DE 15^E VERJAARDAG VAN DE GOEDKEURING VAN HET ACTIEPLATFORM VAN PEKING BINNEN DE COMMISSIE VOOR DE STATUS VAN DE VROUW

Op vraag van de minister voor Gelijke Kansen organiseerde het Instituut in januari 2010 een vergadering van het Peking-Comité met politieke verantwoordelijken, de administraties verantwoordelijk voor gendergelijkheid,

parlementsleden en vrouwenverenigingen om de standpunten van België voor de 54e zitting van de Commissie voor de status van de vrouw voor te bereiden. Deze zitting was in hoofdzaak gewijd aan een evaluatie van de geboekte vooruitgang op het vlak van verzelfstandiging en respect voor de vrouwenrechten in de wereld in het kader van de 15^e verjaardag van het Actieplatform van Peking.

Het Instituut maakte eveneens deel uit van de delegatie van dertig personen die actief deelnamen aan de werkzaamheden tijdens de zitting in New York van 1 tot 12 maart.

Na deze zitting werden een Verklaring ter viering van 15 jaar Peking en zeven resoluties aangenomen, waaronder een Amerikaanse resolutie over de terugdringing van moedersterfte, een Colombiaanse resolutie over economische verzelfstandiging van vrouwen, een over een nieuwe genderentiteit, en een over vrouwelijke genitale verminking.

In het kader van de talloze parallelevenementen die werden georganiseerd in de marge van de zitting, waarop 8000 mensen aanwezig waren, sprak de directeur van het Instituut in naam van België, samen met Zweden en Spanje, tijdens het side event over geweld tegen vrouwen dat werd georganiseerd door de Europese Unie. Daarnaast heeft de directeur van het Instituut de activiteiten van het Instituut op het vlak van transseksualiteit en transgender voorgesteld in de door Nederland georganiseerde parallelsessie.

BIJDRAGE AAN DIVERSE NATIONALE RAPPORTEN

Het Instituut heeft een bijdrage geleverd aan diverse rapporten die België in 2010 heeft opgesteld in het kader van zijn internationale verplichtingen, zoals het 5^e periodieke Belgische rapport over het internationale pact aangaande politieke en burgerrechten, het 4^e Belgische rapport over economische, sociale en culturele rechten en het universele periodieke rapport dat België in 2011 moet verdedigen voor de Raad voor de Rechten van de Mens van de VN.

9.3. ADVIEZEN EN AANBEVELINGEN

In 2010 heeft het Instituut twee adviezen en drie aanbevelingen uitgebracht. In het kader van zijn onderzoek formuleert het Instituut verschillende aanbevelingen die worden gericht aan diverse actoren.

Hieronder vindt u een overzicht van de adviezen en aanbevelingen die het Instituut in 2010 heeft geformuleerd.

ADVIEZEN 2010				
Thematiek	Vorm	Datum	Thema	Aanvrager van het advies
Gendergerelateerd geweld	Advies	2010	Advies over het juridische kader rond het voorbehouden van een uniek Europees nummer voor diensten voor informatie en hulp aan vrouwelijke slachtoffers van gendergerelateerd geweld	Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen
Tewerkstelling-zwangerschap	Advies	oktober 2010	Advies over de wetgeving inzake moederschap	Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen

Samenvatting	Doelpubliek van het advies
In 2007 heeft de Europese Commissie een initiatief voorgesteld om de diensten met sociale waarde in Europa te identificeren waarvoor eventueel een uniek Europees nummer dat begint met '116' nuttig zou kunnen zijn. In dit kader heeft de Spaanse overheid gevraagd om het nummer '116 116016' te reserveren voor informatie en bijstand aan slachtoffers van gendergerelateerd geweld. Het advies had betrekking op de haalbaarheid en invoering van dit unieke Europese nummer in België.	De minister van Gelijke Kansen
Het Comité was van oordeel dat de situatie niet beantwoordde aan het Europees Sociaal Handvest omdat de reïntegratie van vrouwen die onterecht ontslagen waren niet voorzien was in de Belgische wet en omdat de ontslagvergoedingen beperkt waren tot zes maanden.	FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg

AANBEVELINGEN 2010				
Thematiek	Vorm	Datum	Thema	Aanvrager van de aanbeveling
Arbeid - loonkloof	Publicatie	maart 2010	Jaarrapport over de loonkloof in België	Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg
Arbeid - zwangerschap, moederschap	Publicatie	Juni 2010	'Zwanger op het werk: de ervaringen van werkneemsters in België'	Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen
Geweld - Dark Number	Publicatie	Juni 2010	'Ervaringen van vrouwen en mannen met fysiek, seksueel en psychisch geweld'	Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen

Samenvatting	Doelpubliek van de aanbeveling
• De genderneutraliteit in de classificatie van functies controleren • Stereotiepe studiekeuzes bestrijden • Vacante posities zowel aan vrouwen als aan mannen voorstellen • Obstacles voor toetreding tot de arbeidsmarkt uit de weg ruimen, door de werkloosheidsval te bestrijden • Neutrale opleidingen voorstellen • Meer zichtbaarheid geven aan de loonkloof • De aanwezigheid van vrouwen in besluitvormingsfuncties vergroten	• De minister van Werk en Gelijke Kansen • De sociale partners • De pers • De deelstaten
• Informeren over de wetgeving en/of het administratieve beheer van de arbeidsrelatie bij zwangerschappen • De burgers sensibiliseren over deze problematiek	• De zwangere werkneemster, de werkgevers en de collega's • Het middenveld • De sociale partners (vakverenigingen, werkgevers)
• Instrumenten ontwikkelen om deze soorten van geweld in een vroeg stadium te detecteren en sensibiliseren rond dit onderwerp • De betrokken professionals sensibiliseren zodat ze de signalen van geweld kunnen herkennen • Instrumenten ontwikkelen die een adequate bescherming bieden	• Huisartsen, paramedisch personeel, advocaten • Juridische, politie- en gezondheidsdiensten • Sectoren die hulp verlenen aan slachtoffers en geweldplegers

9.4. VROUWEN, VREDE EN VEILIGHEID

In 2000 keurde de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties resolutie 1325 'Vrouwen, vrede en veiligheid' goed. Deze resolutie vraagt aan de lidstaten om de nodige stappen te nemen om de deelname van vrouwen bij de preventie en het beheer van conflicten en bij het herstel van de vrede te bevorderen, en om de vrouwen voor, tijdens en na de conflicten te beschermen. Om de resolutie te implementeren op nationaal niveau, vraagt de Veiligheidsraad aan de lidstaten om een Nationaal Actieplan op te stellen. Daarom werd in 2008 een *taskforce* opgericht waarvan het Instituut deel uitmaakt. Dit leidde begin 2009 tot de goedkeuring van 'Vrouwen, vrede en veiligheid – Belgisch Nationaal Actieplan voor de implementatie van VN Veiligheidsraadresolutie 1325'. In dit Actieplan verbindt het Instituut zich ertoe om de betrokken openbare administraties te steunen bij de integratie van de genderdimensie in hun respectieve werking. Daarnaast vervult het Instituut een evaluerende functie.

In 2009 werd het Instituut ook lid van het Belgische Platform 1325 dat alle overheidsinstanties en niet-gouvernementele organisaties wil samenbrengen rond de thematiek van resolutie 1325.

In 2010 vierde het Instituut de tiende verjaardag van resolutie 1325. Naar aanleiding hiervan werd op 9 september een High Level Conference georganiseerd in Brussel in het kader van het Belgische voorzitterschap van de EU.

In 2010 zette het Instituut zijn werk rond resolutie 1325 voort. Op 30 september organiseerde het Instituut in samenwerking met het Belgische Platform 1325 een rondetafel rond Defensie en resolutie 1325. Deze rondetafel deed eerst dienst als forum waar de minister van Defensie en de burgermaatschappij elkaar konden ontmoeten. De rondetafel begon met een voorstelling van het beleid rond de uitvoering van het Nationaal Actieplan door vertegenwoordigers van de minister. Vervolgens gaven vertegenwoordigers van de burgers hun advies over hoe, volgens hen, resolutie 1325 binnen het betrokken domein beter kon worden uitgevoerd. Tot slot was er een debat. Deze interactie vestigde opnieuw de aandacht van het ministerie op de

resolutie en het Nationaal Actieplan, en leverde nieuwe ideeën op voor de concrete toepassing ervan.

Voor het Instituut was deze rondetafel een ideale gelegenheid om te evalueren hoe het stond met de uitvoering van het Nationaal Actieplan door het ministerie van Defensie.

‘ZOEK UW VREDESVROUW’

Op 15 december lanceerde het Belgische Platform 1325 met steun van het Instituut de campagne ‘Zoek uw Vredesvrouw’. Deze campagne wil enerzijds elk jaar op 31 oktober de vrouwen voor het voetlicht plaatsen die de uitvoering van resolutie 1325 ondersteunen of deze resolutie zelf op het terrein toepassen door naar (post-)conflictgebieden te gaan om daar steun aan vrouwen te geven. Anderzijds wil ze resolutie 1325 meer bekendheid geven. Daartoe werden er broches in de vorm van witte klapprozen verspreid; wie ze draagt, bevestigt zijn steun voor de campagne en de resolutie. Op 15 december werden al 16 vrouwen in de bloemetjes gezet. Hun namen werden gepubliceerd op de website www.vrouwenkracht.net en ze ontvingen een certificaat dat hen de titel ‘Vredesvrouw’ verleende, alsook een zilveren broche in de vorm van een klapproos.

9.5. ASIA-EUROPE MEETING (ASEM)

Op uitdrukkelijke vraag en met steun van de FOD Buitenlandse Zaken heeft het Instituut van 7 tot 9 juli 2010 België vertegenwoordigd op het 10^e Seminarie over de Rechten van de Mens dat door de ASEM werd georganiseerd in Manilla rond gelijkheid van vrouwen en mannen. Op dit seminarie kwamen ongeveer 120 vertegenwoordigers van regeringen, burgers en de academische wereld uit 19 Aziatische landen en de 27 landen van de EU samen, naast vertegenwoordigers van de Europese Commissie, de IAO en UNIFEM, om er te praten over de gemaakte vooruitgang en de blijvende obstakels in de strijd om de gelijkheid van vrouwen en mannen te realiseren in de twee regio's.

Het Instituut nam actief deel aan de werkgroep over de besluitvorming en heeft er de wetten van 2002 op de gelijke aanwezigheid van mannen en vrouwen op de kandidatenlijsten voorgesteld, de statistieken van de laatste federale verkiezingen, de federale wet van 2007 met betrekking tot *gender mainstreaming*, het recht op huwelijk en adoptie voor koppels van hetzelfde geslacht, de praktijk van in-vitrofertilisatie voor alleenstaande vrouwen en lesbische koppels, alsook de context waarbinnen België een voorbehoud had gemaakt op het moment van de ratificering van het CEDAW-verslag en de intrekking daarvan.

Dit uiterst leerrijke seminarie bevestigde dat religie, tradities, cultuur en stereotypen over de rollen van vrouwen en mannen overal ter wereld nog steeds als reden worden aangehaald om een voorbehoud of uitzonderingen bij de naleving van het principe van gendergelijkheid te rechtvaardigen.

BESLUIT

2010... EEN SYMBOLISCH JAAR!

2011... EEN SCHARNIERJAAR !

De redactie van een jaarverslag is voor elke instelling de gelegenheid om met een vooruitziende blik de balans op te maken van het afgelopen werkingsjaar.

Wat kunnen we onthouden van dit afgelopen jaar?

► Vooraleerst was 2010 het jaar van het Belgische voorzitterschap van de Europese unie (juli - december) en het Instituut heeft actief bijgedragen tot het welslagen ervan door volledig of gedeeltelijk in te staan voor de voorbereiding, organisatie en opvolging van verschillende manifestaties, waaronder het colloquium over de loonkloof, de vergadering van ministers van Gelijke Kansen, de vergadering van de vrouwelijke ministers tegen geweld en het colloquium rond dit onderwerp en de vergadering van de Europese High Level Group rond *gender mainstreaming*.

► Voor het Instituut was 2010 een jaar van uitbreiding en consolidering van de partnerschappen en samenwerkingen met een groot aantal privé- en overheidsorganen, gaande van federale overheidsdiensten, deelstaten, het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding, adviesorganen en organen uit het domein van de reclame en de media en verschillende andere beroepsorganisaties. In 2011 zullen de concrete verwezenlijkingen uit deze partnerschappen het daglicht zien, zoals bijvoorbeeld de eerste diversiteitsbarometer die tot stand wordt gebracht met de CSA en het stuurcomité van het Plan voor diversiteit en gelijkheid in de audiovisuele media van de Franse Gemeenschap waarvan het Instituut lid is, of de website rond de loonkloof, het resultaat van een samenwerking tussen het Instituut, de FOD

Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg, de Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie en het Federaal Planbureau.

- ▶ De inspanningen voor het optimaliseren van de juridische hulp aan slachtoffers van discriminatie op grond van het geslacht en aan personen of organen die het advies van het Instituut vragen beginnen vruchten af te werpen. Dankzij de in 2010 ingevoerde innovaties (eerstelijnsopvang, herziene databank en systematisering van de dossierbehandeling) zou 2011 het mogelijk moeten maken om een nog snellere en doeltreffende hulpverlening te verzekeren voor de aan het Instituut voorgelegde zaken. Door het voortdurende verbeteringsproces dat het Instituut zichzelf heeft opgelegd zal onze eerstelijnsopvang in 2011 nog performanter en toegankelijker zijn.
- ▶ De samenstelling van de interdepartementale coördinatiegroep en de afwerking van de hulpmiddelen voor de administraties moeten het mogelijk maken om vanaf 2011 over te gaan tot de doeltreffende integratie van *gender mainstreaming* in de federale administratie met de steun van een volwaardige regering.
- ▶ De begeleiding van het Nationaal Actieplan tegen partnergeweld gaat verder en het Instituut zet zijn werkprogramma in dit kader voort. In 2011 zal het Instituut de evaluatie van het huidige plan coördineren zoals het dat ook al gedaan heeft voor het vorige. Deze evaluatie zou dan als basis moeten dienen voor de uitwerking van een nieuw plan. De ervaring heeft al de doeltreffendheid aangetoond van deze werkwijze om vooruitgang te boeken in dit actiedomein.
- ▶ De in 2010 tot stand gekomen studies en onderzoeken werden al gevaloriseerd in de vorm van een publicatie of in de werkzaamheden in het kader van het EU-voorzitterschap (o.a. het werk rond de loonkloof). In de loop van volgende jaren zal dit ook het geval zijn voor andere onderzoeken. Zo zal het Instituut in 2011 bijvoorbeeld een stand van zaken publiceren van de juridische en de concrete situatie van allochtonen met een voorlopige

verblijfsvergunning gebonden aan het statuut van echtgeno(o)t(e) of partner van een Belg die het slachtoffer zijn van partnergeweld, en een fenomenologische wetenschappelijke studie van het eerdergerelateerd geweld in België.

► Tot slot is het Instituut verheugd om zijn inspanningen voor de integratie van zijn doelstellingen op het vlak van duurzame ontwikkeling beloond te zien in de vorm van een EMAS-certificaat (Eco Management and Audit Scheme). Het heeft zich dan ook verbonden tot een proces voor de constante verbetering van zijn inspanningen om de ecologische voetafdruk van zijn werking te beperken. De vastgelegde doelstellingen zijn een constante uitdaging voor de toekomst voor de leden van het Instituut.

GELIJKE KANSEN

Vrouwen en Mannen

DEEL 3: BIJLAGEN

1. LEDEN VAN DE RAAD VAN BESTUUR VAN HET INSTITUUT
VOOR DE GELIJKHEID VAN VROUWEN EN MANNEN 154
2. OVERZICHT VAN DE VERSCHILLENDE PROJECTEN PER
PROVINCIE IN HET KADER VAN HET LOKAAL BELEID
INZAKE DE GELIJKHEID VAN VROUWEN EN MANNEN . . 156
3. TUSSENKOMSTEN VAN HET INSTITUUT 167
4. LIJST VAN DE PUBLICATIES VAN HET INSTITUUT 172

1. LEDEN VAN DE RAAD VAN BESTUUR VAN HET INSTITUUT VOOR DE GELIJKHEID VAN VROUWEN EN MANNEN

SITUATIE OP 31/12/2010

EFFECTIEVE LEDEN

1	Madame	Sylvie	DENIS
2	Monsieur	Michel	TAVERNE
3	Monsieur	François	DE SMET
4	Madame	Inès	de BIOLLEY
5	Mevrouw	Isabel	GARCIA-VILAR
6	De heer	Wilfried	DEN TANDT
7	Madame	Sandrine	DEBUNNE
8	Monsieur	Guillaume	DE WALQUE
9	Mevrouw	Els	VAN HOOF
10	Mevrouw	Vera	CLAES, voorzitter
11	Mevrouw	Marianne	VERGEYLE
12	Mevrouw	Chris	VERHAEGEN
13	Madame	Valérie	VERZELE, vice-voorzitter
14	De heer	Luc	WINDMOLDERS

EFFECTIEVE LEDEN MET RAADGEVENDE STEM

15	Madame	Fatima	HANINE
16	Monsieur	Jean	JACQMAIN
17	Monsieur	Pierre-Paul	MAETER

PLAATSVERVANGENDE LEDEN

1	Madame	Valentine	BOURLET
2			
3	Madame	Anne	JUNION
4	Madame	Elisabeth	DEGRYSE
5	Mevrouw	Lieve	CERULUS
6	De heer	Ahmet	KOC
7	Monsieur	Luc	MERTENS
8	Madame	Malvina	GOVAERT
9			
10	Mevrouw	Liesbet	VAN EECKHAUT
11	De heer	Jan	MERTENS
12			
13	Madame	Dominique	PLASMAN
14	De heer	Jo	BASTIJNS

PLAATSVERVANGENDE LEDEN MET RAADGEVENDE STEM

15	Madame	Nathalie	DENIES
16			
17	Mevrouw	Mirjam	MALDERIE

2. OVERZICHT VAN DE VERSCHILLENDE PROJECTEN PER PROVINCIE IN HET KADER VAN HET LOKAAL BELEID INZAKE DE GELIJKHEID VAN VROUWEN EN MANNEN

• PROVINCIE LUIK

Luik geweld:

De provincie Luik zet de actie die ze begon in 2009 voort. Dit project, dat gespreid is over drie jaar, is opgesplitst in drie grote delen. Om een betere zorgverlening te garanderen voor kinderen die worden blootgesteld aan partnergeweld, stelt de provinciale coördinatie eerst en vooral een vernieuwend project voor op het vlak van detectie en zorgverlening voor kinderen die getuige zijn van partnergeweld. Het gaat hier om een pilootproject in de stad Luik, dat kan worden uitgebreid naar de rest van de provincie. Verder heeft de provincie een opleiding rond het thema 'Familiaal en intrafamiliaal geweld' georganiseerd. In 2010 wilde de provincie zich concentreren op professionals in de kindersector. Tot slot werd er op 4 en 11 maart 2010 een opleiding rond het thema 'beroepsgeheim' georganiseerd om sociale actoren vertrouwd te maken met de strafrechtelijke en burgerlijke procedures en om hen te informeren over de psychologische consequenties.

Luik gelijkheid:

De Cel Gelijke Kansen van Luik heeft verschillende activiteiten georganiseerd. Eerst en vooral was er de actualisering en verspreiding van het register met provinciale en lokale instanties die actief zijn op het gebied van de bevordering van de gelijkheid van vrouwen en mannen op economisch vlak, in het maatschappelijke leven en in de toegang tot de besluitvorming. Vervolgens wordt er sinds 2008 gewerkt aan een overzicht van opvangdiensten voor kinderen in de provincie Luik met het oog op de publicatie ervan op een website.

Er werden ook twee studievoormiddagen georganiseerd, één over het succes van de dienstencheques, getiteld: *'Les titres-services ont le vent en poupe! Quelles conséquences, quel avenir?'*, de andere over mannen in zogenaamd vrouwelijke beroepen en omgekeerd met als titel *'Les hommes dans les métiers dits féminins et les femmes dans les métiers dits masculins'*. Deze twee dagen waren zowel organisatorisch als inhoudelijk een groot succes.

Voor de leerlingen van het hoger secundair onderwijs was er een toneelstuk *'Quel genre!'* over de seksistische stereotypen die leven bij jongeren. De evaluatie bewijst het nut van dit project. De actie heeft haar succes grotendeels te danken aan het scenario en het interactieve karakter van het stuk. Wel zou het wenselijk geweest zijn dat de deelnemende culturele centra het forum hadden afgerond met specifieke conclusies.

Een ander project beoogt de oprichting van een groep voor de uitwisseling van goede praktijken tussen Marchin, Comblain-au-Pont en Verviers. De groep denkt ook aan een uitbreiding naar de andere gemeenten en steden in de provincie.

Voorts wordt er ook gewerkt aan de coördinatie van de gemeentelijke ATL-coördinatoren (Acceuil Temps Libre).

• PROVINCIE NAMEN

Luik geweld:

De provincie Namen innoveert en focust op een thema dat nog veel te weinig aandacht krijgt: geweld binnen homoseksuele koppels. Het project bestaat uit informatie over koppels van hetzelfde geslacht en een opleidingssessie rond de soorten geweld binnen deze koppels. In een eerste fase zijn deze twee modules gericht op de eerstelijnsdiensten die rechtstreeks contact hebben met homoseksuelen, zoals artsen en politie. In een tweede fase zullen de modules worden aangeboden aan homoseksuele koppels die al dan niet geconfronteerd werden met geweld. Een verdere doelstelling bestaat erin de geloofwaardigheid van de problematiek te verhogen aan de hand van een

verkennde studie naar partnergeweld bij homoseksuele mannen. Dit vernieuwende project was een groot succes. De gedecentraliseerde opleidingen hebben een breder publiek bereikt. Via de opleiding kon een inzicht worden geboden in de vooroordelen en werden ideeën aangereikt om na te denken over mogelijke acties om deze te bestrijden. Hoewel het aantal aanwezigen niet overweldigend was, was dit project toch veelbelovend voor de toekomst. De voorgestelde acties om diensten open te stellen voor het LGBT-publiek en de bewustwording rond de hele problematiek bij deze koppels stemmen het Instituut tevreden. Via diverse evenementen werden er overigens verschillende preventiecampagnes gelanceerd.

Luik gelijkheid:

Binnen het luik gelijkheid tussen vrouwen en mannen werd de Radio Interculturelle Namuroise (RIN) in het leven geroepen, waar elke zaterdag tussen 9u00 en 11u00 een uitzending wordt verzorgd door vrouwen van diverse verenigingen. Deze vrouwen organiseren ook een evenement rond het thema 'Europa en immigratie'. Een ander doel bestond erin de Belgische en buitenlandse bevolking te informeren over de problematiek van genitale verminking. Er waren nog andere thema's waarover informatie werd verstrekt, zoals vrouwen en armoede of geweld. Dit gebeurde via opvoeringen, spelen, workshops, films of documentaires. Er vonden ook studiedagen plaats: '*Aidantes proches. Du dévouement, à l'oubli de soi*' en '*Stratégies mariages*'.

• PROVINCIE HENEGOUWEN

Luik gelijkheid:

De provincie Henegouwen heeft rond heel wat thema's gewerkt: armoedebestrijding, vrouwen in landelijke milieus, ouderschap bij mannelijke werknemers, het beeld van de vrouw in de media en de reclame. De buitenschoolse opvang en de combinatie privé- en beroepsleven; de integratie van de genderdimensie in de programma's van de provinciale opleidingsinstituten,

werk met de 'Maisons de l'Égalité' en ondernemerschap bij vrouwen. In 2010 zagen diverse projecten het levenslicht, gericht op aanvaardbare huisvesting in de regio, vrouwen op het werk, buitenschoolse opvang, samenleven en een specifiek vrouwelijk publiek (handicap). Het ging daarbij om conferenties, rondetafels, werkgroepen en denktanken, theoretische en/of praktische vormingen, sensibiliseringsacties en expressieve ateliers die hebben geleid tot een toneelstuk dat werd uitgevoerd door de deelnemers van de praatgroepen. In 2010 was de aandacht vooral gericht op het luik 'Sans emploi – Activité' van het project 'Vivre sans – Vivre avec'. Ook kregen in 2010 oude samenwerkingsverbanden heel wat aandacht. Deze werden versterkt en zullen in 2011 worden voortgezet: op de agenda staan sensibilisering, een pedagogische tool en samenwerking.

Luik geweld:

De provincie Henegouwen heeft een pilootproject opgestart voor de bestrijding van geweld binnen liefdesrelaties. Het project verloopt in verschillende fasen. Eerst is er een eerste besprekingsfase, waarbij aan de partners de verschillende pedagogische tools worden voorgesteld waarover ze kunnen beschikken, maar vooral om te bepalen wat de precieze inhoud is van de verschillende mogelijke sensibiliseringsacties. De fase van de eigenlijke sensibilisering rond partnergeweld verloopt in samenwerking met één school in elk arrondissement en is gebaseerd op een voorstellingsprogramma, uitgewerkt op basis van de ontmoetingen. Elke vereniging kan het programma naar eigen goeddunken aanpassen. In de creatiefase worden diverse groepen gevormd die elk deelnemen aan een van de creatieve activiteiten met als doel een exteriorisatie en een reflectie rond de problematiek van geweld in liefdesrelaties. Al deze creaties worden tentoongesteld en zullen toegankelijk zijn voor het publiek uit de buurt; daarna zullen ze ook te zien zijn in de gerechtelijke arrondissementen van Henegouwen en de rest van het Waals Gewest. Op 25 november 2010 werden deze creaties voorgesteld. Dit project beoogt meer dan een gewone sensibilisering. Het idee bestaat erin om dit soort acties te verspreiden binnen de scholen en zo geweld in liefdesrelaties bij jongeren op grotere schaal te bestrijden om zo het risico op

dergelijk geweld op volwassen leeftijd te beperken. Maar dit project wil vooral ook de relatie tussen verschillende partners bevorderen door ontmoetingen en samenwerking tussen scholen en verenigingen. Hierbij moet zeker ook het *'Plate forme Violence Conjugale'* (Platform Partnergeweld) van Charleroi vermeld worden, dat zeer actief was tijdens de Wittelintjescampagne.

• PROVINCIE LUXEMBURG

Luik gelijkheid:

De provincie Luxemburg heeft vier televisiespots gemaakt en uitgezonden. De thema's van deze spots hadden betrekking op de basisbehoeften van elke mens: zich voeden, zich kleden, zich ontwikkelen en zich informeren. Er werd een partnerschap aangegaan met TV Lux (regionale zender) en elke spot werd een volledige week uitgezonden. Naast deze spots werd er voor elk thema een folder gemaakt, en een dvd met daarop de verschillende spots werd onder andere verdeeld in vrouwenverenigingen en OCMW's. Verder zag ook een *'Guide malin pour dépenser moins'* (*'Slimme gids om minder uit te geven'*) het levenslicht.

Daarnaast organiseerde de provincie een *'Salon de la débrouille'*, een evenement dat de mensen ertoe wilde aanzetten om hun budget te beperken op alle mogelijke vlakken: nieuwe look, voeding, milieu en energie, mobiliteit, doe-het-zelfwerk, tips en trucs, budgetbeheer, cultuur en ontspanning.

De Dienst Gelijke Kansen lag aan de basis van de eerste Boysday/Girlsday in de provincie Luxemburg. Hiermee wilde men een nieuw licht werpen op gendergerelateerde stereotypen en zo een diversificatie van de beroepskeuze van meisjes en jongens stimuleren. Een tweede doelstelling bestond erin de professionele en economische wereld te sensibiliseren rond gendergelijkheid. Het project werd opgepikt door negen scholen. Ondanks een kleine lacune in de keuze van de sprekers, waren de docenten tevreden over de interesse die dit project wist te wekken. Voor de meisjes en jongens was het een leerrijke dag; dankzij de activiteiten konden ze hun ideeën over diversiteit in het beroepsleven verruimen.

Luik geweld:

De acties van de provincie Luxemburg binnen het luik 'geweld' werden bepaald door drie grote pijlers, namelijk:

- 1- Protocol doorgangswoningen voor slachtoffers van partnergeweld: hervatting van de onderhandelingen over het gerechtelijke arrondissement Aarlen en administratieve finaliteiten voor het gerechtelijke arrondissement Marche;
- 2- Verdere implementering van het sensibiliseringsproject rond partnergeweld voor personeel van spoeddiensten, kraamdiensden en diensten pediatrie, in samenwerking met dokter Hauwe en mevrouw Offemans;
- 3- Stimulering en beheer van overlegplatformen rond partnergeweld per gerechtelijk arrondissement.

De acties variëren naargelang het arrondissement. Zo werd er bijvoorbeeld een tool voor vakmensen ontwikkeld 'Hoe helpt u een slachtoffer van partnergeweld dat bij u terechtkomt?', was er een denkoefening rond de thematiek 'Kinderen die getuige zijn van geweld' en de Wittelintjescampagne.

• BRUSSEL

Luik gelijkheid:

In 2010 werden vooral de gewestelijke coördinatie en de netwerken van ambtenaren en schepenen nieuw leven ingeblazen. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest had inderdaad tot september 2010 geen coördinatrice voor het luik gelijkheid. Na dit tijdelijke vacuüm, werd het luik dus weer geactiveerd. De coördinatie legde de nadruk op de voorbereiding van het actieplan 2011, de opvolging van de projectoproep. Daarnaast stond de samenwerking met de gemeenten op het programma, evenals de creatie van werkgroepen voor diverse projecten: de '*bibliothèques en tous genres*', het handvest van de Raad van Europa, en mannen en gelijkheid.

Luik geweld:

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft meerdere projecten gevoerd in 2010. Eerst en vooral werden de gemeenten betrokken bij de strijd tegen het partnergeweld door het hen mogelijk te maken om projectoproepen in te dienen waarvoor de coördinatrice dan een raadgevend advies schreef. Om de vorming van een echt netwerk rond partnergeweld op lokaal niveau te ondersteunen en stimuleren, is het Gewest nauw gaan samenwerken met de gemeenten. De lijst van gewestelijke en lokale actoren op het vlak van intrafamiliaal en partnergeweld werd geüpdatet om een betere dienstverlening voor de slachtoffers mogelijk te maken.

Voorts werd een tweetalige pedagogische tool ontwikkeld voor het personeel van de Brusselse hogescholen. Met dit pilootproject werd een betere sensibilisering rond dit thema beoogd. De tool zou officieel in september 2011 moeten verschijnen. Volgens diezelfde gedachte werd de sensibiliseringsdag van 28 oktober 2009 voor studenten 'maatschappelijk werk' herschreven en verspreid via een brochure. Via een colloquium '*Vrouwelijke genitale verminking, gedwongen huwelijken, zogenaamd eerdergerelateerd geweld: hoe de slachtoffers beschermen? Welke samenwerking tussen professionals?*', sensibiliseringssessies rond geweld bij jongeren of informatie over het NAP, opleidingen voor de lokale netwerken en deelname aan de nationale campagne in het kader van de internationale dag van de uitbanning van het geweld op vrouwen, heeft het Brussels Hoofdstedelijk Gewest diverse thema's aangeboord en stof tot nadenken gegenereerd.

• PROVINCIE WAALS-BRABANT

Luik gelijkheid:

Hoewel het project '*Sortir de soi, sortir de chez soi*' op heel wat bijval kon rekenen bij de deelnemers, een soort verlichting creëerde door 'een last af te werpen', duidelijk te maken dat anderen hetzelfde meemaakten en hoewel drie jaar vorming aangetoond hebben dat werk rond heropbouw en

sociale herinschakeling nuttig is, zijn ook de grenzen van het project aan het licht gekomen. Het werd dus wat aangepast en draagt nu de naam '*Auto-femmes*'. Het nieuwe project is een uitdieping van het eerste en wil vrouwen autonomie aanleren of opnieuw bijbrengen. '*Auto-femmes*' richt zich in het bijzonder op vrouwen met basisproblemen in het dagelijkse leven, ook al zijn gemengde groepen niet uitgesloten. Het zien van de verschillen kan namelijk veelbetekenend zijn voor de minstbedeelden. Dit project, dat vrouwen wil steunen bij het herwinnen van hun autonomie in het dagelijkse leven, omvat twee luiken: zelfrespect, waarvoor heel wat belangstelling is, en zelfbeeld.

De provincie Waals-Brabant werd tijdens de vier opleidingsdagen voor mensen die professioneel actief zijn op het gebied van herinschakeling geconfronteerd met diverse problemen. Ondanks een interessante groepsdynamiek was de inleiding de eerste dag te lang en eentonig. Algemeen genomen werden de deelnemers het slachtoffer van een slecht tijdsbeheer bij de sprekers, een gebrek aan interactiviteit, te veel theorie, enz.

Ook in het kader van het partnerschap met het Waalse Gewest werden er meerdere opleidingen en rondetafels georganiseerd. Op de meeste hiervan waren de groepsdynamiek en de gedachtewisselingen erg boeiend.

Luik geweld:

De provincie Waals-Brabant wou jongeren uit het 6^e en 7^e jaar van het secundair onderwijs voorlichten over de strijd tegen partnergeweld. Zo creëerde de provincie aan de hand van een methodologie en tools voor reflectie en sensibilisering het project '*Comment je t'aime?*'. Er werd ook een evaluatie voorzien.

Een ander focuspunt van de provincie is de bestrijding van geweld tegen vrouwen. Men hoopt de samenwerking te stimuleren tussen lokale actoren die betrokken zijn bij de problematiek van partnergeweld, wil de behoeften identificeren om de acties te optimaliseren op basis van een betere kennis en begrip van de mechanismen van dit geweld en hun effecten op slachtoffers, geweldplegers en kinderen die er getuige van zijn. Het project omvat een pijler

opleiding, sensibilisering, preventie alsook de oprichting van een interdisciplinair referentiecentrum.

• PROVINCIE ANTWERPEN

Proefproject korte-keten-aanpak bij gezinsgeweld in arrondissement Mechelen

Aangezien IFG multidisciplinair aangepakt wordt, kunnen er problemen ontstaan in de samenwerking tussen verschillende diensten. Wanneer er sprake is van een onveilige situatie is een snelle detectie echter nodig. Deze snelle detectie moet voorts leiden tot een korte keten waarbij zo snel en accuraat mogelijk wordt opgetreden ten einde de veiligheid van de slachtoffers te waarborgen, het geweld te stoppen en hulpverlening waar nodig op te starten.

Dit proefproject wilde de voorstellen die uit 2 werkgroepen komen rond de korte-keten-aanpak in de praktijk brengen.

• PROVINCIE LIMBURG

Studiedag en workshops rond kinderen als getuigen van intrafamiliaal geweld

Kinderen die getuige zijn van geweld van hun ouders lopen grotere kans om later zelf slachtoffer of pleger te zijn, wanneer ze zelf relaties aangaan. Preventie, vroegtijdige signalering en behandeling in deze situaties kan bijdragen tot de bestrijding van intrafamiliaal geweld in latere relaties.

Tijdens de studiedag werd het verband tussen als kind getuige zijn van geweld tussen de ouders en de betrokkenheid bij intrafamiliaal geweld in latere relaties toegelicht. Op basis van de aanwezige vraag werden er nadien 5 workshops rond dit thema gegeven.

• PROVINCIE OOST-VLAANDEREN

Vervolg op 'Creatief met agressie' (2008) en 'Verder met agressie' (2009)

Dit project omvatte een transmuraal aanbod rond agressie. Zo konden gedetineerden een agressiebegeleiding opstarten tijdens de detentie en dit na hun vrijlating verder zetten. Ze werden begeleid door iemand die ze binnen de muren hadden leren kennen en waarmee ze op vrijwillige basis zijn beginnen werken. Concreet werd het aanbod breder en intensiever door:

- infosessies in Oost-Vlaamse gevangenissen;
- aantal gesprekken in de gevangenis voor de intake/opstart van individuele begeleiding;
- voorbereidende gesprekken met belangrijke betrokkenen tijdens detentie;
- tijdens detentie samenwerking met andere betrokken diensten opbouwen;
- moment van vrijlating met de cliënt voorbereiden en hem ondersteunen;
- cliënten ook bij heropsluiting blijven volgen.

• PROVINCIE VLAAMS-BRABANT

Vormingsdagen over plegers van intrafamiliaal geweld

Er werd een vormingsdag per arrondissement georganiseerd, omdat het hulpverleningsaanbod per arrondissement verschillend is. De vormingsdag was een interactieve vorming waarbij de deelnemers actief ervaringen over daders van IFG uitwisselen en kennis konden maken met de hulpverleningsmogelijkheden voor daders. Elke betrokken dienst stelde zijn werking voor en er werd een casus in groepjes opgelost.

• PROVINCIE WEST-VLAANDEREN

‘PIER: Preventie, Interventie en Educatie ter voorkoming van Relationeel geweld’

Pier startte een groepsprogramma voor daders van partnergeweld met het oog op voorkomen van escalatie van geweld binnen de eigen relatie en/of alle toekomstige relaties. De daders werd een educatief programma aangeboden om hen zo inzicht te verschaffen in:

- de oorzaken en aanleidingen van geweld;
- de gevolgen van partnergeweld voor zowel de partner, veroorzaker en de omgeving (o.a. kinderen);
- de mogelijkheden en kansen om geweld te voorkomen;
- de mogelijkheden duiden en aanbieden voor eventueel verdere hulp op individuele basis.

3. TUSSENKOMSTEN VAN HET INSTITUUT

Datum	Evenement	Plaats
4 JANUARI	Animation de l'atelier 'genre' dans le cadre de la formation diversité : présentation de la législation et plans d'entreprises - CSC	NAMEN
12 JANUARI	Protocole Communauté française : séance d'information sur le décret antidiscrimination aux acteurs CF susceptibles de traiter des signalements individuels	BRUSSEL
13 JANUARI	Presentatie 'De toepassing van <i>gender budgeting</i> op het Belgische federale niveau' voor het Adviescomité Maatschappelijke Emancipatie van de Kamer van Volksvertegenwoordigers	BRUSSEL
15 JANUARI	Présentation du travail de la Cellule juridique aux étudiants du Master Egalité Diversité de Sciences Po Lille	BRUSSEL
28 JANUARI	Audition auprès de la Commission 'Signes religieux et philosophiques distinctifs' au Sénat	BRUSSEL
4 en 5 FEB.	Présidence Espagnole 'Forum Egalité'	CADIX (SPANJE)
25 FEBRUARI	Présentations 'Le <i>gender mainstreaming</i> : un nouveau défi pour le gouvernement fédéral et ses administrations' et 'Le <i>gender budgeting</i> : qui, quoi, pourquoi et comment?' pendant la formation <i>gender budgeting</i> du Le Monde selon les Femmes	BRUSSEL
26 FEB. tot 13 MAART	25 ^{ème} Session Egalité – Equal Opportunities for women	NEW YORK
1 MAART	Forum diversité - CES	BRUSSEL
2 MAART	Position légale et sociale des personnes transgenre en Belgique	NEW YORK
4 MAART	54 ^e session de la Commission sur le statut des femmes : action de l'Union Européenne contre la violence sur base du sexe	NEW YORK
8 MAART	Image des femmes et des hommes dans la publicité – ULB Université des ainés	NIJVEL

Datum	Evenement	Plaats
9 MAART	La matinée d'étude : 'Les titres-services ont le vent en poupe ! Quelles conséquences, quel avenir ?' - Coordination 'temps libre'	LUIK
18 MAART	Protocole Région wallonne: séance d'information sur le décret antidiscrimination aux acteurs RW susceptibles de traiter des signalements individuels	BRUSSEL
25 MAART	Rencontre-débat '20 ans de la loi avortement' à la Maison des Parlementaires	BRUSSEL
31 MAART	Persconferentie 'Voorstelling van het loonkloofrapport'	BRUSSEL
27 APRIL	Formation 'genre et GRH' - EGID/CRIPEL	LUIK
30 APRIL	Colloque 'Croire en la médiation et la pratiquer' - Huis van de Parlementsleden	BRUSSEL
3 MEI	Presentatie 'De toepassing van <i>gender budgeting</i> op het budget voor 2011' tijdens een bijeenkomst van de budgetverantwoordelijken van de FODs en PODs	BRUSSEL
3 MEI	Présentation IEFH aux 'Femmes MR'	BRUSSEL
4 MEI	Présentation 'Le <i>gender mainstreaming</i> : un nouveau défi pour le gouvernement fédéral et ses administrations' et 'Le <i>gender budgeting</i> : qui, quoi, pourquoi et comment?' la conférence 'La budgétisation sensible au genre', Le Monde selon les Femmes	BRUSSEL
4 MEI	Femmes et politiques locales - OCDE	PARIJS
5 MEI	Europese Commissie - Non-legislative initiatives for companies to promote gender equality at the workplace	BRUSSEL
6 en 7 MEI	Promotion of Gender Balance and Participation of Women in Political and Public Life - OSCE	WENEN - HOFBURG
3 JUNI	Overlegvergadering inzake Europese Survey VAW; FRA	WENEN
4 JUNI	Protocole CF: séance d'information sur le décret - staff de l'inspection générale	BRUSSEL
7 JUNI	Persconferentie 'Affichecampagne en onderzoek zwangerschapsdiscriminatie'	BRUSSEL
10 JUNI	Persconferentie 'Vrouwen en asiel'	BRUSSEL

Datum	Evenement	Plaats
11 JUNI	Premières actions à mener au sein des départements fédéraux (GM) – Réunion du GIC	BRUSSEL
11 JUNI	Présentation 'Actions de l'Institut pour l'égalité des femmes et des hommes' au colloque sur les violences faites aux femmes au nom de l'honneur et les mariages forcés en Wallonie.	LUIK
11 JUNI	Presentatie 'De uitvoering van <i>gender budgeting</i> ' tijdens de bijeenkomst van de Interdepartementale Coördinatiegroep	BRUSSEL
11 JUNI	Lancement de l'Asbl 'Intact' – Palais de Justice – conférence du Jeune Barreau	BRUSSEL
15 JUNI	Panellid tijdens het debat 'Gender en diversiteit' op het Riziv	BRUSSEL
15 JUNI	Seminarie 'Dark Number', De oorzaak van gendergerelateerd geweld begrijpen	BRUSSEL
24 JUNI	Seminarie 'Transgender'	BRUSSEL
24 JUNI	Welkomstwoord van de studiedag 'Transfocus' (organisatie: Cavaría)	ANTWERPEN
29 JUNI	Participation des jeunes femmes en politiques : état des lieux en Belgique	Delegatie QUEBEC
30 JUNI	Séminaire ETUI – CES : Femmes et santé au travail	BRUSSEL
7 JULI	Voorstelling van het rapport <i>Zwanger op het werk</i> aan het Federaal Vrouwenbureau van het ABVV	BRUSSEL
1 SEPTEMBER	Congrès Transgenre au Parlement européen	BRUSSEL
2 SEPTEMBER	Conférence 'La violence envers les femmes : comment sensibiliser?' au Parlement européen	BRUSSEL
7 en 8 SEP.	Présidence belge – Sommet 'High Level Group' – Meeting Troika	BRUSSEL
15 SEPTEMBER	Protocole CF : information sur le décret antidiscrimination à l'attention des inspecteurs des Centres PMS	BRUSSEL

Datum	Evenement	Plaats
16 SEPTEMBER	Voostelling van het rapport <i>Zwanger op het werk</i> aan de Gendercommissie van de Algemene Centrale van het ABVV	BRUSSEL
16 SEPTEMBER	Presentatie 'De uitvoering van <i>gender budgeting</i> ' voor het Diversiteitsnetwerk van de FOD P&O	BRUSSEL
16 SEPTEMBER	Conclusions du Lancement de la plate-forme de l'arrondissement de Tournai	DOORNIK
16 SEPTEMBER	Voorzitterschap EUCPBN 'Partnergeweld'	BRUSSEL
22 SEPTEMBER	Quels objectifs chiffrés et quotas en Belgique à l'heure actuelle ? - FEB commission corporate gouvernance	BRUSSEL
23 SEPTEMBER	Voorstelling van het rapport <i>Zwanger op het werk</i> aan de Gendercommissie van ABVV-Metaal	BRUSSEL
30 SEPTEMBER	Protocole CF : information sur le décret à l'attention des médiateurs scolaires en Région wallonne	BRUSSEL
5 OKTOBER	HALDE – Résultats du projet EVA	PARIJS
6 OKTOBER	Protocole CF: information sur le décret à l'attention des agents des équipes mobiles	BRUSSEL
8 OKTOBER	Conférence de presse 'Agora des femmes'	BRUSSEL
12 OKTOBER	Voorstelling NAP op het nationaal forum voor slachtofferbeleid	BRUSSEL
15 OKTOBER	Présentation IEFH (cours égalité travailleurs féminins et Masculins)	BRUSSEL
19 en 20 OKT.	Conférence de Dulbea 'Beyond the leaky pipeline'	BRUSSEL
21 en 22 OKT.	Conférence du RFPAC 'Encourager le rôle des femmes dans la démocratie parlementaire'	BRUSSEL
21 OKTOBER	Voorstelling van het rapport <i>Zwanger op het werk</i> op de studiedag van de Vrouwencommissie van het ABVV-TKD	BRUGGE
25 en 26 OKT.	Présidence belge – Conférence 'Éliminer l'écart salarial, reflet des inégalités professionnelles entre les femmes et les hommes'	BRUSSEL
28 OKTOBER	Présentation IEFH (cours de droit du travail)	BRUSSEL
4 NOVEMBER	Gastlezing Hogeschool Gent – Belgisch beleid inzake <i>gender mainstreaming</i>	GENT

Datum	Evenement	Plaats
8 NOVEMBER	Toekomst beleid rond geweld Europees Genderinstituut	VILNIUS
11 NOVEMBER	Ronde tafel gesprekken toekomst feminisme	ANTWERPEN
15 en 16 NOV.	IV ^{ème} Sommet de l'égalité	BRUSSEL
17 NOVEMBER	Séminaire EQUINET	BRUSSEL
19 NOVEMBER	Gastlezing Hogeschool Gent – Belgisch beleid inzake <i>gender mainstreaming</i>	GENT
19 tot 23 NOV.	Trans Rights Conference: Putting Trans Rights on the European Panel Discussion: Good practice models from national administrations	VILNIUS
22 NOVEMBER	Impact des politiques d'égalité des femmes et des hommes – femmes au sommet, rapport écart salarial ...	BRUSSEL
23 NOVEMBER	Gelijke Kansenbeleid 'verblijfsco-ouderschap en de loopbaan van de ouders vanuit een genderperspectief' georganiseerd door Universiteit Antwerpen	ANTWERPEN
24 tot 26 NOV.	Présidence belge – Conférence 'Violence entre les femmes'	BRUSSEL
25 NOVEMBER	Moderator van de paneldiscussie 'Genderstudies: setting the standard' (organisatie Sophia)	BRUSSEL
25 NOVEMBER	Les droits des femmes en contexte urbain multiculturel, en lien avec les enjeux sociaux d'émancipation et de la persistance des rôles traditionnels	BRUSSEL
1 DECEMBER	Voorzitterschap EUCPN – Werkgroep partnergeweld	BRUSSEL
2 DECEMBER	Journée d'étude de l'égalité des chances en Conventions Collectives de Travail /Cherche ... H/F attentifs à la dimension de genre – CSC/ACV	BRUSSEL
8 DECEMBER	Séminaire EQUINET au Parlement européen	BRUSSEL
15 DECEMBER	Persconferentie '1325 Vredesvrouwen'	BRUSSEL
18 DECEMBER	Promotion de l'égalité des hommes et des femmes et lutte contre les discriminations en Belgique : état des lieux.	BRUSSEL
21 DECEMBER	Présentation 'Statistiques ventilées par sexe et les indicateurs de genre' au Sénat	BRUSSEL

4. LIJST VAN DE PUBLICATIES VAN HET INSTITUUT

Alle publicaties van het Instituut kunnen worden gedownload of gratis worden besteld via de website van het Instituut, per post of via de telefoon. De lijst hieronder geeft een niet-exhaustief overzicht van de beschikbare recente studies en publicaties.

2010

Genderanalyse van de resultaten van de federale verkiezingen van 13 juni 2010

In deze publicatie wordt de balans opgemaakt van de vrouwelijke aanwezigheid in de Belgische politiek na de verkiezingen van 13 juni 2010.

Checklist Seksneutraliteit bij functiewaardering en -classificatie

Deze checklist kan gebruikt worden om seksediscriminaties in de functieclassificatie op te sporen. Het instrument bestaat uit twee delen: de checklist en de begeleidende tekst. De tekst is een verdere toelichting en verantwoording bij de vragen die opgenomen werden in de checklist. Op deze manier wordt het voor de gebruiker duidelijk waarom de vragen gesteld worden. Het geeft tevens inzicht in de factoren die zorgen voor een genderneutrale functieclassificatie. De handleiding is dus naast een evaluatie-instrument ook een aanbeveling voor het opstellen van functiewaarderingssystemen.

Discriminatie op grond van het geslacht

Discriminaties tussen mannen en vrouwen vinden nog elke dag plaats, in verschillende vormen en in verschillende gradaties. Deze folder kwam tot stand om mensen die zelf slachtoffer of getuige zijn van een ongelijke behandeling op grond van het geslacht te helpen deze aan te pakken of weg te werken.

Basisdocumentatie

De basisdocumentatie zag het licht in 1985 ter gelegenheid van een studiedag van de Commissie Vrouwenarbeid met het oog op de sensibilisatie van de

juridische wereld rond de gelijkekansenproblematiek. Daarop is er een niet-aflatende vraag naar informatie op gang gekomen.

Zwanger op het werk. De ervaringen van werkneemsters in België

De Belgische situatie op het vlak van zwangerschapsgerelateerde discriminatie op de werkvloer.

Subsidiegids

Deze gids is bedoeld om duidelijke informatie te verstrekken over hoe een subsidie kan bekomen worden. U verneemt hoe de subsidie moet worden aangevraagd, aan welke voorwaarden het project en de aanvragende organisatie moeten voldoen en welke bewijsstukken nodig zijn om hiervoor in aanmerking te komen.

How to close the gender pay gap?

Het Instituut publiceerde deze Engelstalige gids in het kader van het Belgische voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie. Deze gids bevat goede praktijken die door de lidstaten van de Europese Unie, andere Europese landen alsook Europese sociale partners werden aangewend om de loonkloof tussen vrouwelijke en mannelijke werknemers te verminderen.

De politieke vertegenwoordiging van vrouwen na de verkiezingen van 7 juni 2009

In deze publicatie wordt de balans opgemaakt van de vrouwelijke aanwezigheid in de regionale parlementen en in het Europees Parlement na de verkiezingen van 7 juni 2009. Zowel de samenstelling van de kandidatenlijsten, de effectieve samenstelling van de parlementen en regeringen als het gedrag van de kiezers tegenover vrouwelijke kandidaten worden gedetailleerd beschreven.

De loonkloof tussen vrouwen en mannen in België – Rapport 2010

Het Instituut heeft op 31 maart 2010 het vierde jaarlijkse rapport over de loonkloof in België voorgesteld. Het rapport geeft de officiële cijfers weer over de loonverschillen tussen vrouwen en mannen.

Ervaringen van vrouwen en mannen met psychologisch, fysiek en seksueel geweld

Een studie over de ervaringen van vrouwen en mannen met gendergerelateerd geweld. In deze publicatie wil het Instituut de nieuwe cijfergegevens ter beschikking stellen om op die manier de problematiek nauwkeuriger en meer diepgaand te begrijpen en het op de verschillende machtsniveaus gevoerde beleid te verbeteren.

Handleiding voor de toepassing van *gender mainstreaming* binnen de Belgische federale overheid

De 'Handleiding voor de toepassing van *gender mainstreaming* binnen de Belgische federale overheid' legt uit wat *gender mainstreaming* is en geeft tal van voorbeelden en nuttige tips om dit principe gemakkelijk in de praktijk te brengen.

Geweld. Wat nu?

De brochure wil een leidraad zijn voor iedereen die bij geweld betrokken wordt. Ze bevat definities en een groot aantal praktische tips die slachtoffers op weg kunnen zetten om het hoofd te bieden aan het geweld.

2009

Handelingen van de seminariecyclus *gender mainstreaming*

Deze publicatie heeft tot doel om aan te tonen hoe de publieke overheden de genderdimensie in hun beleid kunnen integreren en operationeel kunnen maken. Deze publicatie buigt zich eveneens over de verschillende concepten, methodes, structuren en instrumenten.

Biografie: Miet Smet. Drie decennia gelijkekansenbeleid.

Deze publicatie volgt de levensloop van Miet Smet met de moeilijkheden en successen op haar politieke pad voor gelijke kansen voor vrouwen en mannen. Het politieke parcours van Miet Smet is in deze publicatie samengevat in

vier thematische hoofdstukken die elkaar chronologisch deels overlappen: haar jeugd, het voorzitterschap van de CVP-werkgroep Vrouw en Maatschappij, haar parcours als staatssecretaris en daarna als minister voor het federaal gelijkheidsbeleid en tot slot haar internationale ervaringen en verwezenlijkingen.

Partnerkeuze en huwelijkssluiting van allochtone mannen

Een kwantitatieve en kwalitatieve analyse van het partnerkeuzeproces en het huwelijk van Marokkaanse, Turkse en sikhmannen.

Definiëring van het concept seksisme

Het doel van dit sociologisch onderzoek was meervoudig. Ten eerste moest het verband worden onderzocht tussen seksisme, stereotypen, vooroordelen en discriminatie op basis van geslacht. Ten tweede werd gevraagd om de mogelijkheid te onderzoeken om een grens te trekken tussen aanvaardbare en niet-aanvaardbare handelingen die verband houden met een onderscheid dat wordt gemaakt tussen de seksen. Ten derde moest het beperken van dergelijke onaanvaardbare handelingen worden bestudeerd. Ten slotte moesten de domeinen waarin en de handelingen waarop een definitie van 'seksisme' van toepassing kan zijn worden afgebakend.

Leven als transgender in België

Een overzicht van de sociale en juridische situatie van transgender personen in België. Het doel was om de discriminaties en ongelijkheden in praktijk, beleid en wetgeving in kaart te brengen, om op die manier te kunnen komen tot een correcte en efficiënte klachtenbehandeling, tot het ontwikkelen van een effectief beleid voor transgender personen en tot het formuleren van doeltreffende aanbevelingen voor de overheid, privépersonen en instellingen.

Familie zonder grenzen

Deze brochure geeft een antwoord op 50 vragen rond huwelijk, echtscheiding, afstamming en adoptie.

Vrouwen aan de top

In dit rapport wordt de vertegenwoordiging van vrouwen en mannen geanalyseerd in topfuncties in uiteenlopende domeinen. Met deze publicatie over vrouwen aan de top willen we ook het debat stimuleren over de aan-/afwezigheid van vrouwen in besluitvormingsorganen en een eerste aanzet geven tot een reflectie over mogelijke oplossingen.

Gender en tijdsbesteding

In dit rapport beschrijven en vergelijken we de tijdsbesteding van Belgische vrouwen en mannen. We doen dit op basis van het tijdsbestedingsonderzoek 2005 (TBO'05), dat werd uitgevoerd door de Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie (ADSEI) van de Fod Economie.

De loonkloof tussen vrouwen en mannen in België – Rapport 2009

Het Instituut heeft op 2 april 2009 het derde jaarlijkse rapport over de loonkloof in België voorgesteld. Het rapport geeft de officiële cijfers weer over de loonverschillen tussen vrouwen en mannen.

Beeldvorming van vrouwen en mannen in de reclame in België

In de legislatuur 2003-2007 heeft de Belgische Senaat een resolutie aangenomen over het imago van vrouwen en mannen in de reclame. In navolging van deze resolutie heeft het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen een diepgaand onderzoek laten uitvoeren naar de beeldvorming van vrouwen en mannen in de reclame.

2008

Verslag colloquium eerwraak

Verslag van het colloquium over eerwraak dat plaats vond op 5 maart 2008.

Leidraad voor een basisopleiding rond gender

Deze 'Leidraad voor een basisopleiding rond gender' is bedoeld als ondersteuning voor de personen die een opleidingsprogramma moeten voorbereiden met het oog op de integratie van de gelijkheid van vrouwen en mannen door middel van een aantal initiatiesessies rond de 'genderaanpak'.

Gelijke kansen voor vrouwen en mannen in overheidsopdrachten

Bij de gunning van overheidsopdrachten speelt doorgaans vooral het economische luik een belangrijke rol. Het Instituut wenst in samenwerking met de Cel Aankoopbeleid en Advies (ABA) van de FOD Personeel en Organisatie echter een nieuw aspect naar voor te schuiven. Het wil namelijk 'het principe van gelijke kansen' als mogelijk aandachtspunt bij overheidsopdrachten introduceren.

In deze handleiding vindt u enkele aandachtspunten, tips en praktische voorbeelden

De politieke deelname van vrouwen na de verkiezingen van 10 juni 2007

De analyse maakt de balans op van de vrouwelijke aanwezigheid in het Belgische federale Parlement na de parlementsverkiezingen van 10 juni 2007, op basis van een analyse van de samenstelling van de kandidatenlijsten, van de effectieve samenstelling van de Kamer van Volksvertegenwoordigers en de Senaat en van de samenstelling van de federale regering. Daarnaast wordt ook het gedrag van de kiezers tegenover vrouwelijke kandidaten onderzocht via een analyse van de voorkeurstemmen.

De loonkloof tussen vrouwen en mannen in België – Rapport 2008

Het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen heeft op 14 maart 2008 het tweede jaarlijkse rapport over de loonkloof in België voorgesteld.

Het rapport geeft de officiële cijfers weer over de loonverschillen tussen vrouwen en mannen.

Groot Gelijk

Deze gids is een concreet werkinstrument dat lokale overheden wil stimuleren en ondersteunen bij de verdere ontwikkeling van de gelijke kansen en diversiteit binnen hun stad of gemeente.

2007

Biografie: Eliane Vogel-Polsky, een vrouw met overtuiging

De staking van de arbeidsters van FN Herstal in februari-mei 1966 maakt duidelijk dat 'gelijk loon voor gelijk werk' nog geen verworvenheid is, niettegenstaande het principe is ingeschreven in het Verdrag van Rome (1957), dat in 1958 door België wordt geratificeerd. Voor Eliane Vogel-Polsky betekent de staking het beginpunt van haar feministisch engagement. Aanvankelijk vormt vooral gelijke beloning voor vrouwen en mannen een strijdpunt. Geleidelijk richt ze haar aandacht ook op het gelijkekansenbeleid, politieke gelijkheid en pariteit.

Algemene folder

Deze folder stelt het Instituut voor:

Wie zijn we?

Wat doen we?

Hoe kan u ons contacteren?

Analytische functieclassificatie - Praktische gids

Het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen liet een studie uitvoeren naar de neutraliteit van de analytische functieclassificatiesystemen door het consortium Berenschot Belgium en de onderzoekscentra SEIN (Universiteit Hasselt) en EGiD (Hec-Ulg).

Bij ondernemingen zonder functieclassificatie bestaat er een loonkloof die

gedeeltelijk te verklaren is vanuit het perspectief van het loopbaantraject. Deze loonkloof bevat echter ook een onverklaarbaar gedeelte, wat kan wijzen op discriminatie.

De loonkloof tussen vrouwen en mannen in België – Rapport 2007

Sociale ongelijkheden bestrijden vereist dat ze gemeten en verklaard worden. De regering heeft aan het Instituut en de Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid gevraagd om een eerste verslag over de loonkloof op te stellen om zo te beschikken over precieze en globale referentiegegevens per sector.

Mannen en gelijkheid

Het Instituut heeft het initiatief genomen om de presentaties van de sprekers en sprekers van de drie conferenties die het organiseerde rond het thema 'Mannen en gelijkheid' te bundelen en uit te geven om zo de expertise beschikbaar te stellen voor een breder publiek

Toekomst na Peking +10

Deze publicatie is opgebouwd rond twee delen: het eerste, met een informatief karakter, biedt een globaal overzicht van het Pekingproces en omschrijft in grote lijnen de inspanningen die werden geleverd voor de toepassing van het Actieplatform van Peking in België.

2006

Evaluatie en classificatie van functies

Het is de bedoeling klaarheid te verschaffen in de werking van functiewaarderings- en functieclassificatiesystemen en de valkuilen voor gelijke kansen aan te tonen.

Vrouwen en mannen in België. Genderstatistieken en -indicatoren

De brochure is de eerste editie van een instrument over genderstatistieken en genderindicatoren uitgegeven door het Instituut.

De deelname van mannen en vrouwen aan de Belgische politiek

Deze publicatie stelt de resultaten voor van het onderzoek 'De deelname van mannen en vrouwen aan de Belgische politiek'. In het kader van deze studie willen we meer inzicht krijgen in de evolutie van de vertegenwoordiging van vrouwen in het Belgische politieke leven na de goedkeuring en toepassing van de pariteitswetten.

De trajecten van vrouwen in de Belgische politiek

Dit rapport stelt de resultaten voor van het onderzoek 'Trajecten van vrouwen in de Belgische politiek'. In het kader van deze studie willen we een beter begrip krijgen van de profielen en trajecten van de Belgische vrouwelijke politici.

Belgische partijen en seksegelijkheid

Dit rapport stelt de resultaten voor van het onderzoek 'De integratie van een genderdimensie binnen de Belgische politieke partijen'. Hierin stond de vraag centraal in welke mate de Belgische partijen een genderdimensie hebben geïntegreerd en wat de draagwijdte van de in dit kader genomen maatregelen is.

2004

De politieke deelname van de vrouwen na de verkiezingen van 18 mei 2003

Deze brochure maakt de balans op van de vrouwelijke aanwezigheid in de Belgische politiek na de parlementsverkiezingen van 18 mei 2003. Ze omvat tevens een analyse van de impact van de 'pariteitswetten' en van de wijzigingen in het Kieswetboek op de vrouwelijke aanwezigheid in het federale Parlement.

2003

Gendergevoelig budgetteren

Deze folder wil het begrip *gender budgeting* definiëren en verduidelijken. *Gender budgeting* kan vertaald worden als een 'budgetanalyse in termen van gender en gelijkheid tussen mannen en vrouwen (gendergevoelig budgetteren)'. Deze folder wil ook aantonen dat zo'n benadering cruciaal is wil het openbaar beleid aan de behoeften van de bevolking voldoen.

Vaderschapsverlof: Kiezen voor betrokkenheid

Wist u dat het vaderschapsverlof met ingang van 1 juli 2002 tien dagen bedraagt in plaats van drie? Vandaag de dag willen vaders meer tijd spenderen aan hun kind, en ze hebben gelijk!

ICT – Diversiteit: een toegevoegde waarde

Meer diversiteit in de onderneming kan een belangrijke bron van toegevoegde waarde zijn. De veranderingen in bedrijven en organisaties onder invloed van de informatie- en communicatietechnologieën (ICT) brengen heel wat nieuwe uitdagingen met zich mee op het vlak van deze diversiteit. Deze brochure biedt een aantal oplossingen hieromtrent.

ICT – Studie en vorming

Welke beroepen houden verband met de informatie- en communicatietechnologie (ICT)? Welke studies en opleidingen gaan eraan vooraf? Hoe zit het met de arbeidsvoorwaarden en -organisatie? Wie vinden we terug in de verschillende studierichtingen en beroepen? Aan de hand van deze brochure kan je je kennis van deze materie testen.

ICT – Kansen en beroepen

In deze brochure leer je meer over ICT-beroepen en over de invloed die ICT uitoefent op de als 'traditioneel' beschouwde beroepen. Je leest ook meer over de beroepsmogelijkheden, de vereiste vaardigheden en de verschillende opleidingsmogelijkheden voor beroepen in de ICT-sector.

ICT – Rekrutering en plaatsing

De ICT-sector telt momenteel slechts 20% vrouwen. Hoe kan u als interim- of VDAB-consulent(e) of als rekruteringsverantwoordelijke een bijdrage leveren tot een verhoging van dat aantal? De tips in deze brochure helpen je alvast op weg...

Verantwoordelijke uitgever: Michel Pasteel,
Directeur van het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen

Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen
Ernest Blerotstraat, 1
B-1070 Brussel
Tel. 02 233 41 75
Fax. 02 233 40 32
gelijkheid.manvrouw@igvm.belgie.be
<http://igvm-iefh.belgium.be>

Cette publication est également disponible en français.

Deze publicatie werd met plantaardige inkt gedrukt op milieuvriendelijk papier.

